

Yeni İPEK YOLU

KONYA TİCARET ODASI DERGİSİ

YIL: 35 - SAYI: 399 - EYLÜL-EKİM 2022

ORTALAMA ÜCRET-ASGARİ ÜCRET:
DOLAR BAZINDA BİR KIYASLAMA

HİSARCIKLIOĞLU KONYA İŞ
DÜNYASI İLE BULUŞTU

TEDARİK ZİNCİRİNİN KÜRESEL
GIDA KRİZİNE ETKİLERİ:
TÜRKİYE ÇÖZÜMÜ

ORTA VADELİ PROGRAM
(MAKROEKONOMİK HEDEFLER
VE POLİTİKALAR 2023-2025)

ULUSLARARASI TİCARETTE
**KONYA'NIN REKABETÇİ
SEKTÖRLERİ**

KRİPTO PARA VE
BLOCKCHAIN'İN
TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ

FAKÜLTELERİMİZ BÖLÜMLERİMİZ

Tıp Fakültesi

Hukuk Fakültesi

Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi

Bilgisayar Mühendisliği
Endüstri Mühendisliği
Elektrik-Elektronik Mühendisliği
İnşaat Mühendisliği
Makine Mühendisliği
Mekatronik Mühendisliği
Yazılım Mühendisliği (Yeni Bölüm)

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Enerji Yönetimi
İslam İktisadı ve Finans
İşletme
Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik
Uluslararası Ticaret ve Lojistik
Uluslararası Ticaret ve Lojistik (İngilizce)

Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi

İletişim ve Tasarımı
Psikoloji
Sosyal Hizmet
Sosyoloji
Tarih

Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi

Grafik Tasarımı
İç Mimarlık
Mimarlık
Geleneksel Türk Sanatları

Adalet Meslek Yüksekokulu (Ön Lisans)

Adalet

Sağlık Bilimleri Yüksekokulu

Beslenme ve Diyetetik
Çocuk Gelişimi
Ebelik
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
Hemşirelik
Odyoloji

Yabancı Diller Yüksekokulu

Arapça Mütercim ve Tercümanlık
İngilizce Mütercim ve Tercümanlık

Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu

Pilotaj

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (Ön Lisans)

Anestezi
Çocuk Gelişimi
Diyaliz
Fizyoterapi
İlk ve Acil Yardım
Optisyenlik
Tıbbi Görüntüleme Teknikleri

Ticaret ve Sanayi Meslek Yüksekokulu (Ön Lisans)

Bilgisayar Programcılığı
Dış Ticaret
Mekatronik
Sivil Havacılık Kabin Hizmetleri
Dijital Fabrika Teknolojileri (Yeni Bölüm)
Silah Sanayi Teknikerliği (Yeni Bölüm)
Bilişim Güvenliği Teknolojisi (Yeni Bölüm)
E-Ticaret ve Pazarlama (Yeni Bölüm)
Uçak Teknolojisi (Yeni Bölüm)

Konya Ticaret Odası Üniversitesidir

karatay.edu.tr

f KaratayUniversitesi **t** ktokaratay **i** ktokaratayuniversitesi **yt** KARATAYUNIVERSITESI **in** ktokaratay

444 1251

MESLEKİ EĞİTİMLER

SERTİFİKA PROGRAMLARI

BİLİŞİM EĞİTİMLERİ

SAĞLIK EĞİTİMLERİ

KİŞİSEL GELİŞİM EĞİTİMLERİ

KURSLAR

PROJE VE DANIŞMANLIK

**KARSEM'DE
DAİMA SİZE UYGUN
BİR EĞİTİM VARDIR!**

 332 221 72 54 www.karsem.com.tr

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ
KARSEM**
Sürekli Eğitim Merkezi

BAŞLARKEN

ipek yolu
yeni

Son Meclis toplantımız ile Odamız da 2018 Nisan ayından beri birlik ve beraberlik içinde çalıştığımız bir dönemi bitirdik. Bu dönemde; inancımızdan, ahlakımızdan, gelenek ve göreneklerimizden taviz vermeden, Ahiliğin "Doğru ok menzil alır" düsturuyla her zaman doğru olduk, üyelerimiz için, şehrimiz için, ülkemiz için çalıştık.

Konya Ticaret Odası Meclisimizde, Meslek Komitelerimizde, Başkanlık Divanımızda, Komisyonlarımızda ve TOBB Delegeliğinde yer alan her bir arkadaşımıza Odamız için, şehrimiz için, ülkemiz için yaptığı çalışmalardan dolayı en kalbi duygularıyla teşekkür ediyorum. Bir dönem boyunca fedakârca yönetim kurulumuzda çalışan arkadaşlarımıza da huzurlarınızda şükranlarımı sunuyorum.

Bu çatı altında görev yaparken Konya Ticaret Odası'nın 25 bin üyesinin sorumluluğunu üzerimize aldığımız bilinci ile birbirimizle kardeşlik hukuku ile bağlı olarak birlik ve beraberliğimizden ödün vermeden yolumuza devam ettik.

Türkiye çok zor süreçlerden geçti ve geçmeye devam edecek. Cenab-ı Hak'ın bize bahşettiği bu güzel coğrafyada yaşamının bedelini ödedik ve ödemeye devam edeceğiz. Buna rağmen ülkemiz zor dönemlerden geçerken Oda olarak çalışmaktan taviz vermeyeceğimizi, hedeflerimizi daha ileriye taşıyacağımızı ifade ettik.

Oda olarak üye sayımızın büyüklüğü doğrultusunda; 365 oda içerisinde üyesine bire bir ulaşmaya çalışan tek oda olduğumuzu gururla ifade etmek isterim. Komite istişare toplantılarımızda, sektör istişare toplantılarımızla, ziyaretlerimizle, mesleki dernek ve kuruluşlarla düzenlediğimiz müşterek programlarla tüm üyelerimize ulaşmaya çalışarak, sorunlarını, sıkıntılarını dinledik, talep ve önerilerini aldık. Üyelerimiz ile ekonomi yönetimi arasında köprü vazifesi gördük.

2010 ve sonrasında Konya; gayri safi yurt içi hasıla, ihracat, sanayi istihdam gibi birçok parametrede Türkiye ortalamasının üstünde büyüyerek ülke ekonomisine pozitif katkı sağlayan bir şehir olmuştur. Odamız çatısı altında kurulan işbirliklerimizle ve yürüttüğümüz projelerle, 2010 yılından itibaren

Konya ekonomisinin gelişimine sunduğumuz katkının gururunu yaşıyoruz.

Konya Ticaret Odası, tarihi bir sorumlulukla tüccar ve sanayicilerimize hizmet vermektedir. Bir STK olarak resmi görevlerimizin yanı sıra üyelerimizin ve Konya'nın rekabetçiliğini artırmak için görevler üstleniyoruz. Bu çerçevede Oda olarak şehrimizin gelişmesi için yoğun bir çaba harcıyoruz. Konya'nın dış ticaretinden, istihdamına; sanayimizin üretim yapısının dönüşümünden, beşeri sermayemizin güçlenmesine kadar pek çok alanda faaliyet göstermeye gayret ediyoruz.

Konya Ticaret Odası ihracatı artırma, sanayide üretim yapısının dönüşümü, nitelikli istihdam gibi ekonomiyi ve iş âlemini ilgilendiren birçok alanda üyelerinin taleplerini de dikkate alarak hizmetler gerçekleştirmektedir. Konya Ticaret Odası Karatay Üniversitesi, 6 Fakülte, 3 Yüksekokul, 3 Meslek Yüksekokulu, 1 Enstitü'nde 9.300 öğrenci ve 580 akademisyeni ile dev bir eğitim yatırımımızdır. Şehir dışından ve yurt dışından da giderek artan öğrenci sayısı ile Konya'ya yeniden beyin göçü yaşanmaktadır. Diğer taraftan fiziki yapılanması devam eden Üniversitemizde Mühendislik Fakültesi ve Akıllı Teknolojiler Merkezi inşaatı devam ediyor. Tıp Fakültesi, Rektörlük, Sosyal Tesisler inşaatları da yeni dönemin planları arasında yer almaktadır. Üniversitemiz bünyesinde Eğribayat'ta yer alan KTO Karatay Üniversitesi Hava Parkı 2021 yılında faaliyete geçti. Burada Türkiye'de ilk ve tek olarak kendi planörleri ve eğitim uçaklarıyla, kendi eğitim pistinde pilotlar yetiştirilmektedir.

Üniversitemizin kurucu vakfı olan KTO Eğitim ve Sağlık ve Vakfı'nın faaliyete geçirdiği, 1 Erkek öğrenci yurdu, 2 Erkek ve Kız Öğrenci konukevi, toplam 632 öğrenci barınma kapasitesine sahiptir.

Türkiye'nin ilk yerel düşünce kuruluşu olan Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM) da 2022'nin ilk aylarından beri faaliyetini sürdürmektedir. Bu merkezde Konya, Türkiye ve dünya ekonomisinin verileri analiz edilerek raporlar hazırlanarak, Konya için yapıcı politikalar ve katma değerli projeler önerilmektedir.

Konya ticaretine ve sanayisine katkı sağlayan proje ve çalışmaların yürütüldüğü Konya Ticaret Odası Teknoloji ve Eğitim Merkezi 2019 yılından beri hizmet vermektedir. 21.000 m² alana kurulu kampüs bünyesinde; Mesleki Eğitim Merkezi, Dış Ticaret Merkezi, Model Fabrika, Akıllı Teknolojiler Merkezi, Siber Güvenlik Merkezi, KTO Karatay Üniversitesi Ticaret ve Sanayi Meslek Yüksekokulu, KTO Fuar Şubesi ve Konaklama Merkezi yer alıyor. Yeni dönemde Enerji Verimliliği Değerlendirme Merkezi ve Dijital Dönüşüm Merkezi Kampüs bünyesinde faaliyete geçecek. 2 holde hizmet veren KTO Uluslararası Fuar Merkezi, 2014 yılında 4 yeni holün yapımıyla, 66.000 m² kapalı, 20.000 m² açık alanı ve toplamda 86.000 m² ile Türkiye'nin 4. büyük, Anadolu'nun en büyük fuar merkezi haline geldi. 2023 yılında hedefiz burada yapılacak fuarlara 500 bin ziyaretçinin gelmesidir.

Konya Ticaret Odası tarafından kurulan Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi ile Üye Hizmet Merkezi de çalışmalarını sürdürmektedir. 2018'deki seçimlerimizde oluşan ilk Meclis toplantımızda ortaya koyduğumuz hedef olarak ifade ettiğimiz gibi bu dönemde; Türkiye'de ilk defa olarak Odamıza özgü oluşturduğumuz bir sistemle kendi ekonomisine sahip, kendi teknolojilerini ve fikrini üreten, kendi beşeri gücünü oluşturan bir kurum olma hedefimizde çok büyük bir mesafe kat ettik.

Konya Ticaret Odası'nı, şehrimiz ve ülkemiz sınırlarını aşan bir yapıya sahip, dünya çapında "Marka Oda" haline getirmenin haklı gururunu yaşıyoruz. Bu eserlerimizin Konya Ticaret Odası'nın riyasetiyle şehrimize ve ülkemize kazandırılmasında öncelikle bizimize paylaştığımız 25 bine yakın üyemize teşekkür ediyorum.

Bir dönemi daha tamamlarken; kuruluşundan bugüne kadar Odamıza Yönetim Kurulu Başkanı, Meclis Başkanı olarak hizmet etmiş; Mecliste, Komitelerde, Yönetim Kurulu'nda görev yapmış herkese şükranlarımı sunuyorum.

Yeni dönemin odamıza, şehrimize ve ülkemize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Selçuk ÖZTÜRK

Konya Ticaret Odası Başkanı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkan Yardımcısı

İMTİYAZ SAHİBİ

Konya Ticaret Odası Adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Selçuk ÖZTÜRK

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Özhan SAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Mustafa AKGÖL

GÖRSEL SANAT YÖNETMENİ

M. Fatih ÖZSOY

GRAFİK-TASARIM

ÇİZGİ MEDYA
Mahmet ÇAKIR
cizgimedyakonya@gmail.com
Tel: 0507 443 81 07

BASKI-CİLT

Anadolu Ofset - İbrahim GÜVENÇ
Matbaacılar Sitesi Muhabir Caddesi
6. Blok No: 13 - Karatay/KONYA
Telefon: 0332 342 01 60 (pbx) - 0332 342 03 76
www.anadolumatbaa42.com
anadolumatbaa42@hotmail.com
Sertifika No: 51489

DAĞITIM

EKİN DAĞITIM-KURYE
Fertpaşa Mah. Hayat Sk. No: 6
Selçuklu/KONYA
TEL: 0332 236 36 12

YAYIN TÜRÜ

Yerel, Süreli

İki ayda bir yayınlanır.

Bu dergideki yazı ve resimler kaynak belirtilmek sureti ile kullanılabilir.
Dergimizde yayınlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir. Dergimizde
yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, yayınlanmasın veya yayınlanmasın
ilade edilmez.

Başım Tarihi: Kasım/2022

YAYIN KURULU

Abdullah ACIBADEM
Arif AYYILDIZ
Mustafa KARAMERCAN
Salih ÖZKAN
Teoman YILMAZ

İLETİŞİM ADRESİ

KONYA TİCARET ODASI
Vatan Caddesi No:1 Selçuklu/KONYA
www.kto.org.tr
Tel: 0332 221 52 52 - Faks: 0332 353 05 46

BASIN VE HALKLA

İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ
Tel: 0332 221 52 94-221 52 67

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Fevzi Rifat ORTAÇ
Prof. Dr. Mehmet ÇELİK
Prof. Dr. Karim ÇINAR
Prof. Dr. Haşim KARPUZ
Prof. Dr. Önder KUTLU
Prof. Dr. Abdülkadir BULLUŞ
Prof. Dr. Caner ARABACI
Dr. Öğr. Üyesi Aziz AYVA

EYLÜL-EKİM

**HİSARCIKLIOĞLU KONYA İŞ
DÜNYASI İLE BULUŞTU**

06

**KONYA TİCARET
ODASI MECLİSİ
2018 - 2022
DÖNEMİ SON
TOPLANTISINI
YAPTI**

10

14

**KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ
10. MEZUNLARINI VERDİ**

**KANADA'DA İKİLİ İŞ
GÖRÜŞMELERİ(B2B)
GERÇEKLEŞTİRDİ**

20

İÇİNDEKİLER

ULUSLARARASI TİCARETTE
KONYA'NIN REKABETÇİ
SEKTÖRLERİ

28

36

KRİPTO PARA VE
BLOCKCHAIN'İN
TÜRKİYEDEKİ
DURUMU

ORTALAMA ÜCRET
- ASGARİ ÜCRET:
DOLAR BAZINDA
BİR KİYASLAMA

40

42

ORTA VADELİ
PROGRAM

48

TEDARİK
ZİNCİRİNİN
KÜRESEL
GIDA KRİZİNE
ETKİLERİ

YUSUFAĞA
YAZMA ESER
KÜTÜPHANESİ

56

HİSARCIKLIĞLU KONYA İŞ DÜNYASI İLE BULUŞTU

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Konya Ticaret Odası, Konya Sanayi Odası ve Konya Ticaret Borsası'nın ortaklaşa düzenlediği müşterek meclis toplantısına katıldı. Meclis üyelerinin sorun ve çözüm önerilerini dinleyen Hisarcıklıoğlu, görevlerinin iş dünyasının taleplerini icra makamlarına iletmek olduğunu söyledi.

Hisarcıklıoğlu müşterek toplantıda yaptığı konuşmada, pandemi döneminde de, oda ve borsa başkanları ile birlikte çalışarak, üyelere yönelik pek çok desteğin çıkmasını sağladıklarını ifade etti. Ancak daha yapılması gereken çok iş bulunduğunu ve sıkıntıların tam anlamıyla bitmediğini belirten TOBB Başkanı, "Bunları da takip ediyor ve dile getiriyoruz." dedi.

Hisarcıklıoğlu, hem Selçuk Öztürk, hem Memiş Kütükçü hem de Hüseyin Çevik Başkanın tecrübe ve bilgi birikiminden Ankara'da istifade ettiğini belirterek, üç başkanın da üyelerinin sıkıntılarını beklentilerini en hızlı şekilde kendisine ve icra makamlarına ilettilerini ifade etti. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu akredite olarak üyelerine beş yıldızlı hizmet veren Konya'daki oda-borsalara bu vizyonları ve çalışmalarını için de teşekkür etti.

Bugün TOBB, Türkiye'nin önde gelen başarılı bir kurumdaysa bunda Konya'nın da payının çok büyük olduğunu söyleyen Hisarcıklıoğlu, "Böyle çalışkan, azimli, vizyoner başkanlar seçerek, camiamıza kazandıran, Konya'ya ve Türkiye'ye hizmet etmesini sağlayan, siz Konyalı kardeşlerime de yürekten teşekkür ediyorum" diye konuştu.

Konya için 9 yeni okul müjdesi veren TOBB Başkanı şunları söyledi: "Konya'da güzel bir işe daha başlıyoruz. Biliyorsunuz TOBB olarak burada, Başkanlarımızın girişimi sonu-

cunda, bir Hukuk Fakültesi yapmıştık. Şimdi de Konya'daki tüm Oda-Borsa başkanlarımızın talebiyle, TOBB Yönetim Kurulunda yeni bir karar aldık. Akşehir, Beyşehir, Cihanbeyli, Çumra, Doğanhisar, Ereğli, Ilgın, Karapınar ve Seydişehir ilçelerinde birer okul olmak üzere, Konya'da tam 9 okul daha yapacağız. Konya'mıza hayırlı ve uğurlu olsun. Bir ve beraber olunca, Allah rahmeti ve bereketi de verir. Yeter ki birbirimizi ötekileştirmeyelim. Kimseyi, fikrinden, inancından, görüşünden dolayı dışlamayalım. Ortak akıl ve diyalogla her sorunu aşabileceğimizi bilelim. O zaman, ülkemizi hep birlikte daha ileriye taşıyacağız."

Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk'te İstişare toplantısının açılışında yaptığı konuşmada "Tüm Türkiye'den 365 oda ve borsasıyla büyük bir camianın mensubu olmanın ve bu camiaya hizmet etmenin gururu içindeyiz. Türkiye'nin yaşadığı her türlü zorlukta birlik ve beraberlik içinde hareket ettik. Son olarak küresel salgın süreci örneğinde olduğu gibi, camiamız kenetlenerek yaşanan zorluğu en az hasarla atlattığımızı sağladı. Bu birlik ve beraberlikte, sizin liderliğinizin, 365 oda ve borsamızla kurmuş olduğunuz gönül köprüsünün, ortak akıl ve diyalogla her sorunu aşabileceğimize olan inancınızın büyük katkısı bulunmaktadır. Türkiye ekonomisi her şeye rağmen her türlü zorluğa göğüs gererek büyümeye de-

vam ediyor. Bu büyükte Türk özel sektörünün büyük payı bulunmaktadır. Özel sektörümüzün yaşadığı her türlü sorunu çok hızlı bir şekilde ekonomi yönetimine iletmeniz ve çok büyük bir oranda çözüm üretilmesi özel sektörümüzün durmadan yolunda devam etmesini sağlamaktadır. Bir yandan Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği'nde ve İslam Ticaret Sanayi ve Tarım Odası'nda başkanvekilliği göreviniz ile yurt dışında özel sektörümüze önünü açan çalışmalarınız, diğer yandan reel ekonomiyi ilgilendiren tüm yasa değişikliklerinde üyelerimiz lehine yapılan düzenlemelerde gösterdiğiniz gayretlerden dolayı size müteşekkirimiz.

Bir özel teşekkürü de Türkiye'nin yerli ve milli otomobil hasretine son verecek çalışmanızdan dolayı etmek istiyorum. Cenab-ı Hakk'ın izniyle TOGG fabrikamız 29 Ekim'de açılacak, 2023'ün Mart ayından itibaren de yollarda Türkiye'nin yerli ve milli arabasını görmeye başlayacağız. 365 oda ve borsamızın da ortağı olduğu bu projenin başarıya ulaşmasındaki katkılarınız bizler için ayrı bir gurur ve iftihar kaynağıdır" dedi.

Toplantıda birer konuşma yapan Konya Sanayi Odası Başkanı Memiş Kütükçü ve Konya Ticaret Borsası Başkanı Hüseyin Çevik de kendi faaliyetlerine, sorunlarına ve beklentilerine ilişkin bilgi verirken Konya'nın Türkiye'nin en önemli sanayi ve ticaret merkezlerinden birisi haline geldiğini vurguladılar.

HİSARCIKLIOĞLU KTOTEK VE HAVA PARKI ZİYARET ETTİ

Konya il ve ilçe oda-borsa meclis üyeleri Kile istişare toplantısı ve birtakım ziyaretler için Konya'ya gelen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ve beraberindeki heyet, Konya Eğribayat'ta bulunan KTO Karatay Üniversitesi Havacılık Eğitim Kampüsü'nü ziyaret etti. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu, Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk ve KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç ile Türkiye'nin en deneyimli pilotları, uçuş bakım ekibi ve akademik kadrosuyla kendi hava parkında, kendi filosuyla eğitim veren Türkiye'deki tek üniversite unvanının sahibi KTO Karatay Üniversitesi Havacılık Eğitim Kampüsü'nü ziyaret etti.

Uçuş Akademisi pilotları ve teknik bakım personeli ile görüşen Rifat Hisarcıklıoğlu, pilot eğitim pisti ve uçaklarla yakından ilgilendi. 1.500 metre uzunlukta asfalt pisti baştan sona gezen Hisarcıklıoğlu, hava pisti gezisi sonrasında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkan Yardımcısı ve aynı zamanda KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Selçuk Öztürk ile Viper SD4

marka tek motorlu uçağa binerek hatıra fotoğrafı çektirdi. KTO Karatay Üniversitesi Uçuş Akademisi Genel Müdürü Agah Karabıyık; hava parkı faaliyetleri, eğitimleri ve uçuş filosu hakkında Rifat Hisarcıklıoğlu ve beraberindeki heyete bilgi verdi.

Kendisine pilot montu hediye edilen Hisarcıklıoğlu, "Bugün Konya Ticaret Odası Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nü ile Hava Meydanı'nı ziyaret ettim. Gurur duydum. Konya ekonomisine değer katan, girişimcilere en iyi şekilde hizmet veren Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk'e, yönetimine, meclisine ve tüm ekip arkadaşlarına teşekkür ediyorum" şeklinde konuştu.

Gezi sonunda KTO Karatay Üniversitesi Pilotaj Bölümü öğrencileri tarafından Hisarcıklıoğlu'na çiçek takdim edildi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu program kapsamında Konya Ticaret Odası Teknoloji ve Eğitim Kampüsü'nü (KTOTEK) ziyaret etti. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk ve beraberindeki heyetein eşlik ettiği ziyarette Hisarcıklıoğlu, KTOTEK bünyesinde yer alan Dış Ticaret Merkezi Mesleki Eğitim Merkezi, Model Fabrika, AKITEK, KTO Karatay Üniversitesi Sanayi ve Ticaret Meslek Yüksekokulu'nu gezerek yetkililerden çalışmalar ve faaliyetler hakkında bilgi aldı.

KONYA PROTOKOLÜNE ZİYARET

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu Konya programında beraberindeki heyetle Konya Vali Vahdettin Özkan'ı makamında ziyaret etti. Nezaket ziyaretinde Hisarcıklıoğlu, Vali Özkan'a günün anısına Cihan Harbinde Türkler isimli kitabı hediye etti.

Hisarcıklıoğlu, Konya programı kapsamında Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay'ı makamında ziyaret etti. Beraberindeki oda ve borsa başkanları ile birlikte Altay ile şehrin iş dünyasına ilişkin görüş alışverişinde bulunan Hisarcıklıoğlu, günün anısına Cihan Harbinde Türkler kitabını hediye etti. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Konya Ticaret Borsası'nı ziyaret ederek meclis üyeleri ile bir araya geldi.

Konya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Çevik'in ev sahipliğindeki görüşmede Hisarcıklıoğlu üyelerin sorunlarını ve çözüm önerilerini dinledi. Konya'nın

tarım ve hayvancılığın merkezi olduğunu ifade eden Hisarcıklıoğlu, "Borsamız Türkiye'de tarım ticaretinin gelişmesi için

büyük bir çaba içerisinde. Bugün itibarıyla 5 yıldızlı hizmet veren akredite bir oda. Bütün bunlar için kendilerini kutluyorum.

Hüseyin Başkanım aynı zamanda 113 borsanın da başkanı durumunda. Konya Ticaret Borsamızın lisanslı depoculukta geldiği nokta çok önemli" diye konuştu. Pandemi döneminin tarım ve hayvancılığın önemini bir kez daha gösterdiğini ifade eden TOBB Başkanı, "Gelecekte dünyayı besleyen ülke dünyanın lideri olacak. Unutmayın gelecek bu sektörde" dedi.

Hisarcıkloğlu, Konya Ticaret Borsası bünyesinde kurulan Anadolu Selçuklu Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk AŞ (ASLİDAŞ) tesislerinde incelemelerde bulundu. Konya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Çevik, Hisarcıkloğlu ve beraberin-

deki heyete ASLİDAŞ'ın çalışmaları hakkında bilgi verirken karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu beraberindeki oda ve borsa başkanları ile birlikte, Konya Sanayi Odası Başkanı Memiş Küçükçü ve meclis üyelerini ziyaret etti. Ziyarette konuşan Hisarcıkloğlu, Konya Sanayi Odası'nın Türk sanayisine ve Konya'ya önemli hizmetlerde bulunduğunu, özellikle pandemi döneminde yaptığı çalışmaların her türlü takdirin üzerinde olduğunu söyledi. Konya'nın gelişmiş bir sanayiye sahip olduğunu belirten Hisarcıkloğlu, "Türk sa-

nayisi Marmara Havzası'na sıkışmış durumda. Bizim Marmara Havzası'nın dışında yeni sanayi havzalarına ihtiyacımız var. Konya merkezli yeni bir sanayi havzası oluşturulması lazım. Konya, bu yeni sanayi havzasına liderlik etmeli" dedi. Hisarcıkloğlu, Konya Sanayi Odası'nın düzenlediği 6. OSEG Konferansına da değinerek, "Konya Sanayi Odamızı tebrik ediyorum. OSEG konferansı Konya Sanayi Odamızın vizyonunu gösteren çok önemli bir iş" ifadelerini kullandı. Hisarcıkloğlu daha sonra, Meclis üyeleri ile beklentilerini ve sorunlarını istişare etti. Günün anısına karşılıklı olarak hediye takdimi gerçekleştirildi.

KONYA TİCARET ODASI MECLİSİ 2018-2022 DÖNEMİ SON TOPLANTISINI YAPTI

Konya Ticaret Odası'nda 2018 - 2022 döneminin son meclis toplantısı gerçekleştirildi. Meclis Başkanı Ahmet Arıcı'nın yönettiği toplantıda, KTO Başkanı Selçuk Öztürk, Konya'nın 2010 yılından itibaren Konya'nın ekonomik gelişimine Konya Ticaret Odası'nın katkısını anlatan bir sunum yaptı. Sözlerine Meclise teşekkür ederek başlayan Öztürk, "Meslek Komiteleri seçimlerimizi 12 Kasım 2022 Cumartesi günü Konya Ticaret Odası Uluslararası Fuar Merkezimizde gerçekleştireceğiz. Son Meclis toplantımız ile 2018 Nisan ayından beri birlik ve beraberlik içinde çalıştığımız bir dönemi bitirip yeni dönem için çalışmalarımıza başlayacağız. Meclisimizde, Meslek Komitelerimizde, Meclis Başkanlık Divanımızda, Komisyonlarımızda ve TOBB Delegationında yer alan her bir arkadaşımıza Odamız için, şehrimiz için, ülkemiz için yaptığı çalışmalardan dolayı en kalbi duygularıyla teşekkür ediyorum. Bu çatı altında görev yaparken Konya Ticaret Odası'nın 25 bin üyesinin sorumluluğunu üzerimize aldığımız bilinci ile birbirimizle kardeşlik hukuku ile bağlı olarak birlik ve beraberliğimizden ödün vermeden yolumuza devam ettik" dedi.

Başkan Öztürk, "Türkiye çok zor süreçlerden geçti ve geçmeye devam edecek. Cenabı Hakk'ın bize bahsettiği bu güzel coğrafyada yaşamın bedelini ödedik ve ödemeye devam edeceğiz. Buna rağmen ülkemiz zor dönemlerden geçerken Oda olarak çalışmaktan taviz vermeyeceğimizi hedeflerimizi daha ileriye taşıyacağımızı ifade ettik. Bu süreçte üyelerimizle iletişime büyük önem verdik. Komite istişare toplantılarımızla, sektör istişare toplantılarımızla, ziyaretlerimizle, mesleki dernek ve kuruluşlarla düzenlediğimiz müşterek programlarla tüm üyelerimize ulaşmaya çalışarak, sorunları-

nı, sıkıntılarını dinledik, talep ve önerilerini aldık" dedi.

Konuşmasına "Makroekonomik Göstergelerle Konya/Konya Ticaret Odası Faaliyetleri, İştirakleri konulu sunumla devam eden KTO Başkanı Selçuk Öztürk, "2010 ve sonrasında Konya; gayri safi yurt içi hasıla, ihracat, sanayi istihdam gibi birçok parametrede Türkiye ortalamasının üstünde büyüyerek ülke ekonomisine pozitif katkı sağlayan bir şehir olmuştur. Odamız çatısı altında kurulan iştiraklerimizle ve yürüttüğümüz projelerle, 2010 yılından itibaren Konya ekonomisinin gelişimine sunduğumuz katkının gururunu yaşıyoruz. Bu eserlerimizin şehrimize ve ülkemize kazandırılmasında öncelikle rızkını bizimle paylaşan 25 bine yakın üyemize teşekkür ediyorum. Bu dönemde yapmış oldukları görevle, Konya Ticaret Odası'nın adının yazdığı tüm iştirakler Meclis ve Meslek Komiteleri Üyelerimizin eseridir. Yönetim Kurulu Üyelerimiz de gecelerini gündüzlerine katarak çalıştılar. İştiraklerimizin en hızlı bir şekilde hizmete girmesi için işin başında durdular. Kendilerine ayrıca teşekkür ediyorum. Türkiye'de ilk defa olarak Odamıza özgü oluşturduğumuz bir sistemle kendi ekonomisine sahip, kendi teknolojisini ve fikrini üreten, kendi beşeri gücünü oluşturan bir kurum olma hedefimizde almış olduğumuz mesafeyi daha da ileri taşıyacağız" şeklinde konuştu.

Sözlerini "Kuruluşundan bugüne kadar Konya Ticaret Odası'nda Yönetim Kurulu Başkanı, Meclis Başkanı olarak hizmet etmiş, Mecliste, Komitelerde, Yönetim Kurulu'nda görev yapmış herkese teşekkür ediyorum" diyerek tamamlayan Öztürk, seçimlerin hayırlı olması temennisinde bulundu.

KONYA'NIN İHRACATTA YOL HARİTASI

3. İHRACAT ÇALIŞTAYINDA GÖRÜŞÜLDÜ

Konya Ticaret Odası ve Konya Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü işbirliği ile düzenlenen 3. Konya ihracat çalıştayı gerçekleştirildi. Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Kereseci, Konya Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü Vehbi Konarlı'nın katıldığı çalıştayı, Dış Ticaret Uzmanı Hakan Akın yönetti. Çalıştaya 13 masada 140 ihracatçı firma temsilcisinin katıldı.

Çalıştayın açılışında konuşan Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, çalıştayın Konya'nın ihracatını daha ileriye götürme adına bir basamak oluşturacağına inandıklarını ifade ederek, "Asya, Avrupa ve Afrika üçgeninde Türkiye üretme becerisiyle, sanayisiyle, ihracata dayalı ekonomisiyle, tarım ve gıda gücüyle ve sahip olduğu beşeri gücüyle eşsiz bir ülkedir. 80'li yılların başında ihracata dönük ekonomik modeli benimseyen Türkiye 2002 yılından sonra dış ticarete yeni bir atağa geçerek ekonomisine daha güçlü hale getirmiş kendine gelecek hedefleri belirlemiştir. Fakat şu

an sahip olduğumuz ekonomik büyüklük ve dış ticaret hacmimiz ülkemizin ekonomik potansiyelini yansıtmamaktadır. Konya olarak ülkemiz ihracatının artışına sağladığımız katkıyı daha ileri seviyelere taşımak istiyoruz. İlk çalıştayı düzenlediğimiz 2013 yılında yani son on yıl içinde Konya olarak yüzde 0,9 olan Türkiye ihracatındaki payımızı, 2022 yılı itibarıyla yüzde 1,5 seviyesine çıkardık. 2013'te 1,38 milyar dolar olan ihracatımız 3 milyar seviyesini aşmış durumdadır. 2022 yılında 3,2 milyar dolar ihracat yapacağımızı öngörmekteyiz. 10 yıllık periyodu daha geriye taşırsak Konya'nın Türkiye ortalamasının çok üzerinde bir ihracat artışına imza attığını, şehrimizde çok büyük bir başarı hikâyesi yazıldığını görebiliriz. Konya Ticaret Odası olarak hedeflerimiz doğrultusunda programlı çalışmalar yürütmekteyiz. Şehrimiz ihracatın gelişmesi için firmalarımızla birlikte birçok başarılı faaliyet gerçekleştirdik. Bugün düzenlediğimiz çalıştayın da şehrimiz ihracatını daha ileriye götürme adına bir basamak oluştu-

racasına inanıyoruz. Buradan çıkacak sonuçlarla hem yeni hedefler belirleyeceğiz hem de projelerimizi geliştirme noktasında yeni fikirleri değerlendireceğiz. Toplantı sonucunda hazırlanacak ve ilgili kurumlarla paylaşılacak rapor ile kamunun ve özel sektörün bir arada çalışmasına da öncülük edeceğiz" dedi. Öztürk katılımcılara çalıştaya verdikleri katılardan dolayı teşekkür ederek sözlerini sonlandırdı.

Programda, Konya Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü Vehbi Konarlı da bir açılış konuşması gerçekleştirdi. Konuşmaların ardından Dış Ticaret Uzmanı Hakan Akın çalıştay hakkında bilgi verdi.

13 masada 140 ihracatçı firma temsilcisinin katıldığı çalıştayda 10 ana başlık altında 38 konu tartışıldı. Konya'nın ihracat ve dış ticaret konularında istek ve taleplerinin dile getirilerek, sektörlerle alakalı yaşanan problemlerin çözüm yollarının aranacağı aynı zamanda ihracat hedeflerini belirleneceği çalıştay sonucu rapor haline getirilerek ilgili kurumlarla paylaşılacak.

ULUSLARARASI İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN SAĞLIK, YAŞAM, MÜHENDİSLİK VE SOSYAL BİLİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ KONGRESİ (ICLIC 2022) KONYA'DA YAPILDI

MÜSİAD Konya Şubesi ile Selçuk Üniversitesi tarafından Selçuk Üniversitesi Sultan Alparslan Kültür Merkezi'nde düzenlenen Kongre 26-28 Eylül 2022 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Çok sayıda bilim adamı sivil toplum kuruluş temsilcisinin katılarak bildiri sunduğu Uluslararası İklim Değişikliğinin Sağlık, Yaşam, Mühendislik ve Sosyal Bilimler Üzerindeki Etkileri Kongresi'nde (ICLIC 2022) 'İklim Değişikliği için Sağlık, Yaşam, Mühendislik ve Sosyal Bilimlerinde İşbirliği', 'Sıfır Atık Destekli İklim Değişikliği Mücadelesi' ve 'Karbon Yönetimi' gibi konular ele alındı.

İklim değişikliğinin insan ve hayvan sağlığı, tüm mühendislik, yaşam ve sosyal bilimler üzerindeki etkileri ile ilgili sonuçları ve önerileri tartışmak amacıyla dünya çapında akademisyenler, araştırmacılar ve özel veya devlet kurumları temsilcilerinin katıldığı Kongre'nin son gününde Konya Sivil toplum kuruluşu temsilcileri de iklim değişikliğinin bölgemize etkileri ile ilgili birer bildiri sundular.

Başkanlığını Mimarlar Odası Konya Şube Başkanı Dr. Armağan Güleç Korumaz'ın yaptığı oturumda Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk'te bir bildiri sundu.

Kongrenin içinde yaşadığımız bu dünyanın çevre ve iklim konusuna katkı sağlayacak sonuçlar çıkmasını temenni eden Öztürk,

iklim değişikliğinin insanlık olarak her şeyimizi etkilediğini ve etkileri azaltmak için çaba harcamamız gerektiğini belirterek şunları söyledi: 'İklim değişikliklerinin nelere yol açtığını insanlık olarak hepimiz yaşayarak görüyoruz Küresel ölçekte önlenemeyen sıcaklık artışının, kasırgalar, yangınlar, kuraklık ve bunların doğal sonucu olarak nasıl insanlık dramına dönüştüğüne son yıllarda üzülerek şahit oluyoruz Geçen yüzyılda yaşadığımız Hiroşima ve Çernobil gibi felaketler. Halen devam eden nükleer denemeler-testler, doğalgaz yangınları, maden ocakları, kömür yangınları, çamur patlamaları, elektronik atık çöplükleri. Son olarak biyolojik ve kimyasal süreçler sonu-

cunda oluşan müsilaj iklim değişikliğinin etkisi ile meydana gelmiş olan bu olay denizlerdeki florayı hatta ürettikleri bakterilerle insan yaşamını da ciddi şekilde etkilemektedir. Bölgemize baktığımızda da, iklim değişikliği nedeniyle yağışların azalması, sulamada yer altı sularının aşırı kullanılması sonucunda obruklar oluşmuştur.

Türkiye, Paris İklim Anlaşması'na imza atarak iklim değişikliği konusunda taahhütler veren ve bunları takip edip uygulamakla yükümlü hale gelen 200 ülkeden biri olduğunu hatırlatan Öztürk, bu taahhüt çerçevesinde "sanayi tesislerimizde", "elektrik tüketimimizde", "ulaşım ve lojistikte", "binalarda" ve "tarımsal alanda" dönüşümü içeren bir dizi köklü değişikliğin elzem hale geldiğini söyledi. Öztürk, "Türkiye olarak 2053 yılına kadar KARBON NÖTR bir ülke olmak için taahhütte bulduk. Bu taahhüt; kömür, doğalgaz ve benzeri fosil kaynaklı yakıtların kullanımının kademeli olarak azaltılmasını, ulaşımda elektrikli taşıtlara geçilmesi, sanayi tesislerinde tüm üretim süreçlerinin doğaya zarar vermeden "yeşil ve döngüsel ekonomi" kavramına uygun olarak dönüştürülmesi gibi bir dizi tedbir ve dönüşüm hareketini içermektedir. Önümüzdeki sürece baktığımızda bunu başarabilecek ve dünya ya örnek olabilecek bir ülke olduğumuza inanıyorum." şeklinde konuştu.

UĞUR İBRAHİM ALTAY VE AHMET PEKYATIRMACI, KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ HAVACILIK EĞİTİM KAMPÜSÜ'NÜ ZİYARET ETTİ

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay ve Selçuklu Belediye Başkanı Ahmet Pekyatırmacı, Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk'le birlikte Konya Eğribayat'ta bulunan KTO Karatay Üniversitesi Havacılık Eğitim Kampüsü'nü ziyaret etti.

"KTO Karatay Üniversitesi Şehrimize Çok Önemli Değerler Katıyor"

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay ve Selçuklu Belediye Başkanı Ahmet Pekyatırmacı, KTO Karatay Üniversitesi Havacılık Eğitim Kampüsü'nü ziyaret ederek Konya semalarında uçuş deneyimi gerçekleştirdi. Uçuşların tamamlanmasının ardından konuşan Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay; "Bugün önemli bir ziyarette bulunduk. KTO Karatay Üniversitesi'nin hava parkında yapılan son yatırımlar ve gelişmeleri görme fırsatımız oldu. Burada kurulan ekosistem, önemli bir proje olarak hayata geçti. Gerçekten Konya'mız için büyük yatırımlar yapan KTO Karatay Üniversitesi, şehrimize çok önemli değerler kattı, katmaya da devam ediyor" dedi.

"Konya ve Havacılık Sektörü Bundan Sonra Daha Fazla Konuşulacak"

Dünyada ve ülkemizde havacılık sektörünün hızla gelişmekte olduğunu vurgulayan Altay; "KTO Karatay Üniversitesi Havacılık ve Eğitim Kampüsü hem öğrencilere yeni bir soluk hem de Konya'mız için yeni bir nefes olacak inşallah. Biz Konya Büyükşehir Be-

lediyesi olarak, her türlü desteği vermeye hazırız. Konya ve havacılık sektörü bundan sonra daha fazla konuşulacak. Konya Ticaret Odası Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk'e, şehrimize kazandırdığı değerlerden dolayı teşekkür ediyorum. Hayırlı olsun" şeklinde konuştu.

"Konya Semalarında İlk Uçuş Deneyimimizi Gerçekleştirdik"

Uçuş deneyimini tamamladıktan sonra konuşan Selçuklu Belediye Başkanı Ahmet Pekyatırmacı; "Konya Büyükşehir Belediye Başkanımız Uğur İbrahim Altay ile Konya'mızın ilk hava parkını ziyaret ettik. Ben, Selçuk Öztürk'e özellikle teşekkür ediyorum. KTO

Karatay Üniversitesi ile Selçuklu Belediyesi olarak daima iş birliği içerisindeyiz. Katkılarımız her zaman devam edecek. Ziyaret vesilesi ile bizler de Konya semalarında ilk uçuş deneyimimizi gerçekleştirdik. Ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum" ifadelerine yer verdi.

"Uçuş Okulumuza Hoş Geldiniz"

KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk; "Öncelikle uçuş okulumuza hoş geldiniz. Hava parkımızın kuruluşundan beri hem Konya Büyükşehir Belediye Başkanımız Uğur İbrahim Altay'ın hem Selçuklu Belediye Başkanımız Ahmet Pekyatırmacı'nın her geçen gün artan katkıları oldu. Uğur İbrahim Altay'ın ve Ahmet Pekyatırmacı'nın büyük destekleriyle Konya'mıza çok büyük bir yatırım kazandırıldı. Değerli Başkanlarımıza hava pistimize hoş geldiniz diyor, destekleri için teşekkür ediyorum" dedi.

Konuşmaların ardından KTO Karatay Üniversitesi Uçuş Akademisi Genel Müdürü Agah Karabıyık; hava parkı faaliyetleri, eğitimleri ve uçuş filosu hakkında bilgi verdi. Pistte uçaklarla hatıra fotoğrafları çekildikten sonra Belediye Başkanları tarafından hatıra defteri imzalandı.

KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ 10. MEZUNLARINI VERDİ

Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi'nde 10. kez mezuniyet coşkusu yaşandı. Ön lisans ve lisans eğitimlerini başarıyla tamamlayan 1.500 öğrencinin mezun olduğu tören, Karatay Spor ve Kongre Merkezi'nde gerçekleşti. Törene katılan aileler; mezuniyet sevinci yaşayan KTO Karataylıların heyecan ve gururuna ortak oldular.

KTO Karatay Üniversitesi 2021-2022 Mezuniyet Töreni ve 2022-2023 Akademik Yılı Açılış Programı, Karatay Spor ve Kongre Merkezi'nde gerçekleşti. Törene Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk, KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyeleri, KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç, akademisyenler, mezunlar ve aileleri katıldı. Heyecan ve coşkun bir arada yaşandığı törende, lisans ve ön lisans düzeyinde ilk üçe giren mezunlar ile fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokulu birincilerine plakette takdim edildi. Kur'an-ı Kerim tilavetinin ardından saygı duruşu ve İstiklal Marşı ile başlayan program, Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur

İbrahim Altay, KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk ve KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç'ın konuşmalarıyla devam etti.

"Kadim Başkent Konya, Eğitimin de Başkentidir"

Törende konuşan Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, Konya'nın eğitim başkenti olduğunu vurguladı. "Selçuklunun kadim başkenti olan Konya, eğitimin de başkenti olmuştur. Günümüzde Konya, yüz otuz bin öğrencisi ile Türkiye'nin en önemli üniversite şehirlerinin başında gelmektedir. Öğrenci sayısının yanı sıra Konya'da özellikle eğitim kalitesinin de her geçen gün artıyor olmasından dolayı büyük bir memnuniyet duyuyoruz. Kendini sürekli yenileyen ve geliştiren, öğrencilerine her

zaman iyi bir eğitim imkânı sunan KTO Karatay Üniversitesi de gurur duyduğumuz eğitim kurumlarımızın başında geliyor. Onun için başta Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk olmak üzere tüm Mütevelli Heyet Üyelerine, Rektörümüze ve akademisyenlerimize teşekkür ediyorum" dedi.

"Bizler de Bugün Mezuniyet Heyecanı Yaşıyoruz"

"Konya Büyükşehir Belediye Başkanı sıfatından ziyade şimdi izniniz olursa tribünde oturan aileler adına konuşma yapmak istiyorum" diyen Başkan Altay; "Ben de burada aynı zamanda bir mezun öğrencinin velisi olarak bulunuyorum. Oğlum bugün mezun oluyor. İnsan bu konuşmayı yaparken heyecanlanıyor. Bizim için çok büyük bir gurur" ifadelerine yer verdi.

"Bu Ülkenin En İyi Vakıf Üniversitelerinden Biri Olmanın Değerini Biliyoruz"

Törende konuşan KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk; "Ulusal ve uluslararası alanda bilimin ışığında yetiştirdiğimiz her bakımdan nitelikli insan kaynağımızla, geleceğimizi inşa ediyoruz. Ülkemizi dünyada hak ettiği saygın konuma nitelikli insan gücümüz taşıyacaktır ve bu eğitime yapılan yatırımla mümkün olacaktır" şeklinde konuştu.

"KTO Karataylı Mezunların Başarı Hikayeleri Anlatılacak"

Törende mezun öğrencilere seslenen Başkan Öztürk; "Sizler KTO Karatay Üniversitesi'nden akademik bilgisi ve mesleki donanımı yüksek, bilginin sınırlarını genişleten, çalışarak başaracağına inanan, çağın ihtiyaçlarına cevap veren, geçmişini sahiplen-

nen, geleceğe dair bir hayali olan gençler olarak mezun oluyorsunuz. KTO Karatay Üniversitesi bizim bitmeyen hikâyemizdir. İnanıyorum ki başarı dolu hikâyeleriniz, ülkemizin ve dünyanın dört bir yanında anlatılacaktır" dedi.

"Öğrencilerimizin ve Değerli Anne-Babalarn Yaşadığı Gururu Görüyorum"

KTO Karatay Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç ise konuşmasında "Bugün, göz bebeğimiz öğrencilerimizin mezuniyet heyecanı ve mutluluğuna ortak olmak için burada toplanmış bulunuyoruz. Öğrencilerimizin ve değerli anne-babalarn yaşadığı gururu yüzlerinizden okuyabiliyorum" ifadelerine yer verdi.

"Üniversitemiz İstihdam İstatistiklerinde Üst Sıralarda Yer almaktadır"

Evlatlarını KTO Karatay Üniversitesi'ne emanet eden ailelere teşekkür eden Rektör Or-

taç, konuşmasında mezunlara şöyle seslendi; "Sizleri üreten, heyecanını hiçbir zaman yitirmeyen bireyler olarak mezun ediyoruz. Şimdi bu birikimlerinizi ulusal ve uluslararası alanda gösterme safhasına başlıyorsunuz. Çağın gerekliliklerine ayak uydurarak, bilgilerinizi daima güncelleyerek asla yerinizde saymadan geleceğe emin adımlarla yürüdüğünüzü, Türk milletinin ideallerine bağlı kalarak bilimin yolundan ayrılmayacağınızı biliyorum. Zaman ve mekân fark etmeksizin Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ülkemizi muasır medeniyetler seviyesine çıkarma idealine birlikte katkı sağlayacağız. Mezuniyetiniz için sizleri tebrik ediyor; geleceğinizin aydınlık, bahtınızın açık olmasını diliyorum."

Coşkulu Mezuniyet Töreni

Yaklaşık 1.500 öğrencinin mezuniyet heyecanı yaşadığı törende, KTO Karatay Üniversitesi'nden üniversite birincisi olarak mezun olan Emine Demirbaş, plaket ve hediyesini Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay ve KTO Karatay Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Selçuk Öztürk'ün elinden aldı. Tarih Bölümünden mezun olan Emine Demirbaş'a Rektör Prof. Dr. Fevzi Rifat Ortaç ise mezuniyet kuşağını bağladı. Törende fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokulu birincilerine dekan ve müdürleri tarafından plaketleri takdim edildi. KTO Karataylı mezunlar, Selçuklu kültüründen esinlenerek tasarlanan cübbeleri ile Ahilik Yemini etti. Adını kadim Selçuklu medeniyetinin en önemli yapı taşlarından Karatay Medresesi'nden alan KTO Karatay Üniversitesi, yeni mezunlarını büyük bir heyecan, coşku ve gururla uğurladı.

AKKO MAKİNE'NİN ÜRETİM TESİSLERİ AÇILDI

AKKO Makina'nın yeni üretim tesisleri Organize Sanayi Bölgesi'nde açıldı. Açılışa AK Parti Konya İl Başkanı Hasan Angı, Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, MÜSİAD Konya Şube Başkanı Mehmet Hilmi Kağnıcı, Konya Sanayi Odası Başkan Vekili Mustafa Veli Tekelioğlu, iş adamları, sivil toplum kuruluş temsilcileri ve çok sayıda davetli katıldı.

AKKO HİKAYESİ ASLINDA KONYA HİKAYESİ

Açılıшта konuşan Konya Ticaret Odası Başkanı Selçuk Öztürk, AKKO'nun açılışından dolayı büyük memnuniyet duyduğunu ifade etti. Öztürk, "Şehrimiz adına büyük bir gurur kaynağı. Abdullah abinin hikâyesi aslında Konya'nın hikâyesidir. AKKO zaman

içerisinde kendisini büyütme başarımıştır. İhracatını artırmıştır. Çok modern teknolojik gelişmelere imza atmıştır. AKKO'nun büyümesi demek, şehrin büyümesi demektir. Bundan 21 yıl önce 80-90 milyon dolar ihracat yapan Konya bugün 3 ile 3,5 milyar

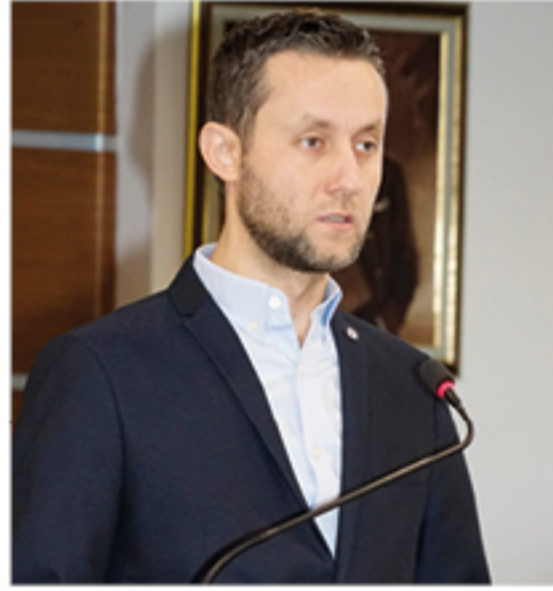
dolar seviyesinde ihracat yapıyor. Bu başarıda emeği geçen herkese canı gönülden teşekkür ediyorum. Daha alınacak çok yolumuz var. AKKO'nun hikâyesi çok güçlü bir hikâyedir. Konya'nın başan hikâyesidir" ifadelerini kullandı.

“TÜRKİYE’DEKİ E-TİCARET MEVZUATI VE YASAL ALTYAPISI” SEMİNERİ KTO’DA YAPILDI

Konya Ticaret Odası ve Ticaret Bakanlığı İş Birliği ile “Türkiye’deki E-Ticaret Mevzuatı ve Yasal Altyapısı” semineri gerçekleştirildi. Seminerin açılış konuşmasını Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Çakır yaptı. Çakır, E-ticaretin, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de güçlü bir büyüme gösterirken; 2021 yılında GSYİH’nın yüzde 4,5’i, toplam perakende sektörünün ise yüzde 17,6’sı perakende e-ticaret satışlarından oluştuğunu belirterek şunları söyledi; “En başta KOBİ’lerimizin, işini muhakkak dijital ortama taşımaları gerektiğini düşünmekteyiz. Sadece ticaret olarak değil, müşteri ilişkilerinden, reklam ve pazarlamaya kadar işletmelerimiz dijitalde yer almalı. Konya Ticaret Odası olarak Konyalı KOBİ’lerimiz için e-ticaret ve e-ihracatın büyük bir fırsat olduğunu düşünüyoruz. Hazırladığımız projelerle, eğitim ve programlarla Konya’da elektronik ticarete yeni başlayacak olan ve kapasitelerini arttırmak isteyen tüm firmalarımıza destek oluyoruz. Ticaret Bakanlığımızın da ülkemizde e-ticaret’in payının artmasına yönelik katkılarını önemli buluyoruz. İş alemimizin taleplerinin doğrultusunda çıkarılan “Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi” yasası ile e-ticarette haksız rekabetin ve tekelleşmenin önüne geçilerek daha fazla firmamızın sektöre girişinin kolaylaştırılması ve e-ticaret pazarının dengeli ve sağlıklı büyümesine katkı sağlayacağına inanıyoruz.”

Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü Elektronik Ticaret Daire Başkanlığı Uzmanı Oğuzhan Ünal’ın konuşmacı olarak katıldığı programda küresel ve ulusal e-ticaret verileri, 6563 sayılı elektronik ticaretin düzenlenmesi hakkında kanun ve 7416 sayılı elektronik ticaretin düzenlenmesi hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanunla ilgili bilgilendirme yapıldı. Çok sayıda davetlinin katıldığı seminerde konuşan Ünal, dünya da ve ülkemizde e-ticaret verileri hakkında bilgi verdi. Yıllara göre küresel e-ticaret hacmindeki değişimi anlatan Ünal, 2021 yılında Çin’in 2.31 trilyon dolar, ABD’nin 961 milyar dolar, AB ülkelerinin 425 milyar dolar e-ticaret hacmine sahip olduğunu dile getirdi. 2020-

2024 yılları arasında e-ticarette en fazla artış gösterecek ülkeler arasında Türkiye’nin yer aldığını belirten Ünal, tüketicilerin en çok ürün aramak için kullandığı kaynakların başında Amazon’un geldiğini bildirdi. Ülkemizde perakende içerisinde e-ticaretin payının gün geçtikçe arttığını, son 3 yıl içerisindeki verilere bakıldığında; 2019’da %9.8, 2020’de %15.7, 2021’de %17.7 olduğunu, 2022 yılında ise %20 civarına ulaşabileceğinin tahmin edildiğini belirten Ünal, daha sonra 6563 sayılı elektronik ticaretin düzenlenmesi hakkında kanun ve 7416 sayılı elektronik ticaretin düzenlenmesi hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanunu anlattı. Ünal seminerin sonunda soruları cevaplandırdı.

YERLİ VE MİLLİ ÜRETİM KULEKON TANITILDI

ARNİKON Mühendislik tarafından yerli ve Amilli imkânlarla üretilen asansör boşluğunda yükselebilen özelliğiyle dünyada tek olan Kule vinci KULEKON tanıtıldı. Düzenlenen programa Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Uğur İbrahim Altay, Meram Kaymakamı Ali Murat Kayhan, Selçuklu Belediye Başkanı Ahmet Pekyatırmacı, AK Parti Konya İl Başkanı Hasan Angı, Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Konya İl Başkanı Remzi Karaarslan, MHP MYK Üyesi Doç. Dr. Özer Karakayacı, Konya Ticaret Odası (KTO) Başkanı Selçuk Öztürk, Konya Sanayi Odası (KSO) Başkanı Memiş Kütükcü, Necmettin Erbakan Üniversitesi (NEÜ) Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Oğuz Doğan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Konya İl Müdürü Vehbi Konarlı, Ticaret İl Müdürü Mustafa Çağlayan, Makine Mühendisleri Odası Konya Şube Başkanı Dr. Aziz Hakan Altun, MÜSİAD Konya Şube Başkanı Mehmet Hilmi Kağnıcı, ASKON Konya Şube Başkanı Atilla Sinacı ile çok sayıda davetli katıldı.

'KONYA ÜRETİMDE VE EKONOMİDE TÜRKİYE'Yİ YUKARIYA DOĞRU ÇEKEN BİR ŞEHİR HALİNE GELDİ'

KTO Başkanı Selçuk Öztürk ise Konya'nın artık üretimde ve ekonomide Türkiye'yi yukarıya doğru çeken bir şehir haline geldiğine dikkat çekerek, "Konya son 20 yılda Türkiye ortalaması üzerinde ekonomik başarı göstermiş bir şehir. İhracat rakamları, Gay-

ri safi yurt içi hasıla rakamları, yıllık patent müracaatı, patent sayısı, marka müracaatı, marka sayısı dahil olmak üzere rakamlar incelediğinde Konya'nın Türkiye ortalaması üzerinde olduğu görünecek. Bu gerçekten büyük bir başarı ve bu başarı Konyalı iş insanlarına ait. Bu şehrin çalışan herkese büyük bir borcu olduğunu düşünüyorum. Konya artık üretimde ve ekonomide Türkiye'yi yukarıya doğru çeken bir şehir haline geldi" diye konuştu.

KTO'DA SEMİNER:

ENERJİ VERİMLİLİĞİNDE YENİ PERSPEKTİF: KURUMSAL KARBON AYAK İZİ VE ENERJİ VERİMLİLİĞİ İLİŞKİSİ

Enerji Verimliliğinde Yeni Perspektif: Kurumsal Karbon Ayak İzi ve Enerji Verimliliği İlişkisi Bilgilendirme Semineri KTO'da yapıldı. Seminerin açılışını Dr. Öğrt. Üyesi Şerife Özkan Nesimioğlu yaptı. KTO Karatay Üniversitesi Enerji Yönetimi Bölümü KTO Enerji Verimliliği Merkezi Proje Yürütücüsü Nesimioğlu, Türkiye'nin geçen yıl Kasım ayında Türkiye, Paris İklim Anlaşması'na imza atarak iklim değişikliği konusunda taahhütler veren ve bunları takip edip uygulamakla yükümlü hale gelen 200 ülkeden biri olduğunu hatırlatarak; bu kapsamda "sanayi tesislerimizde", "elektrik tüketimimizde", "ulaşım ve lojistikte", "binalarda" ve "tarımsal alanda" dönüşümü içeren bir dizi köklü değişikliğin elzem hale geldiğini söyledi. Türkiye'nin 2053 yılına kadar KARBON NÖTR bir ülke olmak için taahhütte bulunduğunu, bu taahhütün, kömür, doğalgaz ve benzeri fosil kaynaklı yakıtların kullanımının kademeli olarak azaltılması, ulaşımda elektrikli taşıtlara geçilmesi, sanayi tesislerinde tüm üretim süreçlerinin doğaya zarar vermeden "yeşil ve dögüsel ekonomi" kavramına uygun olarak dönüştürülmesi gibi bir dizi tedbir ve dönüşüm

hareketini içerdiğini belirterek, bunu başara-bilecek ve dünya ya örnek olabilecek bir ülke olduğumuzu anlattı. Konya'nın da bu süreçte önemli çalışmalara imza attığını anlatan Nesimioğlu, özellikle imalat sanayide faaliyet gösteren firmaların kurumsal karbon ayak izini hesaplatarak biran önce öğrenmesi ve daha sonra azaltım stratejilerine yönelmelerinin büyük önem taşıdığını, ifa ederek gerçekleştirilecek olan seminerde Enerji Verimliliği Nedir?, Türkiye'de Enerji Verimliliğine İlişkin Kanunî Düzenlemeler ve Son Durum, ISO 5001 Enerji Yönetim Sistemi ve Enerji Verimliliği Saha Uygulamaları, Enerji Verimliliği ve Kurumsal Kar-

bon Ayak İzi İlişkisi, Kurumsal Karbon Ayak İzi Nedir?, Kurumsal Karbon Ayak İzi Hesaplama Yöntemleri ve ISO 14064 Serisi, Kurumsal Karbon Ayak İzi Hesaplama ve Takipte Dijital Çözümler gibi konuların ele alınacağını, bu konuda firmaların bilgilendirileceğini ifade etti. Daha sonra konuşan CarbonPlus+ Karbon İzleme ve Takip Ar-Ge Biriminden Çev. Yük. Müh. M. Zahit Çokyürür Kurumsal Karbon Ayak İzi ve Hesaplama Yöntemleri ile ISO 14064 Serisi, Kurumsal Karbon Ayak İzi Hesaplama ve Takipte Dijital Çözümler konusunda bilgi verdi. Seminerin sonunda katılımcılar tarafından sorular sorular cevaplandırıldı.

KTO'NUN ORGANİZASYONUNDA KONYA-KAZAKİSTAN İŞ GÖRÜŞMELERİ (B2B) YAPILDI

Konya Ticaret Odası ikili iş görüşmeleri (B2B) organizasyonları devam ediyor. Eylül ayında Azerbaycan'la gerçekleştirilen B2B görüşmelerinden sonra Kasım ayında da Konyalı firmalar Konya'da Kazakistan işadamları ile bir araya geldi.

Konya Ticaret Odası Konya'nın dış ticaretini artırmaya yönelik faaliyetlerine bir yenisini daha ekledi. Bu kapsamda Konya Ticaret Odası'nın düzenlediği B2B organizasyonunda ayakkabıcılık sektöründe faaliyet gösteren Konya firmaları ile Kazakistan firmaları bir araya geldi. Konya-Kazakistan İkili İş Görüşmeleri Programı'na Kazakistan'dan 19, Konya'dan ise 46 işadamı katıldı. Programda toplam 225 iş görüşmesi gerçekleştirildi.

Konya'da bine yakın ayakkabı üreticisi, toptancısı ve yan sanayicisi ile 30 bine yakın çalışanı önemli bir sektör olan ayakkabı sektöründe Azerbaycan'dan sonra Kazakistan'la yapılan bu toplantıda önemli iş bağlantıları gerçekleştirildi.

Konya Ticaret Odası ayrıca önümüzdeki aylarda Kazakistan ve Azerbaycan'a yönelik ayakkabı sektöründe yerinde pazar araştırması organizasyonu yapmayı planlıyor. Aynı zamanda bu sektörü daha ileriye götüreceği ihracatını artıracak farklı ülkelere yönelik alım heyetleri organizasyonu yapmayı planlıyor.

KTO'NUN ORGANİZASYONUNDA KONYA OTOMOTİV SEKTÖRÜ KANADA'DA İKİLİ İŞ GÖRÜŞMELERİ (B2B) GERÇEKLEŞTİRDİ

Konya Ticaret Odası olarak üyelerinin dış ticaretinin artırılmasına yönelik "Sektörel Ticaret Heyetleri" ve "Alım Heyetleri" organizasyonlarına devam ediyor.

Geçtiğimiz ay Kanada'nın Toronto ve Montreal şehirlerinde Konya Ticaret Odası Otomotiv sektöründe faaliyet gösteren firmalarıyla iki iş görüşmeleri gerçekleştirildi.

TORONTO İŞ GÖRÜŞMELERİ

Toronto iş görüşmeleri açılışı Toronto Başkonsolosu Sinem Mingan'ın açılış ve hoş geldiniz konuşmasıyla başladı. Başkonsolos Mingan, Kanada ile Türkiye arasındaki ilişkilerden bahsederek, ülke hakkında genel bilgilendirme yaparak katılımcılara verimli toplantılar yapılması için başarılar diledi.

Daha sonra Toronto Ticaret Ataşesi Ahmet Necati Karışman heyete hitap ederek, Kanada ile Türkiye arasındaki ticaret rakamları hakkında güncel bilgiler sundu. Kanada iş kültürüyle ilgili notları paylaşarak katılımcı firmalara verimli görüşmeler temennisinde bulundu.

Konya Ticaret Odası Dış Ticaret Müdürü Hüsamettin Güngör'de Kanada ile Konya'nın önemli ticari ilişkilere sahip olduğunu belirterek organizasyonla ilgili şu bilgileri verdi: "Ödamız tarafından her bir organizasyonun gerçekleşmesinden önce ciddi bir ön hazırlık aşamasından geçirmekteyiz. Organizasyon yapacağımız ülkelerin belirlenme aşamasında, heyeti yapacağımız sektörde

dünya ithalat, Türkiye ve Konya ihracat verileri çıkartılarak çapraz sorgulama yapıp hangi ülkelerin ithalatı artmakta hangi ülkelere Türkiye ile arasında ki ticari ilişki iyiyeye gitmekte, ithalatçı ülkelerin ithalat yaptığı diğer ülkelere kimler biz bu pazarlarda rekabet edebilir miyiz? Yine aynı şekilde ülkelerin jeopolitik konumları, siyasi durumu, ülkelerin ekonomik verileri gibi bazı kıstas-

ları göz önüne alarak ve bu veriler ışığında ilimiz ve ülkemiz açısından ve en önemlisi üyelerimiz açısından potansiyel olan ülkeleri belirlenmektedir.

Kanada Otomotiv Yan Sanayi Sektöründe daha fazla keşfedilmesi gereken iyi bir Pazar olduğu ülke ve şehir olarak bu pazardan yeteri miktarda pay alamadığımız neticesine varılmıştır. Daha sonra bu organizasyon gerçekleştirilmiştir."

Otomotiv Yedek Parça Üreticileri Birliği (Automotive Spare Parts Manufacturers Association), kısa adıyla APMA, teknoloji direktörü Sn. Colin Dhillon ise Kanada otomotiv sektörü hakkında bilgi verdi. Kanada'nın yakın zamanda tanıtımını yapacağı elektrikli araba projesi 'Project Arrow' hakkında detaylar paylaştı. Buna ek olarak, ağır ticari araç alanında tedarik zinciri ve üretim yeniliklerini aktararak Türk ve Kanadalı firmalar arasındaki olası iş birliği alanlarını anlattı. Son olarak söz alan Kanada Türkiye İş Konseyi Yönetici Direktörü Sn. Mike Ward, gelişmekte olan Kanada-Türkiye ticaret ilişkilerini ve sürmekte olan Kanada Türkiye Ortak Ekonomik İşbirliği Mutabakatı (JETCO) hakkında güncel bilgileri paylaştı. İş konseyi olarak Kanada'da iş yapmak isteyen Türk firmalarına destek vermeye hazır olduklarını ilettiler.

MONTREAL İŞ GÖRÜŞMELERİ

Montreal İş Görüşmelerinin açılışı Montreal Başkonsolosu Sencer Yöndem'in açılış ve hoş geldiniz konuşmasıyla başladı. Başkonsolos Yöndem, Kanada ile Türkiye arasındaki ilişkilerden bahsederek, Montreal şehri ve Quebec eyaleti hakkında ge-

nel bilgilendirme yaparak, katılımcılara fırsat alanları hakkında bilgi verdi. Sonrasında tüm firmalarımıza başarılar dileyerek verimli bir gün geçirilmesi dileklerinde bulundu.

Daha sonra Ottawa Ticaret Başmüşaviri Hakan Akgün heyete hitap ederek Kanada ile Türkiye arasındaki ticaret rakamları hakkında güncel bilgi sundu. Quebec eyaletine daha önceki dönemlerde yapılan farklı sektörel heyetlerden örnekler vererek, firmalarımızın dikkat etmesi gereken noktalar ve fırsat alanlarıyla ilgili notlarını paylaşarak katılımcı firmalara verimli görüşmeler temennisinde bulundu.

Quebec Yatırım Ajansı (Investissement Quebec) Proje Direktörü İbtissam Boulkerch, yaptığı konuşmasında yatırım ajansının Quebec eyaletine yatırım yapmak isteyen firmalara sunduğu destekler hakkında bilgi verdi. Quebec eyaletinin iş yapma kültürü ve vergilendirme ile istihdam açısından faydalarını aktardı.

Daha sonra söz alan Montreal yatırım ajansı Montreal International Avrupa ve Ortadoğu İş Geliştirme Direktörü Philippe Valenti-

ne, Montreal şehrinin sağladığı avantajlar ile Quebec ve Türk firmaları arasında oluşabilecek sinerjiler hakkında görüşlerini paylaştı. Benzer şekilde Montreal şehrinde operasyonlarına başlayan Türk firmaları hakkında bilgiler vererek, heyet üyesi firmalarımıza her türlü desteğin sağlanacağını bildirdi.

İKİLİ İŞ GÖRÜŞMELERİ

Toronto ve Montreal şehrinde gerçekleştirilen iş görüşmelerinde Konyalı iş adamlarımızda 26 Kanadalı firma ile yaklaşık 120 iş görüşmesi yapma fırsatı buldu. Bununla beraber görüşmelere katılan Kanadalı firmalarda Konyalı birçok firma ile görüşme gerçekleştirdi.

Konya Ticaret Odası Otomotiv sektörü Ticaret Heyeti Kanada ve ABD pazarına okul otobüsü üreten Girardin Blue Bird firmasına ziyaret gerçekleştirmiştir. Görüşmeye kurumunun yöneticileri Francis Marcotte, Erick Tessier ve Cedric Larochelle katılmıştır. Söz konusu yetkililer firma olarak birçok üründe alternatif tedarikçi aradıklarını ve bunun Türkiye'den olması için hiçbir engel olmadığını belirterek işadamları ile işbirliğine hazır olduklarını ifade etmişlerdir.

Toronto ve Montreal şehirlerinde gerçekleştirilen ikili iş görüşmeleri ve ertesi gün gerçekleştirilen sanayi bölgesi firma ziyaretleri ile görüşmelerini devam ettiren ticaret heyeti iş yapma fırsatı yakalamışlardır. Konya Ticaret Odası tarafından Ticaret Bakanlığı desteği ile organize edilen Kanada Otomotiv Sektörü Sektörel Ticaret Heyeti başarılı ve verimli bir şekilde tamamlanmıştır.

ODAMIZ MESLEK KOMİTELERİNİN FAALİYETLERİ

Konya Ticaret Odası meslek komiteleri aylık mutata toplantılarına devam ediyor. Bu toplantılarda bölgemiz ve şehrimizde faaliyet gösteren tüccar ve sanayicilerimizin yaşadıkları sıkıntılar ve problemlerle ilgili görüş alışverişinde bulunulmakta, bunların çözümüne ilişkin çalışmalar yapılarak ilgili mercilere aktarılması sağlanmaktadır. Eylül-Ekim aylarında yapılan toplantılar ve bu toplantılarda alınan kararlar aşağıda verilmiştir.

KONYA TİCARET ODASI MESLEK KOMİTELERİ TOPLANTILARI VE ALINAN KARARLAR

BİNALARIN YIKILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK UYGULAMASI İLERİ BİR TARİHE ERTELENMELİ

Konya Ticaret Odası İkamet amaçlı bina inşaatı yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutata toplantısını gerçekleştirdi.

İlgili Meslek Komitesi üyeleri 13.10.2021 tarihli, 31627 sayılı resmi gazetede yayınlanan Binaların Yıkılması Hakkında Yönetmeliğin 01.07.2022 tarihinde yürürlüğe girdiğini, ancak yıkım işinde yer alması gereken kişilerin yeterlilik belgeleri, ekipman ve donanımın tamamlanmadığına dikkati çekerek bu yönetmeliğin uygulamasının ertelenmesi gerektiğini bildirdiler.

İlgili meslek komitesi üyeleri, "Yönetmelik kapsamında sayılan inşaatların yıkımında, fenni mesuliyet taşıyan inşaat mühendisi, yetkili müteahhit, şantiye şefi, müellif ve yıkımın çeşidine göre bulunması zorunlu yetkililerce ortak yıkım projesinin hazırlanması ve hareket etmesi gerekmektedir. Yönetmelik yürürlüğe girmiş olmasına rağmen yıkım işinde yer alması gereken kişilerin yeterlilik belgeleri, yıkım projesini hazırlanmasında ve nasıl yapılacağı ayrıntıları ile düzenlenen yıkım aşamalarında kullanılacak ekipman ve donanım eksiksiz şekilde tamamlanabilmiş değildir. Dolayısıyla bu uygulamanın ertelenmesini talep ediyoruz" dediler.

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu üyelerimizden alınan geri dönüş neticesinde mevcut yönetmeliğin belirlediği şartlarda proje hazırlanması ve yıkım yapılabilmesi henüz mümkün olmadığından, yönetmeliğin uygulamasının iş bu aşamada durdurularak ilgililerinin eksiklerini tamamlaması için yürürlük tarihinin ileri bir tarihe alınması noktasında ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulduğunu ve sonucunun beklendiğini bildirdiler.

ÜYELERİMİZ SANAYİ ELEKTRİĞİNDE FİYAT EŞİTLİĞİ SAĞLANMASINI İSTİYOR

Konya Ticaret Odası metallerin işlenmesi ile kalıp imalatı yapan meslek komitesi üyeleri aylık mutata toplantısını gerçekleştirdi.

Meslek komitesi üyeleri ticarethane elektriği kullanan sanayici ile Sanayi Sicil Belgesi kullanan sanayicilerin elektrik tarife fiyatlarının eşitlenmesi gerektiğini belirterek konuya ilişkin şu görüşleri paylaştılar: "Günümüz şartlarında Sanayici işletmelerin en önemli maliyet unsurlarından olan

enerji gereksiniminin çoğunluğu elektrik ve doğalgaz ile karşılanmaktadır.2022 yılına kadar Sanayi Sicil Belgesi olan sanayicilere sağlanan elektrik tarifesindeki indirim, 2022 yılında tamamen kaldırılmıştır. 1 Eylül 2022'de yapılan yeni elektrik zammına göre Sanayi Sicil Belgesi kullanan sanayicilerin kullandığı elektrik fiyatı enerji ve dağıtım bedeli dahil vergiler hariç 1 kW 4,31 TL iken; ticarethane tarifesi kullanan sanayicinin kullandığı elektrik fiyatı enerji ve dağıtım bedeli dahil vergiler hariç 1 kW 3,61 TL'dir. Bu durum enerji gereksinimi yüksek olan ve Sanayi Sicil Belgesi kullanan sanayici ile ticarethane elektrik tarifesi kullanan sanayici arasında maliyet farkından dolayı haksız rekabete neden olmaktadır. Haksız rekabetin ortadan kaldırılması için ticarethane elektriği kullanan sanayici ile Sanayi Sicil Belgesi kullanan sanayicilerin elektrik tarife fiyatlarının eşitlenmesini istiyoruz."

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulduğunu ve sonucunun beklendiğini bildirdiler.

KTO BAŞKANI ÖZTÜRK "GÜNEŞ ENERJİSİNDE ÜRETİLEN ÜRETİM FAZLASI ELEKTRİKTE YAŞANAN MAĞDURİYETLERİ TEKRAR ENERJİ VE TABİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI İLE EPDK'YA AKTARDIK"

"ELEKTRİK PİYASASI DAİRESİ BAŞKANLIĞININ GÜNEŞ ENERJİSİNDE ÜRETİLEN ÜRETİM FAZLASI ELEKTRİKTE YAŞANAN MAĞDURİYETLERİN GİDERİLMESİNE İLİŞKİN TALEBİMİZE VERDİĞİ CEVAP BİZLERİ VE ÜYELERİMİZİ ZİYADESİYLE ÜZMÜŞTÜR. KONUYU TEKRAR ENERJİ VE TABİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI İLE EPDK'YA AKTARDIK"

Konya Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Öztürk güneş enerjisinde üretilen üretim fazlası elektrik konusunda üyelerin sıkıntı ve mağduriyet yaşadığını, bu konuyu Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı'na aktardıklarını, ancak Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı'nın taleplerine "cevap verdim" demek için bir cevabi yazı gönderdiğini ifade ederek, bu cevabın kendilerini ve üyeleri üzdüğünü söyledi. Öztürk mağduriyetin devam ettiğini belirterek konuyu tekrar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile EPDK'ya aktardıklarını bildirdi. Öztürk'ün konuya ilişkin açıklaması şöyle; "Üyelerimiz 11 Ağustos 2022 tarihinde yayımlanan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeli-

ğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikteki bazı maddelerin, daha önce Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kendilerine verilmiş olan bazı hakları iptal edildiği gerekçesiyle mağdur olduklarını belirten şikayet dilekçelerinde Odamızın desteğini talep etmişlerdir.

Odamıza gelen şikayet dilekçeleri elektrik enerjisi üretim komitemiz tarafından değerlendirilmiş ve üyelerimizin talepleriyle ilgili mağduriyetin giderilmesine yönelik almış oldukları komite kararı oda yönetim kurulumuz tarafından da uygun görülmüş ve üyelerimizin talepleri 24/08/2022 tarihinde bir üst kurulumuz olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne iletilerek ilgili mercilere iletilmesi istenmiştir.

TOBB, odamızın talebini T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na iletmış ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı'nın talebimize vermiş olduğu cevabı (Sayı: E-22131205-110.06.01 Konu: Bilgi Edinme Talebi Hakkında) Odamıza iletmıştır.

Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı'nın üyelerimizin talebine yönelik vermiş olduğu cevapta, üyelerimizin mağduriyet yaşadıklarını belirttikleri yönetmelik maddesinin (11 Ağustos 2022 tarihinde yayımlanan Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikteki 16. Maddenin 16. Fıkrası) görmezlikten gelinerek, üyelerimizin de çok iyi bildiği yürürlükteki bazı maddeleri sıralayarak talebimizi bilgi edinme kapsamında değerlendirmiştir. Elektrik Piyasası Dairesi Başkanlığı'nın talebimize cevap verdim demek için göndermiş olduğu cevabi yazı bizleri ve üyelerimizi ziyadesiyle üzmüştür.

Netice itibarıyla, Devletimizin daha önce çıkarmış olduğu kanun ve yönetmeliklere güvenerek yatırım yapmış olan üyelerimizin, finans borçlarına karşılık bir güvence teşkil eden kamunun üretilen fazla elektriği alımından vazgeçmiş olması nedeniyle, borçlarına karşılık elde edecekleri gelir dengesi bozulmuştur. Yönetmeliğin ilgili maddesinde bir düzenleme yapılmaması durumunda birçok üyemiz gelir dengesindeki bozulmadan dolayı zarar ederek iflasa sürüklenecektir. Dolayısıyla Ülkemize yatırım yapacak yatırımcıların Devletimize olan güveninin zedelenmemesi için bahsi geçen yönetmeliğin geriye dönük işletilmesinden kaynaklanan mağduriyetlerin giderilmesi noktasında gereğini takdirlerinize arz ederiz."

KTO Karatay Üniversitesi
Havacılık Eğitimi ve
İktisadi İşletmesi

KTO Karatay
Üniversitesi

KTO Model
Fabrika

Dış Ticaret
Merkezi

KTO Eğitim ve Sağlık
Vakfı

KTO FUAR
Şubesi

Mesleki Eğitim
Merkezi

AKILLI
TEKNOLOJİLER
MERKEZİ

Akıllı Teknolojiler
Merkezi

İŞTİRAKLERİMİZDEN
HABERLER

DÜNYA GÖÇEBE OYUNLARI'NDA "DİJİTAL DENEYİM MÜZESİ"NE YOĞUN İLGI

Dünya Etnospor Konfederasyonu tarafından dördüncüsü Bursa İznik'te düzenlenen "Dünya Göçebe Oyunları" başladı. Oyunlarda, Dünya Etnospor Konfederasyonu ev sahipliğinde, Konya Ticaret Odası (KTO) Karatay Üniversitesi iş birliğinde "Kök Hücre Dijital Deneyimi" Müzesi de ziyaretçilere kapılarını açtı.

Farklı ülkeleri temsil eden binlerce spor-
cunun katılımıyla düzenlenen Dünya
Göçebe Oyunları'nın dördüncüsü, bu yıl İznik'te gerçekleştiriliyor. Geleneksel spor ve kültürlerin icra edildiği etkinliklerin, farklı kültürlerden izler taşıyan görsel şölenlerin, çekişmeli müsabakaların yer aldığı organizasyonda 102 ülkeden 3 binden fazla sporcu ve binlerce sporsever İznik'te bir araya geliyor.

"Kök Hücre Dijital Deneyimi" Müzesi Ziyaretçilerle Buluşuyor

Göçebe kültürünü yaşatmak ve ata sporlarını günümüze taşımak amacıyla ilki 2014 yılında Kırgızistan'da gerçekleştirilen Dünya Göçebe Oyunları, bu yıl ilk kez Türkiye'de düzenleniyor. Organizasyonda, KTO Karatay Üniversitesi iş birliğinde; Dünya Etnospor Konfederasyonu'nun hayata geçirdiği önemli bir müze de ziyaretçilerle buluşuyor. Etkinlikte, gelenekselin dijitalle buluştuğu ve farklı bir dille anlatıldığı "Kök Hücre Dijital Deneyimi" Müzesi ziyaretçilerin beğenisine sunuluyor. Müzede geleneksel sporlar, dijitalle yorumlanarak ziyaretçilerin deneyimlemesi sağlanıyor.

Müzeye İlk Gün Yoğun İlgil

29 Eylül tarihinde açılışı gerçekleştirilen oyunların ilk gününde "Kök Hücre Dijital Deneyimi" Müzesi yoğun ilgi gördü. Binlerce ziyaretçi müzede bir taraftan okçuluk, yağlı güreş gibi sporların dijital deneyimini yaşarken, öte yandan mas güreşi, mangala, deve-cüce gibi geleneksel oyunları deneyimledi. Türk kültüründe yalnızca yemekte bir araya gelinen bir yer olmaktan ziyade birliktelik ve sevgi kavramlarını da içinde barındıran "sofra" dijital ekranda ziyaretçilere sunuldu. İlk gün oldukça ilgi gören, geleneksel oyun ve kültürün, farklı disiplinler ve metotlarda dijital olarak işlendiği müze, 02 Ekim 2022 tarihine kadar

12.00-20.00 saatleri arasında ücretsiz olarak ziyaret edilebilecek.

Dev Organizasyonda KTO Karatay Üniversitesi de Yer Alıyor

Okçuluktan sofr sanatlarına, yağlı güreşten çocuk oyunlarına, zekâ turnuvalarından çekişmeli spor deneyimlerine kadar birçok sıra dışı etkinliği içerisinde barındıran "Dijital Deneyim Müzesi" binlerce ziyaretçiyi ağırlıyor.

KTO Karatay Üniversitesi'nin de yer aldığı ve 102 ülkeden 3.000'i aşkın sporcunun ve binlerce sporseverin katıldığı organizasyon, geleneksel spor dallarında dünyada tek olma özelliğine sahip.

KONYA TİCARET ODASI EĞİTİM VE SAĞLIK VAKFI YURTLARINDA TECRÜBE PAYLAŞIMLARI, SEMİNER VE KONFERANSLAR

Konya Ticaret Odası Eğitim ve Sağlık Vakfı 2022-2023 Güz döneminde yurtlarda kalan öğrencilere yönelik faaliyetler devam ediyor.

Bu faaliyetler kapsamında;

- Öğrencilerin yurt hayatına uyum sağlayabilmelerini amaçlayan "Oryantasyon Programı" ve Mevlit-i Nebi Haftası nedeniyle "Mevlit Kandili Programı" yapıldı.
- Karatay Müftülüğü ile yürütülen işbirliği çerçevesinde; öğrencilerimizin Kuran-ı Kerim'i okumalarını, öğrenmelerini ve anlamalarını sağlamak amacıyla "Kur'an-ı Kerim Öğretim Programı" ile dini bilgilerini ve birikimlerini arttırmak için "Sohbet Programları" yapılmaktadır.
- Öğrencilere katılımcı belgesinin verileceği ve amacı "doğuştan getirdiğimiz mizaçları açıklarken, insanların önüne çıkan engelleri nasıl rahatlıkla aşabileceklerini,

özel yeteneklerini ve güçlerinin de farkına varmalarını sağlamak ve karşısındaki insanı tanıyabilmek" olan "Enneagram Eğitimi" düzenlenmektedir.

- KTO Karatay Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi'yle birlikte 8 kişilik gruplar halinde "Patent ve Farkındalık Eğitimi" gerçekleştirilmektedir.

- İki haftada bir çarşamba günleri "Tecrübe Paylaşımları Programı" gerçekleştirilmektedir.

- Karatay Halk Eğitim Merkezi ile yapılan protokol çerçevesinde ise önümüzdeki aylarda "İşaret Dili Kursu", "İleri Düzey Excel Kursu" ve "Pasta Yapma Kursu" gerçekleştirilecektir.

ENNEGRAM İLE İNSANIN ANLAM ARAYIŞI
Konuşmacı: Sulha Marangoz

06 TL
06.10.2023 10:00
KTO Karatay Ünl.

TECRÜBE PAYLAŞIMLARI

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Ergun

12 TL
12.10.2023 10:00
KTO Karatay Ünl.

PATENT VE FARKINDALIK EĞİTİMİ

11 TL
11.10.2023 11:00
KTO Karatay Ünl.

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ KTO MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'Nİ ZİYARET ETTİ

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürü Nazan ŞENER, Eğitim Politikaları Daire Başkanı Dr. Recep ALTIN, Konya İl Millî Eğitim Müdürü Murat YİĞİT ve İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı Mustafa YILMAZ KTO Mesleki Eğitim Merkezi'ni ziyaret ederek merkezimiz ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

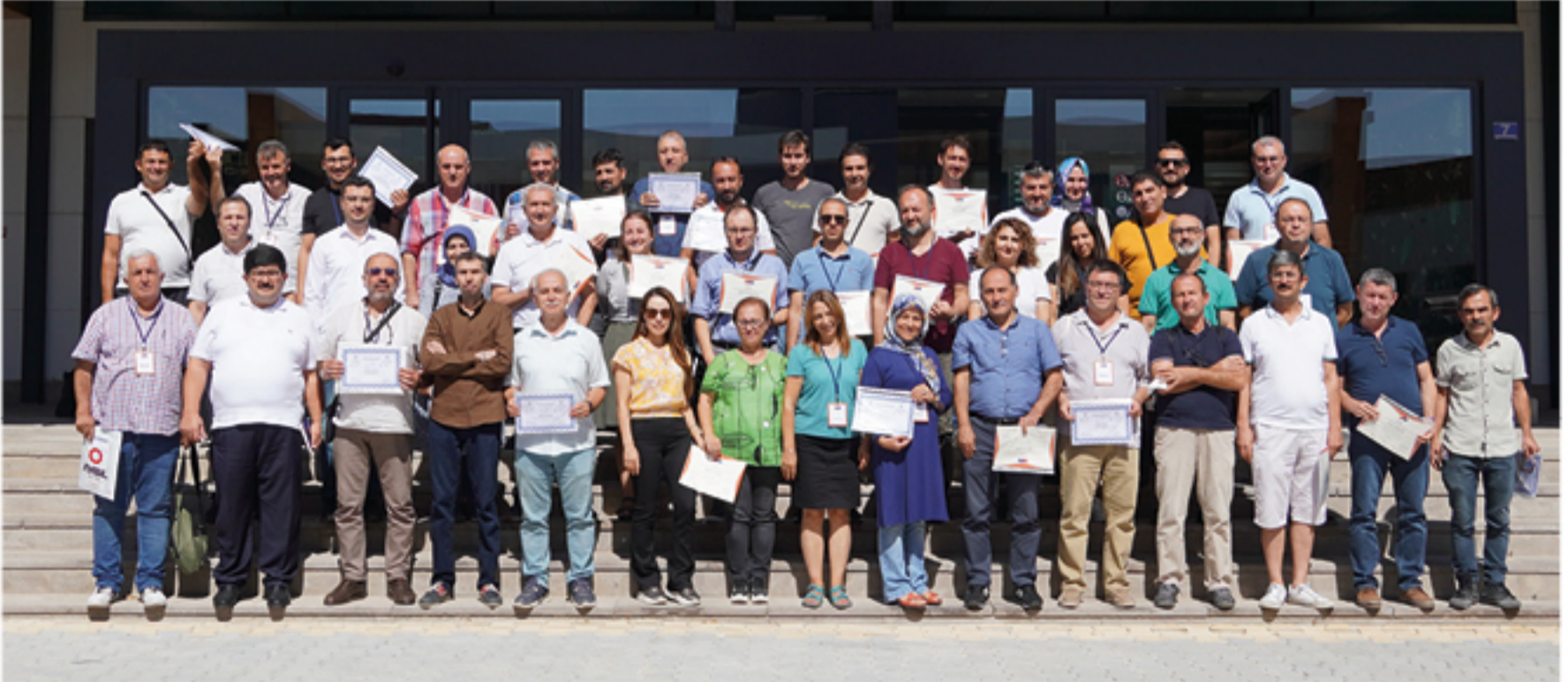
KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ BÖLÜMÜNDEN KTOTEK'E ZİYARET

KTO Karatay Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Sami ŞENER ve beraberindeki Sosyoloji Bölümü öğrencileri kampüsümüzü ziyaret ederek birimlerimiz ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

KONYA SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER ODASI'NDAN KTOTEK'İ ZİYARET

Konya Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı Abdil ERDAL ve Başkan Yardımcısı Halil BIÇAKÇI kampüsümüzü ziyaret ederek birimlerimiz ve faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

48 MESLEK LİSESİ ÖĞRETMENİ KTO MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ'NDE EĞİTİMLERİNİ TAMAMLADI

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı "METEK III Projesi" kapsamında Türkiye'nin farklı illerinden gelen 48 Meslek Lisesi Teknik Öğretmeni 5-16 Eylül tarihleri arasında KTO Mesleki Eğitim Merkezi'nde 3D Max, İnşaat ve Bilişim alanlarında aldıkları eğitimleri başarı ile tamamlayarak sertifikalarını almaya hak kazandılar.

ULUSLARARASI TİCARETTE KONYA'NIN REKABETÇİ SEKTÖRLERİ

Hacı Dede Hakan KARAGÖZ

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

1. REKABET

Rekabet, üstünlük sağlama amacı ile rakiplere karşı yürütülen yarışma etkinliklerinin bütünüdür. İşletmelerde kullanılan rekabet kavramı ise iki veya daha fazla işletmenin belirli bir tüketici grubunu hedefleyerek belirli bir üretime, hizmete ilişkin etkinlik ve verimliliğini artırarak rakiplerine üstünlük sağlamaya çalışmasıdır. Rekabet gücü kavramı mikro ve makro ölçekli olarak ikiye ayrılır. Mikro ölçekli rekabet gücü kavramı işletmeler arasındaki rekabet ve bu rekabetin ulusal ve uluslararası piyasalara yansımalarını ele alırken, makro ölçekli rekabet gücü ise ülkelerin uluslararası rekabetteki konumlarını esas alır.

Firma düzeyinde rekabet gücü, herhangi bir firmanın ulusal ya da küresel piyasalarda rakiplerine oranla daha düşük maliyette üretimde bulunabilme, ürünün kalitesi, sunulan hizmet ve ürünün çekiciliği gibi kri-

terler bakımından rakiplerine denk veya rakiplerinden daha üstün bir durumda olma, ayrıca yenilik ve icat yapabilme yeteneği olarak tanımlanabilir.

Üluların rekabet gücü büyük oranda firmaların verimliliği ve üretkenliğinden kaynaklansa da rekabet gücünün süreklilik arz etmesi özellikle dış çevre ile etkileşimi gerektiren yenilikçiliğe bağlıdır. Piyasa dışı etkileşimlerin büyük bölümü ise devlet ekonomi politikaları ile yakından ilgili olmaktadır. Uluslararası rekabet gücü, makroekonomik değişkenlerin istikrarlılığıyla direkt olarak ilişki içerisinde. Bu kapsamda, uluslararası rekabetin özellikle fiyat noktasında tespitinde döviz kuru, faiz, enflasyon ve işsizlik oranı gibi değişkenlerin de dikkate alınması gerekliliği önem arz etmektedir.

Ülkelerin ulusal/uluslararası rekabet gücü sıklıkla tartışılmakta olup, ülkelerin uluslararası rekabet güçlerini gösteren endeks-

lerin başında Dünya Ekonomi forumu tarafından yıllık yayımlanan "Küresel Rekabet Endeksi" gelmektedir. Ancak çalışmamızda rekabet gücü göstergeleri olarak karşılaştırmalı üstünlükler endeksinin Türkiye ve Konya açısından incelenecektir.

2. REKABET GÜCÜNÜN ÖLÇÜLMESİNDE KULLANILAN ENDEKSLER

2.1. Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi (RCA)

2.1.1. Liesner Endeksi

Bir ülkenin diğer ülke veya ülke gruplarına karşı karşılaştırmalı üstünlüğünü belirlemenin, daha doğru bir ifade ile karşılaştırmalı üstünlükleri belirleyen fiyat ve fiyat dışı değişkenlerin, çok sayıda ülke ve çok sayıda ürün yönünden ölçülmesinin zorluğu nedeniyle, karşılaştırmalı üstünlüklerin hesaplanmasında, ticaret öncesi değil ticaret

sonrası verilere dayalı hesaplama yapmak gerekli olmaktadır. Bu yönde ilk adım Liesner (1958) tarafından atılmıştır. Liesner, yapmış olduğu çalışma ile karşılaştırmalı üstünlüğü ölçen ilk kişi olarak kabul edilmektedir. Formülü şu şekildedir:

$$LAKU = X_{ij} / X_{wj}$$

X_{ij}: i ülkesindeki j malı ihracatı
X_{wj}: ise, dünya j malı ihracatı

2.1.2. Balassa Endeksi

Liesner tarafından oluşturulan endeks, 1965 yılında Macar iktisatçı Bela Balassa tarafından geliştirilmiştir. Balassa endeksi, ülkeler arasındaki ticarete göreceli olarak maliyetlerde olduğu kadar fiyat dışı faktörlerinde yansıttığını kabul eder. RCA endeksi genellikle malın ülke toplam ihracatı içindeki payının dünya toplam ticareti içindeki payına oranlanması ile ölçülür:

$$RCA_{ij} = \frac{X_{ij} / X_{it}}{X_{wj} / X_{wt}}$$

X_{ij}: i ülkesinin j malı ihracatı
X_{it}: Ülkenin toplam ihracatı
X_{wj}: Dünya j malı ihracatı
X_{wt}: Dünyanın toplam ihracatı

RCA ayrıntılı şekilde değerlendirilirse sonuç şu şekilde ortaya çıkar.

- AKÜ>4 ise güçlü,
- 2<AKÜ<4 ise orta,
- 1<AKÜ<2 ise zayıf ve
- 0<AKÜ<1 ise de dış ticarete dezavantajlı karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir.

Liesner endeksine göre Türkiye'nin dünya ihracatından aldığı paya göre rekabetçilik açısından avantajlı ve dezavantajlı olduğu sektörler şu şekildedir:

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	Liesner
1	57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	17,6969
2	11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	6,4235
3	25	Tuz, kökürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	6,3616
4	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	6,0700
5	60	Örme eşya	5,0627
93	79	Çinko ve çinkodan eşya	0,0834
94	46	Hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamuller, sepetçi ve hasırcı eşyası	0,0755
95	67	Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya, yapma çiçekler, insan saçından eşya	0,0433
96	97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	0,0427
97	45	Mantar ve mantardan eşya	0,0366

Liesner endeksine göre Konya'nın Türkiye ihracatından aldığı paya göre rekabetçilik açısından avantajlı ve dezavantajlı olduğu sektörler şu şekildedir:

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	Liesner
1	5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	25,516
2	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	24,023
3	4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	13,554
4	18	Kakao ve kakao müstahzarları	8,869
5	19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	6,136
90	53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	0,00020
91	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	0,00019
92	89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	0,00016
93	47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	0,00001
94	50	İpek	0,00000

Buna göre Türkiye'nin güçlü düzeyde karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu ve dezavantajlı olduğu sektörler şu şekildedir:

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	Balassa
1	57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	17,2465
2	11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	6,2600
3	25	Tuz, kökürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	6,1997
4	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	5,9155
5	60	Örme eşya	4,9339
93	79	Çinko ve çinkodan eşya	0,0812
94	46	Hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamuller, sepetçi ve hasırcı eşyası	0,0736
95	67	Hazırlanmış ince ve kalın kuş tüyleri ve bunlardan eşya, yapma çiçekler, insan saçından eşya	0,0422
96	97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	0,0416
97	45	Mantar ve mantardan eşya	0,0357

21.3. Vollrath Endeksi

Balassa (1965) tarafından geliştirilmiş bulunan endeksin ihracat verilerinin çift sayımına neden olduğunu savunan Vollrath (1991) üç farklı ölçüm üretmiştir. Vollrath (1991) tarafından formüle edilen endeksler şu şekildedir:

21.3.1. Nispi İhracat Avantajı Endeksi (RXA)

Nispi İhracat Avantajı Endeksi (The Relative Export Advantage Index - RXA) belirli bir üründe herhangi bir ülkenin dünya piyasalarında sahip olduğu ihracat payının diğer bütün mallarda dünya ihracatında sahip olduğu paya oranı olarak tanımlanabilir. Endeksin bu özelliğinin amacı, ele alınan ülkelerin ve malların toplam ihracatı (dünya) hesaplanırken dışta tutulmasına ve böylece ele alınan ülke ve malın iki defa hesaplama-ya dâhil edilmesini engellemektedir.

$$RXA = \frac{X_{kt}^j / X_{j-kt}}{X_{kt}^{-j} / X_{-kt}^{-j}}$$

X_{jk} = k endüstrisinde j ülkesinin ihracatı
 X_{j-k} = k endüstri haricindeki j ülkesinin toplam ihracatı
 X_{-jk} = X_{jk} hariç k endüstrisinde dünya ihracatı
 X_{-j-k} = $X_{jk,t}$ ve $X_{j-k,t}$ haricinde dünya toplam ihracatı

- $RXA > 1$: ürün veya kategoride ülkenin rekabet avantajını
- $RXA < 1$: tersini ifade eder

21.3.2. Nispi İthalat Nüfuz Endeksi (RMP)

Nispi İthalat Nüfuz Endeksi (The Relative Import Penetration Index - RMP), Nispi İhracat Avantajı Endeksi'ne oldukça benzerdir. Aralarındaki temel farklılık denklemde ihracat yerine ithalatın (M) yer alması ve tam tersi bir şekilde yorumlanmasıdır. Başka bir ifadeyle, Görelî İthalat Nüfuz Endeksi belli bir sektörün ithalatının ülke ithalatı içindeki payının, o sektörün dünyadaki ithalatının dünya toplam ithalatındaki payına oranıdır. Eğer endeks değeri 1'den büyük ise rekabetçi dezavantajın, 1'den küçük ise rekabetçi avantajın göstergesidir. Endeksin yapısı şu şekildedir:

$$RMP = \frac{M_{kt}^j / M_{j-kt}}{M_{kt}^{-j} / M_{-kt}^{-j}}$$

M_{jkt} = k endüstrisinde j ülkesinin ithalatı
 M_{j-kt} = k endüstri haricindeki j ülkesinin toplam ithalatı
 M_{-jkt} = (M_{jkt}) hariç k endüstrisinde dünya ithalatı
 M_{-j-kt} = $M_{jkt,t}$ ve $M_{j-k,t}$ haricinde dünya toplam ithalatı

Balassa endeksine göre Konya'nın Türkiye ihracatından aldığı paya göre rekabetçilik açısından avantajlı ve dezavantajlı sektörler şu şekildedir:

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	Balassa
1	5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	18,144
2	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	17,083
3	4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	9,638
4	18	Kakao ve kakao müstahzarları	6,306
5	19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	4,363
90	53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	0,00015
91	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	0,00014
92	89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	0,00011
93	47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	0,00001
94	50	İpek	0,00000

Türkiye, RXA açısından rekabet üstünlüğüne göre Dünya'da 45 sektörde rekabet avantajına sahiptir. Türkiye'nin rekabetçilikte avantajlı olduğu sektörler şu şekildedir:

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	RXA
1	57	Hallılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	21,0425
2	11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	6,6637
3	25	Tuz, kökürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	6,6539
4	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	6,2634
5	60	Örme eşya	5,1934
41	74	Bakır ve bakırdan eşya	1,1946
42	32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülâsalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vernikler, macunlar, mürekkepler, vb.	1,1751
43	48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	1,1455
44	53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	1,0931
45	59	Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik eşya	1,0649

Konya'nın RXA açısından rekabet üstünlüğüne göre Türkiye'de 23 sektörde rekabet avantajına sahiptir. Konya'nın rekabetçilikte avantajlı ve dezavantajlı olduğu sektörler şu şekildedir:

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	RXA
1	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	24,273
2	5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	24,219
3	4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	11,428
4	18	Kakao ve kakao müstahzarları	6,979
5	19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	4,794
90	53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	0,00014
91	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	0,00013
92	89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	0,00011
93	47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	0,00001
94	50	İpek	0,00000

RMP değerinin 1'den küçük olması, ülkenin rekabetçi avantajını göstermektedir. Türkiye, RMP açısından rekabet üstünlüğüne göre Dünya'da 58 sektörde rekabet avantajına sahiptir. Türkiye'nin rekabetçilikte avantajlı ve dezavantajlı olduğu sektörler şu şekildedir:

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	RMP
1	60	Örme eşya	0,9593
2	41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	0,9136
3	87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	0,9041
4	81	Diğer adi metaller (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan eşya	0,8036
5	38	Muhtelif kimyasal maddeler (biyodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	0,7986
54	4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	0,0887
55	97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	0,0459
56	2	Etlere ve yenilen sakatat	0,0408
57	16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları	0,0285
58	99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	0,0255

Konya, RMP açısından rekabet üstünlüğüne göre Türkiye'de 34 sektörde rekabet avantajına sahiptir. Türkiye'nin rekabetçilikte avantajlı ve dezavantajlı olduğu sektörler şu şekildedir:

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	RMP
1	10	Hububat	10,070
2	5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	6,859
3	18	Kakao ve kakao müstahzarları	6,770
4	51	Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	6,490
5	6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökler ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	5,870
90	71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	0,00028
91	53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	0,00008
92	46	Hasırdan, sazdan veya örölmeye elverişli diğer maddelerden mamuller, sepetçi ve hasırcı eşyası	0,00000
93	16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları	0,00000
94	2	Etlere ve yenilen sakatat	0,00000

21.3.3. Nispi Ticari Avantaj Endeksi (RTA)

Nispi Ticari Avantaj Endeksi (The Relative Trade Advantage Index - RTA), diğerlerine kıyasla daha karmaşık bir endekstir ve Nispi İhracat Avantajı Endeksi ile Nispi İthalat Nüfuz Endeksi arasındaki farka eşittir. Bu endeks ile ortaya konulan rekabet avantajı göreceli ihracat ve ithalat avantajlarının önemi ile ağırlıklandırılan bir göstergedir. Böylece ilgili malın ihraç veya ithaline ilişkin çok küçük değerlerin endeks üzerinde etkili olması söz konusu olmamaktadır.

Pozitif bir değer rekabetçi avantaja, negatif bir değer ise dezavantaja karşılık gelir. Buna göre endeks şu şekilde ifade edilebilir:

$$RTA = RXA - RMP$$

Türkiye'nin RTA değerlerine bakıldığında; 52 sektörde rekabetçi avantaja sahipken 44 sektörde rekabetçi dezavantaja sahip olduğu görülmektedir. RTA verilerine göre Türkiye'nin en avantajlı olduğu sektör 57 kodlu Halılar sektörü iken en dezavantajlı olduğu sektör 53 kodlu dokumaya elverişli lifler sektörüdür. Konya'nın RTA değerlerine bakıldığında; 65 sektörde rekabetçi avantaja sahipken 29 sektörde rekabetçi dezavantaja sahip olduğu görülmektedir. RTA verilerine göre Türkiye'nin

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	RTA
1	57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	20,77
2	11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	6,05
3	25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçıklar, kireçler ve çimento	5,95
4	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	5,16
5	60	Örme eşya	4,23
93	10	Hububat	-1,88
94	52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	-2,23
95	78	Kurşun ve kurşundan eşya	-2,96
96	79	Çinko ve çinkodan eşya	-4,35
97	53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	-4,89

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	RTA
1	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	23,907
2	5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	17,360
3	4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	10,798
4	19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	4,684
5	46	Hasırdan, sazdan veya örölmeye elverişli diğer maddelerden mamuller, sepetçi ve hasırcı eşyası	2,255
90	23	Gıda sanayinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	-4,626
91	1	Canlı hayvanlar	-4,704
92	47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	-5,147
93	6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökler ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	-5,833
94	10	Hububat	-8,444

en avantajlı olduğu sektör 63 kodlu silah ve mühimmat sektörü iken en dezavantajlı olduğu sektör 10 kodlu hububat sektörüdür.

2.1.3.4. Görelî Rekabet Gücü Endeksi (RC)

RC endeksi, bir ülke veya malın karşılaştırmalı üstünlüğünü daha iyi yansıtmaktadır. Diğer yandan RTA ise belli bir mal grubunun ya da endüstrinin açıklanmış karşılaştırmalı üstünlüğünde, ihracat ve ithalatın üstünlüklerinin görelî katkısını ölçme potansiyeline sahiptir. Bu üç endeks birlikte ele alındığında Vollrath, RXA endeksinin pratikte daha yaygın kullanıldığını kabul etmektedir. Endeks aşağıdaki gibi gösterilmektedir.

$$RC_{ij} = Ln(RXA_{ij}) - Ln(RMA_{ij})$$

J ülkesinin i malında görelî rekabet üstünlüğü endeksini gösterir.

Kaynak: Bülent Altay ve Koray Gürpınar

RC Endeksi, RTA endeksi formülünün logaritmalanmış halidir. Buna göre Türkiye 52 sektörde rekabetçi avantaja sahipken 45 sektörde dezavantaja sahiptir. Türkiye'nin en rekabetçi olduğu sektör halıcılık iken en az rekabetçi olduğu sektör ise çinko eşya sektörü olmuştur. Konya, 35 sektörde rekabetçi avantaja sahipken 55 sektörde dezavantaja sahiptir. Konya'nın 66 şemsiye sektörü en rekabetçi sektör iken odun hamurları sektörü en az rekabetçi olduğu sektörü göstermektedir.

2.1.4. ASKÜ Endeksi

Rekabet gücünün belirlenmesinde kullanılan en yaygın ikinci yöntem ise AKÜ yönteminin geliştirilip elde edilen Açıklanmış Simetrik Karşılaştırmalı Üstünlükler (ASKÜ) endeksidir. ASKÜ endeksi şu şekilde ifade edilmektedir.

$$ASKÜ = \frac{AKÜ - 1}{AKÜ + 1}$$

-1 < ASKÜ < +1

+ ise sektörde rekabet gücüne sahip
- ise sektörde rekabet dezavantajına sahip

ASKÜ endeksi -1 ile +1 arasında bir değer almaktadır. Eğer endeks değeri pozitif ise ülke o üründe karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir. Eğer endeks değeri negatif ise ülke o ürünün ticaretinde karşılaştırmalı dezavantaja sahiptir. Rekabet gücünün belirlenmesinde kullanılan çalışmadaki son yöntem de Ticaret Dengesi Endeksi (TDE)'dir. Lafay tarafından geliştirilen bu endeks ülkenin ilgili üründe veya fasılda net ihracatçı /net ithalatçı olup olmadığını belirlemek için kullanılmaktadır.

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	RC
1	57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	4,36
2	20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	3,06
3	61	Örme giyim eşyası ve aksesuar	2,86
4	63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	2,62
5	2	Etlere ve yenilen sakatat	2,62
93	78	Kurşun ve kurşundan eşya	-2,06
94	10	Hububat	-2,10
95	80	Kalay ve kalaydan eşya	-2,20
96	47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	-2,47
97	79	Çinko ve çinkodan eşya	-4,01

S.	Sektör Kodu	Sektör Adı	RC
1	66	Şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kamçılar, kırbaçlar ve bunların aksamı	7,456
2	65	Başlıklar ve aksamı (şapka, kasket, koruyucu başlıklar vb.)	4,826
3	57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	4,654
4	93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	4,196
5	97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	3,932
86	1	Canlı hayvanlar	-5,353
87	81	Diğer adi metaller (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan eşya	-5,674
88	99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	-6,005
89	41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	-6,012
90	47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	-13,764

Ayrıca rekabet gücünün ölçülmesinde kullanılan ikinci ve üçüncü yöntem olan ASKÜ ve TDİ ile sanayi sektörünün üretim haritası oluşturulmaktadır. Üretim haritası A, B, C, D olarak dört gruptan oluşmaktadır. Bu grupların anlamları ise;

	TDİ < 0	TDİ > 0
ASKÜ > 0	Karşılaştırmalı Üstün Net İthalatçı	Karşılaştırmalı Üstün Net İhracatçı
ASKÜ < 0	Karşılaştırmalı Dezavantaj Net İthalatçı	Karşılaştırmalı Dezavantaj Net İhracatçı

$$TDİ_i = \frac{X_{ij} - M_{ij}}{X_{ij} + M_{ij}}$$

TDİ endeks değeri -1 ile +1 değeri arasında bir değer almaktadır. TDİ değeri pozitif ise ülke net ihracatçı, negatif ise ülke net ithalatçı, 0 ise ülkenin ihracat ve ithalat değerlerinin birbirine eşit olduğu söylenir.

Türkiye'nin verilerine bakıldığında; 97 sektörün 45'inde açıklanmış simetrik karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir. Ayrıca bu sektörlerin 13'ünde net ithalatçı iken 32'sinde net ihracatçı durumundadır.

Türkiye'nin açıklanmış simetrik karşılaştırmalı üstünlük açısından dezavantajlı sektör sayısı 52'dir. Bu sektörlerin 37'sinde net ithalatçı 15'inde ise net ihracatçı durumundadır.

	TDİ < 0	TDİ > 0	Toplam
ASKÜ > 0	13 Sektör	32 Sektör	45 Sektör
ASKÜ < 0	37 Sektör	15 Sektör	52 Sektör
Toplam	50 Sektör	47 Sektör	97 Sektör

Konya'nın verilerine bakıldığında; 94 sektörün (3 sektörde veri bulunmuyor) 22'sinde açıklanmış simetrik karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir. Bu sektörlerin 18'inde net ihracatçı iken 4'ünde net ithalatçıdır.

Türkiye'nin açıklanmış simetrik karşılaştırmalı üstünlük açısından dezavantajlı sektör sayısı ise 72'dir. Bu sektörlerin 32'sinde net ithalatçı 40'ında ise net ihracatçı durumundadır.

3. SONUÇ

Konya'nın açıklanmış karşılaştırmalı üstünlüklerine göre rekabetçi avantajı Vollrat'ın endeksi baz alınarak hesaplanmıştır. Bunun nedeni Vollrat'ın hesaplamalarında ihracatın yanı sıra ithalat verilerine de yer vermesi ve çift sayıma engel olmasıdır. Bu kapsamda sektörlerin çıkan puanları aşağıdaki skalaya göre değerlendirilmiş ve sektörler göre rekabetçi durumları çıkarılmaya çalışılmıştır.

- $AKÜ > 4$ ise güçlü,
- $2 < AKÜ < 4$ ise orta,
- $1 < AKÜ < 2$ ise zayıf ve
- $0 < AKÜ < 1$ ise de dış ticarete dezavantajlı karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir.

Sonuç olarak, çalışmamızda toplam 7 tane endeks üzerinde çalışılmıştır. Bu kapsamda tüm endekslerde rekabetçi avantaja sahip sektörler şu şekilde ortaya çıkmıştır:

- 5 Diğer hayvansal menşeli ürünler
- 18 Kakao ve müstahzarları
- 76 Alüminyum ve alüminyum eşya
- 84 Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler.

Yukarıdaki tabloya göre her bölgede ilk 3 sektör yer almaktadır.

	TDI < 0	TDI > 0
ASKÜ > 0	52 Pamuk 54 Sentetik filament 72 Demir-çelik	57 Halılar 11 Değirmencilik Ürünleri 25 Tuz
ASKÜ < 0	35 Albüminoid madde 84 Kazan-makineler 81 Diğer adi metaller	3 Balık 21 Gıda Müstahzar 5 Hayvansal ürünler

	TDI < 0	TDI > 0	Toplam
ASKÜ > 0	4 Sektör	18 Sektör	22 Sektör
ASKÜ < 0	32 Sektör	40 Sektör	72 Sektör
Toplam	36 Sektör	58 Sektör	94 Sektör

Yukarıdaki tabloya göre her bölgede ilk 3 sektör örnek olarak tabloda yer almaktadır.

	TDI < 0	TDI > 0
ASKÜ > 0	51 Yapağı-yün 10 Hububat 82 Adi metalden aletler	5 Diğer Hayvansal Ür. 93 Silah-mühimmat 4 Süt ürünleri
ASKÜ < 0	39 Plastik 38 Muhtelif kimyasal 31 Gübreler	15 Katı-sıvı yağlar 26 Metal cevheri 30 Eczacılık Ür.

Konya'nın güçlü rekabetçi olduğu sektörler

S. Kodu	Sektör Adı	RC Skoru
66	Şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kamçılar, kırbaçlar ve bunların aksamı	7,4560
65	Başlıklar ve aksamı (şapka, kasket, koruyucu başlıklar vb.)	4,8262
57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	4,6540
93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	4,1962

Konya'nın orta düzeyde rekabetçi olduğu sektörler

S. Kodu	Sektör Adı	RC Skoru
97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	3,9318
78	Kurşun ve kurşundan eşya	3,8786
19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	3,7730
30	Eczacılık ürünleri	3,4358
95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	3,3786
3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	3,2643
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	3,0983
4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	2,8976
64	Ayakkabılar, getriler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	2,6627
91	Saatler ve bunların aksam ve parçaları	2,2924
22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	2,1800

Konya'nın zayıf düzeyde rekabetçi olduğu sektörler

S. Kodu	Sektör Adı	RC Skoru
26	Metal cevherleri, cüruf ve kıl	1,9738
20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	1,9290
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	1,5304
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1,4041
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	1,2984
5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	1,2616
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	1,2226
92	Müzik aletleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	1,0482

Konya'nın rekabetçilikte dezavantajlı olduğu ilk 5 sektör

S. Kodu	Sektör Adı	RC Skoru
1	Canlı hayvanlar	-5,3526
81	Diğer adi metaller (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan eşya	-5,6737
99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	-6,0054
41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	-6,0119
47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	-13,7641

KAYNAKÇA

- Şahinli, Mehmet Arif, Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi: Türkiye Pamuk Endüstrisi Üzerine Bir Uygulama; SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi
- Göl Ertan Özgüzer, Türkiye'nin İhracatının Yapısı ve Teşvik Politikaları, International Journal of Public Finance, Vol.5, No.1, pp. 127-143.
- B. Ali EŞİYOK, Türkiye Ekonomisinin Rekabet Gücündeki Gelişmeler ve Faktör Kullanım Yoğunluklarına Göre Dış Ticaretin Yapısı, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 2007 Cilt: 44 Sayı:514
- Erkekoğlu Hatice ve Koçer, Emre, Türkiye ile Mısır Serbest Ticaret Anlaşmasının Türkiye'nin Dış Ticaretine Etkileri: İhracatta Uzmanlaşma (Es) Endeksi Uygulaması, Abant Sosyal Bilimler Dergisi, 2022, 22(2): 938 - 950.
- Mutlu YILMAZ ve Elif GÜNEREN GENÇ, "Gıda Ürünleri ve İçecek" Sektörünün, Balassa (AKÜ) Endeksine Göre Analiz, Journal of Business, Innovation and Governance, 2021; 4(2): 194 - 213.
- Ersin, Engin, Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Yaklaşımına Göre Türkiye Oluklu Mukavva Ambalaj Sektörünün Rekabet Gücü, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Kasım 2013.
- Birol Erkan, Türkiye'nin Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü İhracatında Uluslararası Rekabet

Gücünün Belirlenmesi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt/Vol.: 13 - Sayı/No: 1 (93-110).

- Oğuz Kara, Özkan Şahin, İter BEKAR, Bekir KAYACAN, Endüstriyel Ağaç ve Ahşap Ürünleri Sektörünün Uluslararası Rekabet Gücü Analizi: Türkiye Örneği, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 15, Yıl 15, Sayı 1, 2019
- Göçgeldi BASHIMOV, Orta Asya Ekonomilerinin Tekstil ve Hazır Giyim Sektöründeki Uluslararası Rekabet Gücü, İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi Cilt 5, Sayı 2, 2017, ss.23-33
- Serkan Dilek ve Ali Konak, Kuzey Afrika Ülkelerinin İthalatında Kaynak Ülke Çeşitlendirmesinin Yoğunlaşma Oranı ve Herfindahl-Hirschman Endeksi Aracılığıyla Ölçümü, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2022, 18(1), 1-16.
- Haluk Yergin, Türkiye ve AB (15) Ülkeleri Arasında Gümrük Birliği'nin "Makine ve Ulaştırma Araçlarında" Endüstri-İç Ticarete Etkisi ve Alternatif Endeksle Karşılaştırılması, Uluslararası Akademik Birikim Dergisi Yıl: 2022, Cilt: 5, Sayı:2, ss.64-75
- Erdem Ateş, Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması Üzerine İktisadi Bir Değerlendirme, Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (Rcep) Anlaşması Üzerine İktisadi Bir Değerlendirme, Doğu Asya Araştırmaları Dergisi, 5(9), s.44-70

- Ercan, Yaşar, Dış Ticarete Uluslararası Mal ve Piyasa Çeşitlendirmesi: Seçilmiş Ülkeler İçin Kümeleme Analizi, İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi Yıl: 2019, Cilt: 7, Sayı: 2, s. 85-106
- Sabri AZGÜN ve Abdullah TAKIM, Türkiye'nin Dış Ticaretinde Mal ve Ülke Yoğunlaşması
- Onur Baransel Yardımcıel, Türkiye Mücevherat Sektörünün Uluslararası Rekabet Gücünün Analizi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ağustos 2021
- Serdar Alper, İhracat Performansı ile Uluslararası Rekabet Gücünün Yapısal Belirleyicileri Arasındaki İlişki: Oecd ve Bruc Ülkeleri Uygulaması, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara, 2014.
- Sanayi Sektöründe Rekabet Gücünün Ölçümü: Türkiye Örneği, Hayrettin KESKİNGÖZ, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 2018, 53 (3) :865-880.
- Murat KOC ve Onur Basar OZBOZKURT, Ulusların Rekabet Üstünlüğü ve Elmas Modeli Üzerine Bir Değerlendirme, İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi Cilt 2, Sayı 3, 2014, ss.85-91.
- Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler ve Bazı Rekabet Gücü Endeksleri: Türk Mobilya Sektörü Üzerine Bir Uygulama, Bülent ALTAY ve Koray GÜRPINAR, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi (C.X, S 1, 2008)

KOSGEB İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI GÜNCELLENDİ

Değerli Üyelerimiz; Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi (KOSGEB) tarafından yürütülen İşletme Geliştirme Destek Programı'nda değişiklik gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda destek üst limitleri yükseltilmiş olup, konuya ilişkin görsel ekte sunulmaktadır.

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

KOSGEB

İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI GÜNCELLENDİ

Yurt İçi Fuar Desteği
100 Bin TL

Yurt Dışı İş Gezisi Desteği
90 Bin TL

Test ve Analiz Desteği
300 Bin TL

Sınai Mülkiyet Hakları Desteği
100 Bin TL

Belgelendirme Desteği
300 Bin TL

Tasarım Desteği
75 Bin TL

Model Fabrika Desteği
100 Bin TL

Destek Üst Limiti
1 Milyon 290 Bin

ONLINE BAŞVURU www.kosgeb.gov.tr 444 1 567

KRİPTO PARA VE BLOCKCHAIN'İN TÜRKİYE'DEKİ DURUMU

Mustafa KESKİN

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Kripto paraların piyasada bulunan geleneksel kağıt paralardan farkı merkezi bir otoriteye bağlı olmamasıdır. Kriptoloji bilimi yardımıyla üretilen ve belirli sayılara sahip olan dijital paralardır. Kriptoloji bilimi, kripto para kullanımlarının güvenliğini artırarak iki taraf arasında paylaşılan bilgilerin başka kimse tarafından görülmemesi, çalınmaması veya kontrol edilememesini sağlamaktadır. Küresel yatırımcıların kripto paralara karşı olan eğiliminin ve talep artışlarının altında yatan temel unsur, son zamanlarda yaşa-

nan küresel enflasyon ve faiz artırımları nedeniyle güçlü para birimlerine azalan güvendir. Yatırımcıların alternatif yatırım araçlarına yönelmesinde kripto paraların önemi büyüktür. Bunun yanında kripto paraların hızlı transfer edilmeleri, banka hesaplarına gerek duyulmaması ve çeşitli şirketlerden ürün ve hizmet satın alınabilmesi yatırımcılar tarafından tercih nedenlerinden olmuştur. Bu çalışmada kripto paraları ve blockchain teknolojilerini detaylıca inceledikten sonra Türkiye'nin durumu aktarılacaktır.

2. KRİPTO PARALAR

Kripto paralar, fiziksel bir şekli olmayan sanal para birimi olarak kullanılan dijital varlıklardır. Belirli bir sistem içerisinde kriptografi ile güven altında kullanılmaktadır. 2008 yılında Satoshi Nakamoto takma adını kullanan bir kişi tarafından ilk kripto para olan bitcoin üretilmiştir. Kripto paraları geleneksel paralardan ayıran en önemli etmen ise herhangi bir merkezi otoriteye bağımlı olmamasıdır. Bundan dolayı herhangi bir hükümet düzenlemesi ya da çeşitli manipülatif etkenlere maruz

Şekil 1: Kripto Paraların Tarihçesi

1983	1995	1998	1998	2009	2011	2014	2018	2021
David Chaum eCash'i tasarlamıştır.	David Chaum eCash'i digicash üzerinden gerçekleştirdi.	Nick Szabo bit-gold adlı anonim merkezsiz kripto parayı gerçekleştirdi.	Hal Finney, Dai ve Szabo'dan esinlenip herkesin kullanabileceği bir "ispatlanmış emek" mekanizması geliştirmiştir.	Satoshi Nakamoto "ispatlanmış emek" mekanizması ve blok zinciri ile ilk yarı anonim merkezsiz kripto para olan bitcoin elde etmiştir.	SHA-256 yerine "scrypt" kullanan anonim merkezsiz kripto para "litecoin" üretilmiştir.	İngiltere, kripto paraların ekonomiye katkısı ve devletin ne yapmasının doğru olacağı hususunda araştırma başlatmıştır.	Marshall Adaları "sover eign" adlı ulusal elektronik parayı çıkartmış ve ülkenin geçerli parası olduğunu ilan etmiştir.	El Salvador, kripto parayı resmi para birimi olarak kabul eden ilk ülke olmuştur.

Kaynak: Vikipedi

Şekil 2: Kripto Para Madenciliğinin Zararlı Yönleri

Kaynak: Buybitcoinworldwide

kalmamaktadır. Bu özelliği ile son 5 yılda ciddi bir yatırımcı potansiyeline erişmiştir. Kripto paraların temeli ilk banka kartlarına dayanmaktadır. Banka kartlarıyla veya internet üzerinden yapılan her işlemde fiziki para yerine kripto para (banka hesapları arası dijital para aktarımı) kullanılmaktadır. Gerçekleşen işlemler fiziki para transferi olmaksızın dijital entegrasyon temellerine dayanmaktadır. Finansal sistemlerde yalnız rakamsal değişikliklerin olması kripto para sistemini özletmektedir. Dijital finans sistemlerinde kullanılmaları yönüyle geleneksel ve yeni nesil kripto paralar aynı mantıkta çalışmaktadır. Yeni nesil kripto paraları geleneksel kripto paralardan ayıran özelliği ise fiziksel bir karşılığının olmamasından kaynaklanmaktadır.

Kripto paralar madencilik adı verilen bir süreç ile üretilmektedir. Kripto uzmanları özel işlemci gücü ve internet bağlantısına sahip olduğu takdirde bir ağ içerisinde verdikleri hizmetlerin (çözmeleri gereken matematiksel işlemler) karşılığında jeton yada bitcoin gibi kripto paralar kazanmaktadır. Üretilen kripto para miktarı arttıkça çözülmesi gereken matematiksel problemler zorlaşmaktadır. Herhangi bir merkeze bağlı olmayan bu rekabetçi süreç içerisinde madencilerin yoğunluğu artarsa, ağa yapılacak her yeni eklemeye kâr elde etmek zorlaşacaktır. Üretim sınırlandırıldığı bu süreç bitcoin'in değerini daha fazla artırmıştır.

Kripto paralara ait verilerin tüm güvenliği kriptoloji (şifreleme bilimi) ile sağlanmaktadır. Kriptoloji, verilerin belirli bir sisteme göre şifrelenmesine denmektedir. Kripto paralar sistem içerisindeki hash fonksiyonları gibi algoritmalar kullanılarak şifrelerin oluşturulması ve çözülmesi şeklinde transfer edilmektedir.

Ödeme sistemlerinde karşılaşılan en önemli problem paranın iki kere harcanması durumudur. Merkezi bir aracı olan bankalar ile yapılan işlemlerin kaydı tutularak bu problem çözülebilmektedir. Ancak bu geleneksel yöntem bütün sermayeyi kontrolü altına

Şekil 3: Kripto Paranın 6 Temel Özelliği

Şekil 4: Başlıca Kripto Paralar

alabilen bir otoritenin güdümünde olacağından güvenliği azaltmaktadır. Merkezi olmayan dağınık bir ağda ise (bitcoin gibi) bu işlemin gerçekleşebilmesi için sistemin her parçasının onay vermesi gerekmektedir. Bu işlemler blockchain aracılığıyla yapılmaktadır, bu sayede yapılan her işlem herkes tarafından görülmektedir.

Tüm transfer işlemleri alıcı ve göndericinin cüzdan adresleri, gönderilecek miktar verileriyle gerçekleşmektedir. Takas veya gönderi faaliyetleri gönderen tarafınca doğrulandıktan sonra sistem tarafınca onaylanmalıdır. Onaylama işlemleri yalnızca madenciler tarafından kriptografik bir bulmaca çözülmesiyle gerçekleşmektedir. İşlem tamamlanıp onaylanma süreci bittikten sonra geri döndürülemez.

Spot borsalar kripto para yatırımcılarının diğer yatırımcılar ile alışveriş yapmasına olanak sağlamaktadır. Genel olarak dijital formatta olan spot borsalarında günlük işlem hacminin %80'ini ilk 10 borsadan yapılmaktadır.

Geleneksel bankacılıkta kullanılan ATM'lerden farklı olarak bitcoin ATM'ler kullanıcılarının nakit para yatırma yoluyla kripto para satın almalarına olanak sağlamaktadır. Kripto paralar QR kodu ile dijital bir cüzdana teslim edilmektedir.

- **Bitcoin (BTC):** Satoshi Nakamoto rumuzlu bir kişi tarafından üretilen merkezi olmayan ilk dijital kripto paradır.

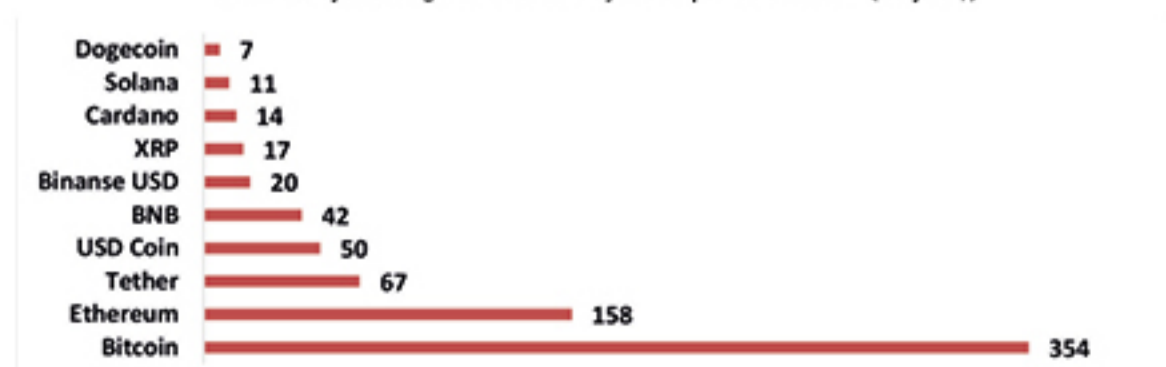
- **Ethereum (ETH):** Vitalik Buterin'in tanıttığı ethereum, blok zincir geliştirme platformuna sahip ilk kripto para olması ve düşük ücretleri nedeniyle bitcoin'den sonra gelen en büyük kripto para birimidir.

- **Ripple (XRP):** Ortalama 3 sn'lik işlem hızıyla dünya çapında para transferi sağlayabilen kripto paradır.

- **Litecoin (LTC):** Charlie Lee (eski Google personeli) tarafından tasarlanan kripto paradır.

Piyasa değerine göre en değerli kripto para 354 milyar dolar ile bitcoindir. Ethereum 158 milyar dolar ile ikinci sırada yer almaktadır. Üçüncü sırada ise 67 milyar dolar piyasa değerine sahip tether bulunmaktadır.

Grafik 1: Piyasa Değerine Göre En İyi 10 Kripto Para Birimi (Milyar \$)

Kaynak: Coinmarketcap

Dünya çapında kripto paraları en yoğun kullanan bölge 160 milyon yatırımcı ile Asya bölgesidir. Bu bölgeyi 38 milyon ile Avrupa ve 32 milyon yatırımcıyla Afrika takip etmektedir. Küresel olarak 16-64 yaş aralığındaki kripto para kullanıcıları incelendiğinde ilk sırada Tayland (%20,1), ikinci sırada ise Nijerya, Filipinler ve Güney Afrika (%19,4) eşit oranlara sahiptirler. Türkiye ise (%18,6) beşinci sırada yer almaktadır.

2021 yılının kripto paralardan en yüksek gelir elde eden ülkesi 47 milyar dolar ile Amerika Birleşik Devletleri olmuştur. Birleşik Krallık 8,2, Almanya ise 5,8 milyar dolarla ardından gelmektedir. Türkiye ise 4,5 milyar dolar ile altıncı sırada bulunmaktadır.

2022 yılı bilançolarında en çok kripto para bulunan halka açık şirketlerin başında Micro Strategy gelirken Tesla ve Marathon onu takip etmektedir. Micro Strategy firması en son bilançosunda 129.218 kripto para birimi bildirerek Tesla'nın sahip olduğu 43.200 miktarını geçmiş durumdadır. Bu sıralamadaki diğer tüm şirketler, bir şekilde doğrudan kripto yatırımı yapmaktadır.

Küresel bazda kripto para birimine sahip olan internet kullanıcıları incelendiğinde, 16-24 yaş aralığında bulunan kadın ve erkekler sırasıyla %6,4-%13,3 oranına sahiptirler. Yaş aralığı 25-34 grubunda olan kadın ve erkekler ise %9,5-%15,5 şeklinde tespit edilmiştir. Kripto para yatırımı yapan ülkeler ve nüfuslarına göre oranları incelendiğinde, Hindistan büyük bir fark atarak 100,7 milyon yatırımcı ve %7,3 nüfusuna göre oranıyla ilk sırada bulunurken onu 27,4 milyon yatırımcı sayısı ve %8,3 nüfusuna göre oranıyla Amerika izlemektedir. Türkiye ise 2,4 milyon yatırımcı sayısı ve %2,9 nüfusuna göre oranıyla on dokuzuncu sırada yer almaktadır.

2021 yılında kripto paraların yıllık ve ortalama günlük volatilitesi incelendiğinde Solana yıllık %162 ve günlük ortalama %8 değişkenlik göstermiştir. Dünyanın ilk kripto parası olan bitcoin ise yıllık %81 ve günlük ortalama %4 değişkenlik göstermiştir.

3. BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİ

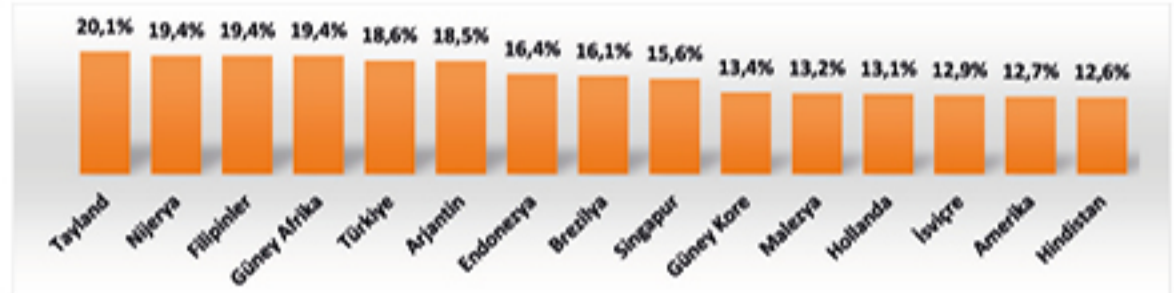
Son zamanlarda hayatımıza giren kripto paralar çalışma prensipleriyle blockchain adlı bir teknolojiye dayanmaktadır. Bütün işlemlerin tek bir sistem üzerinden yapıldığı bu teknoloji, internet üzerinde bulunan verilerin açık bir kayıt defteri şeklinde tasvir edilmektedir. Sistemin işleyişi çeşitli, birbirinden bağımsız ve şifrelenmiş verilerin bir zincir halka gibi birbirine bağlanması ve değiştirilemez bloklar halinde birleştirilmesiyle gerçekleşmektedir. Bu zincir halindeki verilerin değiştirilmesi ve silinmesi neredeyse imkansız bir durumdur. Bunu yapabilmek için zincirin en başındaki bloğa kadar erişilmesi gerekmektedir.

Grafik 2: Dünya Çapında Kripto Kullanıcıları (Milyon Kişi)

Kaynak: Buybitcoinworldwide

Grafik 3: 16-64 Yaş Aralığındaki Kripto Para Birimine Sahip Olan İnternet Kullanıcıları (2021, %)

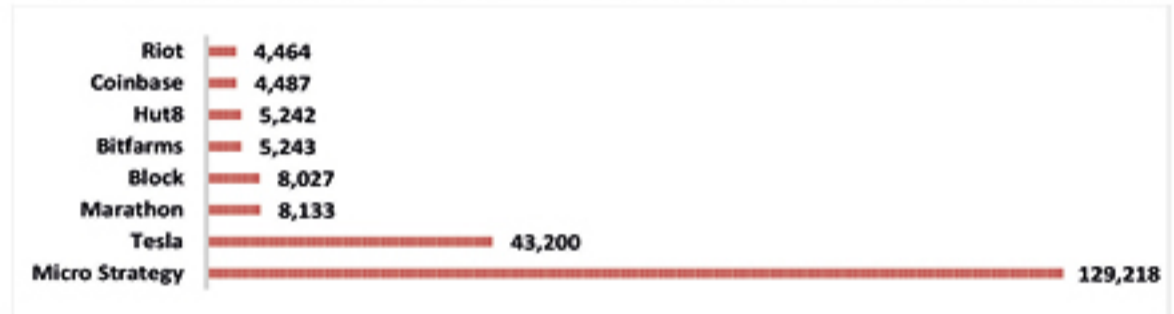
Kaynak: GWI.com

Grafik 4: 2021'de Ülkelere Göre Tahmini Kripto Para Kazancı (Milyar Dolar)

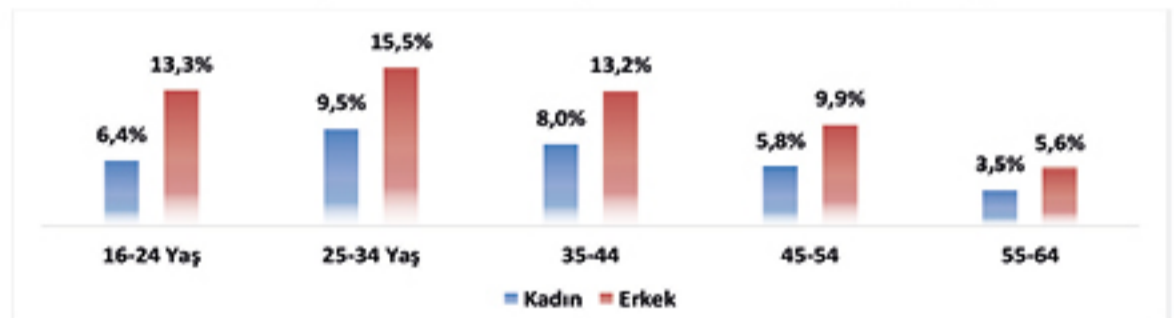
Kaynak: Statista

Grafik 5: Bilançolarında En Fazla Bitcoin Bulunan Halka Açık Şirketler (2022, Kripto Para Birimi)

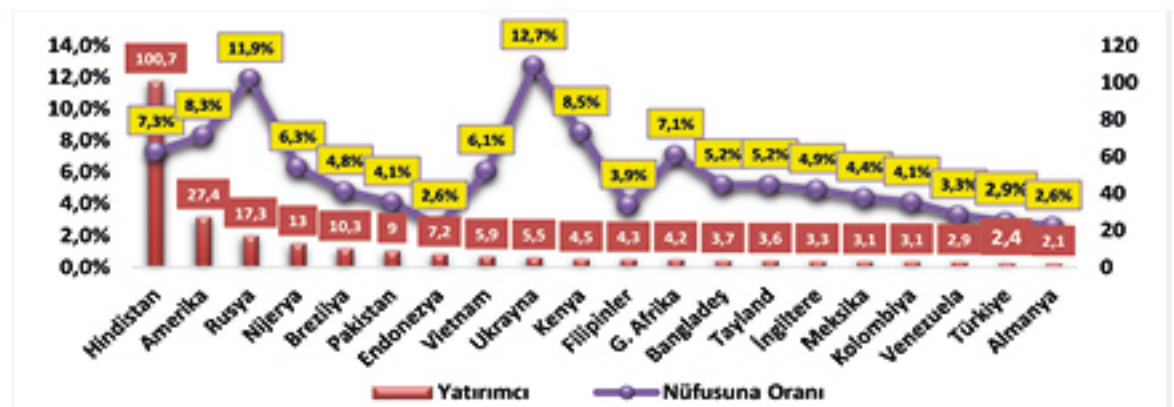
Kaynak: Statista

Grafik 6: Kripto Para Birimine Sahip Olan İnternet Kullanıcıları (2021, %)

Kaynak: GWI.com

Grafik 7: Kripto Para Yatırımı Yapan Ülkeler ve Nüfusuna Oranları (2022, Milyon, %)

Kaynak: Olaymedya

Blockchain bu özellikleri sayesinde verilerin güvenli bir şekilde depolanması, paylaşılması ve transfer edilmesini sağlamaktadır. Siber saldırılara yoğun bir şekilde maruz kalmasına karşın düzenli olarak her aşamasında kontrol edilip korunmaktadır. Siber saldırıların başarıya ulaşabilmesi için blokların en az %5'inin eş zamanlı olarak değiştirilmesi gerekmektedir. 2022 itibarıyla dünya genelinde yaklaşık 76 milyon insan kriptolarını depolamak ve şifrelemek için blockchain cüzdanlarını kullanmaktadır. Bu mirvalde uzmanlar küresel blockchain pazar hacminin 2023 yılına kadar 23,3 milyar dolara ulaşabileceğini ön görmektedir.

4. TÜRKİYE'NİN DURUMU

Dünyada ünü git gide artan kripto paralar Türkiye'de de hızlı bir şekilde kullanıcı kitlesini oluşturmuştur. İstatistiklere göre Türkiye'nin toplam nüfusunun %2,9'undan (yaklaşık 2,5 milyon) fazla kişinin şu anda kripto para sahibi olduğu bilinmektedir. Türkiye'deki yatırımcı kitlesi genel olarak orta ve uzun vadede yatırım yapmayı tercih etmektedir. Kripto paraların sınırlı sayıda ve anonim yapıda olması yatırımcıların bir sanal altın gibi işlem yapmalarını teşvik etmektedir. Türk yatırımcılar bu prensible kripto yatırıma yönelmektedir.

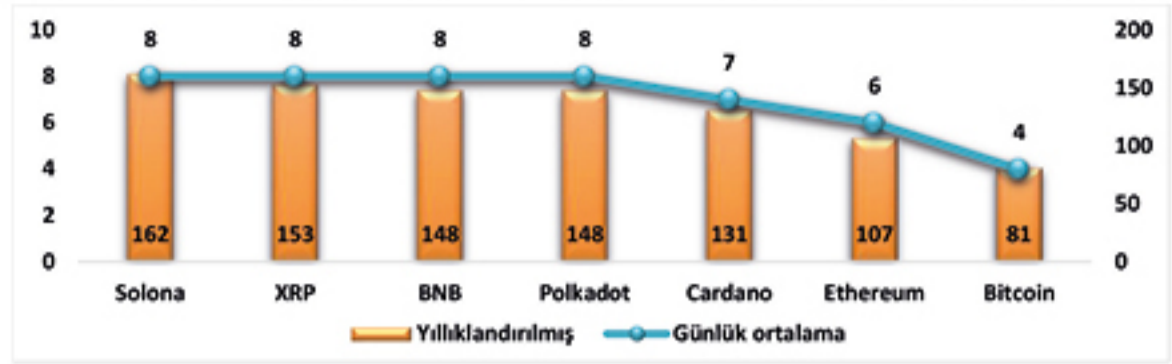
Bitcoin 2021 yılı Mart ayında ciddi bir artış göstermiştir. Mart ayında 48 bin dolardan başlayarak Ağustos ayında 67 bin dolara gördükten sonra Aralık 2021'de 47 bin dolara kadar gerilemiştir. Bu düşüşünü devam ettiren bitcoin yukarı aşağı yönlü hafif dalgalansa da 20 bin dolara kadar gelmiştir. Türkiye, Ortadoğu'da kripto para borsalarındaki işlem hacminde birinci sırada yer almaktadır. Türk yatırımcılar başta Paribu, BTCTurk, Bitlo ve Bitci gibi kripto para platformlarını tercih etmektedirler. Bu hususta detaylı kripto para borsaları aşağıda verilmektedir.

Tablo 1: Ülkelerin Kripto Para ve Blockchain Yaklaşımları

ÜLKE	KRİPTO PARA	BLOCKCHAIN
Japonya	Olumlu	Olumlu
Hindistan	Olumlu	Olumlu
Çin	Olumsuz	Olumlu
Türkiye	Tarafsız	Olumlu
İngiltere	Tarafsız	Olumlu
Fransa	Tarafsız	Olumlu
Avusturya	Tarafsız	Olumlu
Singapur	Tarafsız	Olumlu
Kanada	Tarafsız	Olumlu
Rusya	Olumsuz	Tarafsız

Kaynak: Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi

Grafik 8: 2021'de Kripto Para Birimlerinin Yıllıklandırılmış ve Ortalama Günlük Volatilitesi (2021, %)

Kaynak: Statista

Türkiye kripto para alım-satım işlemlerinden ve bundan elde edilen gelirlere vergi uygulamamaktadır. Ancak 16 Nisan 2021'de kripto paralar ile ürün veya hizmet alım satımlarına doğrudan ya da dolaylı olarak kullanım yasağı getirmiştir.

5. SONUÇ

Piyasadaki ilk kripto para olan bitcoin'in değeri 2022 yılı Ocak ayında 46 bin dolar iken Eylül 2022'de 18 bin dolara kadar gerileyerek yaklaşık %60 oranında ciddi değer kaybetmiştir. Bitcoin sadece 19 Eylül'de %8 değer kaybetmiştir. Pandemi sürecinde yukarı yönlü hareketlerde bulunsa da pandemi sonrası dönemde kademeli olarak değer kaybetmiştir. Pandemi sürecinin yatırımları dijitalleştirilmesi, merkez bankalarının para basması sonucu likiditenin artması bireyleri varlıklarını güvence altına almak için farklı yatırımları denemeye yöneltmiştir.

Blockchain teknolojisi, yatırımcıların kripto paralarını güvenli bir şekilde depolayabildiği, transfer edebildiği ve ticaretini gerçekleştirebildiği bir platformdur. Bankaların kullandığı banka kartları ile aynı mantıkta işlemlerini gerçekleştiren blockchain teknolojisi, sanal para olan kripto paraların işlemlerinde kullanılan en önemli teknolojilerden biridir.

Kripto para birimlerinde fiyatların volatilitesi çok yüksektir. Herhangi bir merkeze bağlı olmayan kripto paralar doğrudan olmasa da dolaylı yoldan genel ekonomik devinim-

lerden etkilenmektedirler. Örneğin, toplam kripto para piyasa değeri 8 Kasım 2021'de pik yaparak 2.904 trilyon dolara ulaşırken bu oran 19 Eylül 2022 tarihinde 868 milyar dolara gerilemiştir. 2.033 trilyon dolar yaklaşık 1 yılda erimmiştir. Kripto para yatırımlarının küresel olarak daha da artması için volatilitenin azalması gerekmektedir.

6. KAYNAKÇA

- Statista
Wikipedi
<https://www.halkbank.com.tr/content/halkbank/tr/blog/finans/Kripto-Para-Birimi-Ne-Demektir-Ozellikleri-Nelerdir.html>
<https://www.bitlo.com/rehber/kripto-para-nedir>
<https://www.ticimax.com/blog/kripto-paralar-hakkinda-bilmeniz-gerekenler>
<https://www.fo-der.org/kripto-para-nedir/>
<https://www.statista.com/chart/18345/crypto-currency-adoption/>
<https://triple-a.io/crypto-ownership-turkey/>
<https://www.ledger.com/tr/academy/bitcoin-ve-kripto-paralarin-kisa-tarihcesi>
<https://www.ledger.com/tr/academy/crypto-stabil-coinler-nedir>
<https://www.ledger.com/tr/academy/kripto-takasi-nedir-ve-nasil-yapabilirim>
<https://www.cnnturk.com/ekonomi/ilk-kripto-parayi-kim-ne-zaman-buldu-bitcoin-madenciligi-nasil-yapilir>
<https://cmenturk.com.tr/kripto-paralar-ekonomiyi-nasil-etkiliyor/>
<https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/bitcoinde-dusus-devam-ediyor-42123513>
<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54967666>
<https://buybitcoinworldwide.com/cryptocurrency-statistics/>
<https://datareportal.com/reports/digital-2022-big-rise-in-cryptocurrency-ownership>
<https://fortunly.com/statistics/cryptocurrency-statistics/#graf>
https://tr.wikipedia.org/wiki/Kripto_para#:~:text=CoinMarketCap'in%20verilerine%20g%C3%B6re%20Bitcoin,%C3%BCn%20%C3%BCzerinde%20kripto%20para%20bulunmaktad%C4%B1r.
<https://www.allianz.com.tr/TR/seninde-guzel/nft-nedir.html>
<https://onedio.com/haber/kripto-para-istatistikleri-hangi-ulkelerde-da-ha-cok-kullaniliyor-yatirim-yapanlarin-egitim-seviyesi-ne-1022322https://www.olaymedya.com/haber/9486336/en-cok-kripto-para-kullanan-ulkeler>
<https://www.teknolojioku.com/guncel/2022de-dunya-capinda-3000-bitcoin-atmsi-kuruldu-turkiyede-kac-tane-var-627ab404dab-50b69293c1d8b>

ORTALAMA ÜCRET- ASGARİ ÜCRET: DOLAR BAZINDA BİR KİYASLAMA

Muhammed Furkan ÇETİN

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Türkiye'de son yıllarda TL, dolar karşısında önemli ölçüde değer kaybetmiştir. Bunun sonucu olarak Türkiye'de ortalama ücret ve asgari ücrette dolar bazında gerileme meydana gelmiştir. Ayrıca Türkiye'de ortalama ücretteki artış asgari ücretteki artışların gerisinde kaldığı için, ortalama ücret ile asgari ücret arasındaki makas daralmıştır. Bu raporda Türkiye'de ortalama ücret ile asgari ücret arasındaki makasın yıllara göre farkı ve ortalama ve asgari ücretin dolar bazında yıllar içinde seyri incelenecektir.

2. ASGARİ ÜCRET VE ORTALAMA ÜCRET KARŞILAŞTIRMASI

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 2,1 milyon kamu ve 14,3 milyon özel sektör çalışanı işçinin prime esas kazanç verilerine dayanarak yayımladığı istatistiklere göre, 2021 yılında 6.131 lira olan ortalama aylık brüt ücretler 2022 yılının ilk dört aylık döneminde %35 oranında artışla 8.263 lira olmuştur. Ortalama ücretteki artış brüt asgari ücretteki artışın altında kalmıştır.

2014 - 2022 yılları arasındaki süreç inceleneirse; 2014 yılında brüt asgari ücret 1.102 TL, brüt ortalama ücret ise 1.932 TL olmuştur.

2014 yılından bu yana TÜFE (Tüketici Fiyat Endeksi) %295 oranında artmıştır. Buna karşılık, 2014 yılına göre, 2022'nin ilk yarısında uygulanan asgari ücrette %354, ortalama ücrette ise %327 oranında artış olmuştur. Türkiye'de 2014 yılında ortalama ücret asgari ücretin 1,75 katıdır. 2015 yılında ise bu oran 1,74'tür. Bu oran 2016 yılında asgari ücrete yapılan yüksek artıştan sonra 1,53'e kadar düştükten sonra 2021 yılında 1,71'e kadar çıkmıştır. 2022 yılının ilk yarısında ise 1,65'e gerilemiştir. Makas 2014'e göre 0,10 puan daralmıştır.

3. ORTALAMA VE ASGARİ ÜCRETİN DOLAR KARŞILIĞI

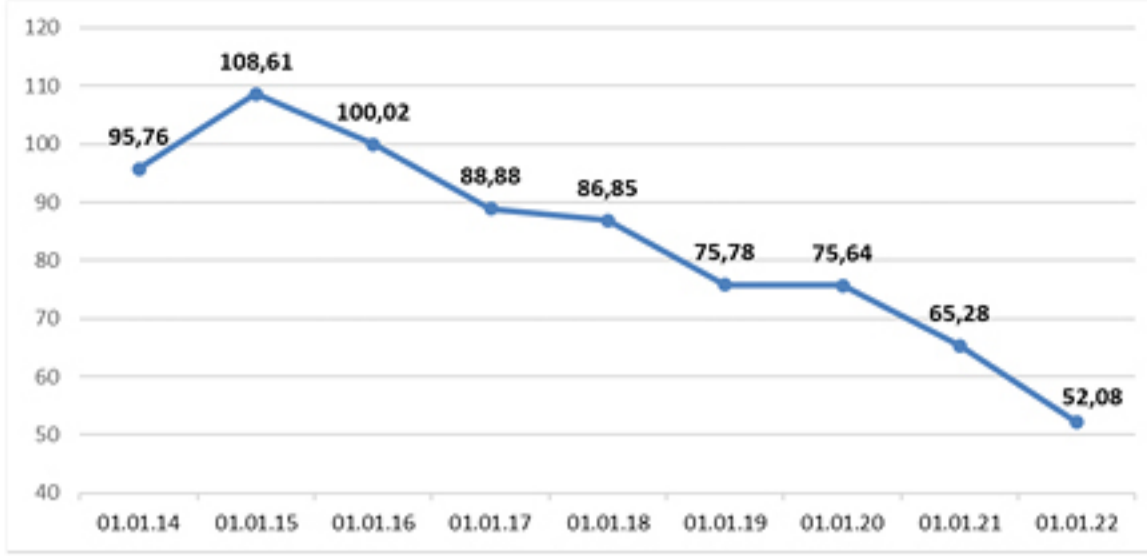
Türkiye'de son yıllarda TL, dolara karşı önemli ölçüde değer kaybettiği için ortalama ücretlerde geçmiş yıllara kıyasla dolar bazında düşüş vardır. Grafik 1'de görüleceği üzere 2014-2022 yılları arasında reel efektif döviz kuru 2015 yılı dışında her sene düşmüştür. Reel efektif döviz kurunun bu denli düşmesi yerel para biriminin dövize karşı önemli ölçüde değer kaybettiği anlamına gelmektedir. Yerel paranın önemli ölçüde

Tablo 1. 2014-2022 Yılları Arasında Türkiye'de Ortalama Ücretin Asgari Ücrete Oranı (TL)

Yıl	Ortalama Ücret (Brüt)	Asgari Ücret (Brüt)	Oran
2014	1.932,60	1.102,50	1,75
2015	2.154,00	1.237,50	1,74
2016	2.511,90	1.647,00	1,53
2017	2.914,50	1.777,50	1,64
2018	3.402,30	2.029,50	1,68
2019	4.166,40	2.558,40	1,63
2020	4.951,80	2.943,00	1,68
2021	6.131,70	3.577,50	1,71
2022 (İlk 6 Ay)	8.263,80	5.004,00	1,65

Kaynak: SGK

Grafik 1. 2014-2022 Yılları Arasında Türkiye'de Reel Efektif Döviz Kuru

Kaynak: TCMB

değer kaybetmesi ücretli çalışanlarda ciddi bir refah kaybına sebep olmaktadır.

Bazı görüşlere göre yerel paranın değersiz hale gelmesi bir ülkeyi uluslararası pazarlarda daha rekabetçi hale getirip ihracatı artırıp cari açığı kapatacaktır. Bu sayede döviz kuru üzerindeki baskı kalkacak, enflasyon düşecek ve ücretli kesimlerdeki refah kaybı telafi edilecektir. Ancak bu modelin sürdürülebilir bir yönü yoktur. Yapısal cari açığı olan ülkelerde, yapısal reform yapmadan cari açığı kalıcı olarak kapatmak mümkün değildir. Nitekim 2021 yılında Türkiye'de TL çok fazla değer kaybetmiştir. Bu değer kaybının sonucu 2022 yılında 0'a yakın cari açık beklenmekteydi ancak 2022 yılında enerji fiyatlarındaki artışla cari denge ciddi anlamda bozulmuştur. Ekonomistler tarafından sene başında 0'a yakın olan cari açık beklentisi şu anda 40 milyar dolar civarındadır. Enerji fiyatlarındaki artışın sürmesi durumunda bu beklentilerin daha da bozulması beklenmektedir. Görüleceği üzere yapısal bir cari açığı yerel parayı değersizleştirerek kapatma modeli hem sürdürülebilir değildir hem de risklidir. Cari açığı kalıcı olarak kapatmanın yegâne

yolu yapısal reformlar yapıp katma değerli ürünler üretmektir.

Ortalama ücret dolar bazında 2014-2022 yılları içinde inişler çıkışlar olsa da genellikle azalmıştır. 2014'te 882 dolar olan ortalama ücret 2022 yılında 554 dolara düşmüştür. Oransal olarak azalış %37,2 olarak gerçekleşmiştir. Önemli ölçüde değer kaybetmesi TL hem cari açığı kapatamamış hem de ücretli çalışanların gelirlerinde ciddi anlamda aşınmaya sebep olmuştur.

Asgari ücrette de ortalama ücrettekinen benzer bir aşınma vardır. 2014 yılında 504 dolar olan brüt asgari ücret 2022 yılında 336 dolara düşmüştür. Asgari ücretteki dolar bazında azalış %33,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Asgari ücret dolar bazında en ciddi yükselişi 2016 yılında yaşamıştır. Ancak bu artış kalıcı olamamıştır.

4. SONUÇ

Türkiye'de son yıllarda ortalama ve asgari ücrette dolar bazında gerileme kronik bir hale gelmiştir. 2022 yılında 554 dolar olan brüt ortalama ücret, dolar bazında neredeyse 2016 yılının 543 dolar olan brüt asgari ücreti seviyesine gelmiştir. Yıllar içinde artması gereken refah tam tersi bir şekilde

azalmaktadır. Özellikle orta sınıf döviz artışından dolayı ciddi refah kaybına uğramıştır. Ayrıca yıllar içindeki dolar enflasyonu hesaba katılırsa ücretlerdeki aşınma daha kötü bir duruma gelmektedir.

Refah kaybının yüksek seviyelere gelmesi iyi yetişmiş kalifiye insanların yurtdışına gitmelerine sebep olmaktadır. Beyin göçü olarak adlandırılan bu olay, ülkedeki beşeri sermayeye ciddi anlamda zarar vermektedir. Ülkeyi kalkındıracak yapısal reformları alanında iyi yetişmiş, kalifiye insanların yapacağı düşünüldüğünde yerel paranın önemli ölçüde değer kaybetmesi ve insanların refah seviyesinin azalması uzun vadede ülkeye zarar vermektedir.

5. KAYNAKÇA

- "Cari Açık Mayıs'ta 6,5 Milyar Dolar" - NTV <https://www.ntv.com.tr/ntvpara/doviz/cari-acik-mayista-6-5-milyar-dolar,8ZcF2R-IDx0ekHQKjP3VxA>
- "Elvan: Yapısal Cari Açığı Azaltmak Hükümetin Görevi" - Bloomberg HT <https://www.bloomberght.com/elvan-yapısal-cari-acigi-azaltmak-hukümetin-gorevi-2291929>
- "Hekimler Göçü: Yurt Dışına Taşınan Doktorlar Anlatıyor" - BBC Türkçe <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-59657943>
- Mahfi Eğilmez "Rekabetçi Kur" - Kendime Yazılar <https://www.mahfiegilmez.com/2020/11/rekabetci-kur.html>
- "Ortalama Ücrette OECD'den Uzaklaştık" - Habertürk <https://www.haberturk.com/ortalama-ucrette-oecd-den-uzaklastik-3475946-ekonomi>
- Osman Arolat "Yurt Dışına Beyin Göçü Hızlanıyor" - Dünya <https://www.dunya.com/kose-yazisi/yurt-disina-beyin-gocu-hizlaniyor/644188>
- "Türkiye'de Ücretler 300 Dolara Yerleşiyor" - Dünya <https://www.dunya.com/ekonomi/turkiye-de-ucretler-300-dolara-yerlesiyor-haber-662987>

Tablo 2. 2014-2022 Yılları Arasında Türkiye'de Brüt Ortalama Ücret Ve Dolar Karşılığı

Yıl	TÜRK LİRASI	ABD DOLARI
2014	1.932,60	882,47
2015	2.154,00	791,91
2016	2.511,90	831,75
2017	2.914,50	798,49
2018	3.402,30	707,34
2019	4.166,40	734,81
2020	4.951,80	706,39
2021	6.131,70	689,73
2022 (İlk 6 Ay)	8.263,80	554,25

Kaynak: SGK, TCMB

Tablo 3. 2014-2022 Yılları Arasında Türkiye'de Brüt Asgari Ücret Ve Dolar Karşılığı

Yıl	TÜRK LİRASI	ABD DOLARI
2014	1.102,50	504,26
2015	1.237,50	455,12
2016	1.647,00	543,62
2017	1.777,50	486,88
2018	2.029,50	421,03
2019	2.558,40	450,80
2020	2.943,00	420,47
2021	3.577,50	403,35
2022 (İlk 6 Ay)	5.004,00	335,90

Kaynak: SGK, TCMB

ORTA VADELİ PROGRAM MAKROEKONOMİK HEDEFLER VE POLİTİKALAR (2023-2025)

MAKROEKONOMİK HEDEFLER VE POLİTİKALAR

1. Büyüme

Ekonomik aktivite üzerinde salgının etkisinin azalmasıyla birlikte ekonomide iç ve dış talebin dengelendiği bir görünüm tesis edilmiş olup bu yapının sürdürülmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, son yıllarda önemli kazanımlar sağlayan ihracat odaklı büyüme stratejisi verimli ve rekabetçi bir şekilde devam ettirilecektir. İş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi ile beraber daha yenilikçi bir üretim yapısının geliştirilmesinin yanı sıra iş gücü ve kaynakların verimliliğini artırıcı politikalar sürdürülecektir. Güçlü, sürdürülebilir ve istihdamı destekleyen büyümenin potansiyel hızında seyretmesi amacıyla para, maliye ve gelirler politikaları koordinasyon içerisinde yürütülmeye devam edilecektir. Program döneminde özel sektördeki üretken alanlara yönelik yatırımlarla desteklenen, sürdürülebilir bir büyüme ve kalkınma stratejisiyle ortalama yüzde 5,3 oranında büyüme hedeflenmektedir. Büyümeye yönelik öngörülen verimlilik artışının özel ke-

sim yatırımları ve yapısal reformlarla sağlanması beklenmektedir.

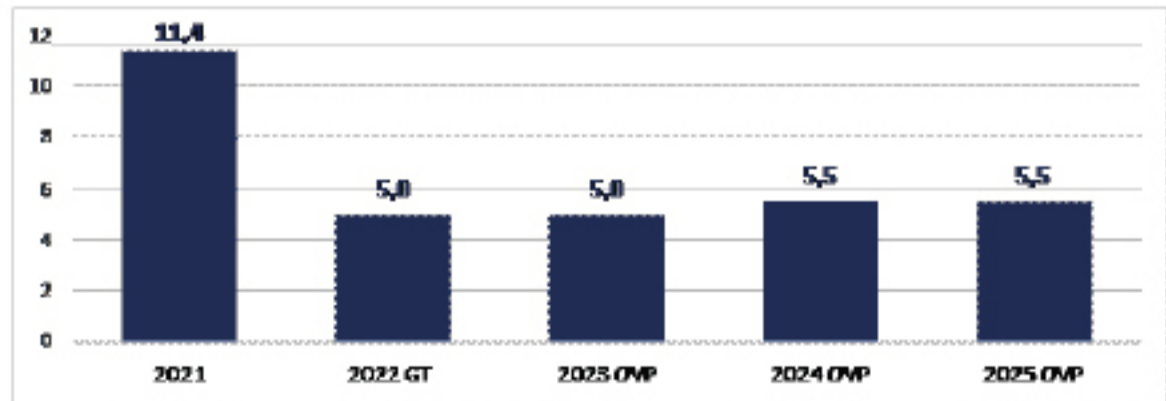
Politika ve Tedbirler

1. Makroekonomik istikrar ve iş ortamı güçlendirilerek sanayi sektöründe teknoloji yoğun sabit sermaye yatırımları ile doğrudan yabancı yatırımlar özendirilecek, sanayide teknolojik dönüşümü hızlandırmak üzere yatırım teşvik sisteminde dijital dönüşümü odağa alan ve yaygın etki oluşturacak yeni bir çerçeve oluşturulacaktır.
2. Üretim süreçlerinde ithalat bağımlılığını azaltan, teknoloji yoğun ve katma değerli ihracat potansiyeli yüksek, istihda-

ma katkı sağlayacak öncelikli sektörlerde yatırımlar desteklenecektir.

3. Yatırım teşvik sisteminde yenilikçi ve katma değerli üretime odaklanan, küresel değer zincirinde üst kademelere geçişi hedefleyen ve kümelenme öncelikleriyle uyumlu yatırımlara münhasıran destek sağlanacaktır.
4. Yerli ve uluslararası yatırımcılar ile iş birliklerini içerecek sabit sermaye yatırımları desteklenecektir.
5. Yatırımlara ilişkin hukuki süreçlerin hem yatırımcı hem girişimci açısından hızlandırılması sağlanacaktır.

Grafik 1: Büyüme (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

6. Hazine Destekli Kefalet Sisteminin öncelikli sektörlerde rekabetçiliği ve verimliliği artıracak projelerde kullanılmasına ağırlık verilecek ve Kredi Garanti Fonu A.Ş. ile İhracatı Geliştirme A.Ş. aracılığıyla ihracatçı firmaların finansmana erişimi desteklenecektir.
7. Girişimcilik ekosistemini desteklemek için, girişim şirketlerinin yenilikçi iş modelleri ve projeleri ile Ar-Ge faaliyetlerinin finansmana erişimini kolaylaştırıcı Hazine Destekli Kefalet Sistemi kapsamında yeni destek paketleri hayata geçirilecektir.
8. Türkiye Kalkınma Fonu bünyesindeki girişim sermayesi yatırım fonları aracılığıyla katma değerli yerli ve yenilikçi üretim desteklenecektir.
9. Büyük ölçekli yatırımlar, büyüyen KOBİ'ler ve entegre tesisler için başta organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri olmak üzere planlı sanayi alanları oluşturulmasına devam edilerek, ülke yüzölçümü içerisinde toplam planlı sanayi alanlarının oranı artırılabilecektir.
10. Türkiye'nin sahip olduğu çeşitli yerli ve yenilenebilir kaynaklar kullanılarak enerji arz güvenliğine destek olacak Ar-Ge çalışmaları ve yatırım projeleri hayata geçirilecektir.
11. Müşteri gereksinimlerini karşılayan Ar-Ge tabanlı çözüm önerilerinin, KOBİ'ler tarafından ticarileşebilir çıktılara dönüştürülmesi kamu ve özel sektör eş finansmanı ile sağlanacaktır.
12. Ar-Ge ekosistemi, salgın hastalıklar, iklim değişikliği ve doğal afetlerle mücadelenin yanı sıra yeşil ve dijital dönüşüm gibi küresel değişim ve dönüşüm alanları ile yeni gelişen teknolojilerden kaynaklanan zorluklarla mücadeleye yönelik her türlü teknoloji tabanlı ihtiyaca hızlı şekilde cevap verebilecek, çok disiplinli çalışmayı kolaylaştıran esnek bir yapıya kavuşturulacaktır.
13. Turcorn adayı ve küresel iddiası yüksek teknoloji girişimleri desteklenecek, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında yükselen ve yıkıcı teknoloji alanlarında ve kritik alanlarda yeni teknoloji ve ürün geliştirmeye yönelik projeler desteklenecektir.
14. Stratejik öneme sahip alanlarda şirket, üniversite, araştırma altyapısı ve kamu Ar-Ge merkezlerinin bir araya geldiği ve "birlikte başarıma" yaklaşımını esas alan büyük ölçekli platform ve ağ destekleri ile teknoloji ve ürün geliştirme süreçleri teşvik edilecek, patentli teknolojilerin sanayiye aktarılması sağlanacaktır.

15. Üniversiteler bünyesindeki merkezi ve tematik araştırma altyapılarının sanayi ile işbirliğini artıracak destekler hayata geçirilecektir.
16. Sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecek şekilde sosyal ve beşeri bilimlerde araştırma ve geliştirme faaliyetleri desteklenecektir.
17. Teknolojik dönüşümü destekleyecek, refahın artırılmasına katkı sağlayacak yatırımların ekonomiye kazandırılmasına yönelik olarak pandemi sonrası dönemde yeniden şekillenen ticaret rotalarında Türkiye'nin avantajlı yönlerini ve önemli merkezlerle olan yakınlığını ortaya koyan bir tanıtım raporu hazırlanacak ve bu çerçevede etkinlikler düzenlenecektir.
18. Güvenli kentleşmenin sağlanmasını teminen afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, enerji verimliliği yüksek, kültürel değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm çalışmalarını hızlandırılacaktır.

2. Yeşil Dönüşüm

İklim değişikliği nedeniyle, düşük karbon ekonomisine geçiş küresel ölçekte önem kazanmaktadır. İhracatımızda en büyük paya sahip olan AB, küresel düzeyde yaşanan enerji krizine bağlı olarak öncelikleri değişmiş görünmekle birlikte sıfır emisyonlu, kaynak verimli ve rekabetçi bir ekonomiye ulaşmak amacıyla yeşil dönüşüm politikalarında ilerleme kaydetmektedir. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadelede benimsenen yeni yapısal dönüşüm perspektifi sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması bakımından önem arz etmektedir. Program döneminde iklim değişikliğinin çevresel, sosyal ve ekonomik alandaki çok yönlü etkileri dikkate alınarak kalkınma öncelikleri çerçevesinde ekonominin her alanında ve tüm sektörlerde yeşil dönüşüme yönelik adımlar atılmaya devam edilecektir.

Politika ve Tedbirler

1. Net sıfır emisyon hedefine giden yolda orta vadeli düşük karbonlu büyüme stratejisi ortaya konulacak, sektörlerin yeşil dönüşüm için ihtiyaç duyacağı ilave yatırım miktarı tespit edilecek ve rekabet güçlerinin korunması amacıyla çeşitli destek mekanizmaları planlanacaktır.
2. Sektörlerin mevcut en iyi teknikler ve en iyi çevresel uygulamalar çerçevesinde düşük karbonlu üretime geçişi

için yol haritaları hazırlanacak ve uygulamalar teşvik edilecektir.

3. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda sürdürülen Ulusal Katkı Beyanı ve Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ve Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlık çalışmaları, kalkınma planı başta olmak üzere üst politika belgeleriyle uyumlu olacak şekilde tamamlanacaktır.
4. Yeşil dönüşüm altyapısının oluşturulması için başta tarım, sanayi, ulaştırma ve enerji sektörlerinde olmak üzere yeşil teknoloji Ar-Ge projeleri desteklenmeye devam edilecek, yeşil hidrojen ve enerji depolama gibi emisyon azaltılmasına katkı sağlayan teknolojilerin yatırım ekosistemi geliştirilecektir.
5. Yeşil dönüşüme işgücü piyasasının adil geçişinin sağlanması için gerekli önlemler alınacaktır.
6. İklim finansmanına erişim imkânları özel sektörün ihtiyaçları dikkate alınarak genişletilecek, verimlilik artıran, dönüştürücü nitelikli, katma değeri yüksek, sera gazı emisyon artışını sınırlayan ve yeşil becerileri artıran yatırımlara öncelik verilecektir.
7. Başta ihracat yapan KOBİ'ler olmak üzere firmaların yeşil dönüşüme uyumlarını kolaylaştırmak üzere destek mekanizmaları geliştirilecek ve üretilen ürün ve hizmetlerin değer zincirindeki çevresel ve sosyal risklerin ölçülmesi, analizi ve yönetimi konusundaki kapasite geliştirilecektir.
8. AB'nin Sınırdan Karbon Düzenlemesi Mekanizmasına (SKDM) geçiş dönemi iyi değerlendirilerek SKDM'den hızlı etkilenen sektörler için en düşük maliyetle emisyon azaltımına yönelik politikalar hayata geçirilecektir.
9. SKDM'ye uyum kapsamında etkin işleyen Ulusal Emisyon Ticaret Sistemi geliştirilecek, mevcut vergilerin karbon vergisine dönüştürülmesi konusunda Türk Vergi Sistemi gözden geçirilecek ve karbon fiyatlandırma araçlarının kalkınma ve yatırım ortamı üzerinde yol açacağı ekonomik ve sosyal etkiler analiz edilecektir.
10. İklim değişikliğinin oluşturacağı olumsuz etkilerden, ülkemiz tarımını ve çiftçilerimizi korumak için tarım sigortasının koruma altına aldığı ürünler ve riskler bazında kapsamı genişletilecektir.
11. Çevresel olarak sürdürülebilir bir iktisadi faaliyetin taşıması gereken nitelikleri belirleyen ve yeşil boyamaya karşı koruma sağlayacak, uluslararası ortak bir

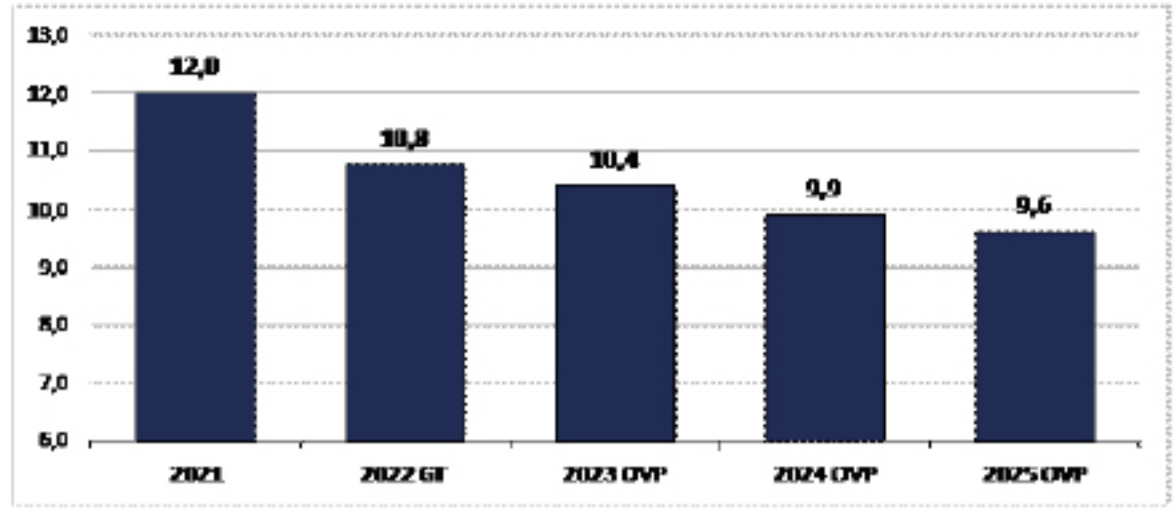
sınıflama sistemi ile uyumlu ve ülkemizin özgün ihtiyaçlarını gözeten bilimsel temelli Ulusal Yeşil Taksonomi mevzuatı hazırlanacaktır.

12. Verimliliği artıran ve atık yönetimine katkıda bulunan döngüsel ekonomiye geçiş için bütüncül bir Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı hazırlanacaktır.
13. Yeşil Organize Sanayi Bölgesi ile Yeşil Endüstri Bölgesi sertifikasyon sistemi tamamlanarak; çevreye duyarlı, sürdürülebilir sanayi ve döngüsel ekonomi alanları oluşturulmasına hız verilecektir.
14. Doğadaki kaynak kullanımının azaltılması ve geri dönüştürülmüş hammaddelerin ekonomiye kazandırılması amacıyla üretim ve tüketim faaliyetlerinden sonra ortaya çıkan atıklar döngüsel ekonomi ilkelerine uygun süreçler yoluyla tekrar üretim sürecine dâhil edilecek, geri kazanılmış ikincil ürüne ait standartlar belirlenecek, teşvik ve yönlendirme sistemi geliştirilecektir.
15. Sıfır atık uygulamaları hanehalkını da kapsayacak şekilde yaygınlaştırılacaktır.
16. Net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda korunan alan büyüklüğü artırılarak doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını ve biyolojik çeşitliliğin korunması sağlanacaktır.
17. Karbon emisyonunun azaltılmasına yönelik orman varlığının artırılmasına, yeni yutak alanların oluşturulmasına devam edilecek, fidan ve tohum üretim ve ihracat kapasitesinin artırılmasına yönelik yatırımlar sürdürülecektir.
18. Ormanların korunması ve yangınlarla mücadele amacıyla kara ve hava taşıt filosunun artırılmasına devam edilecektir.
19. Demiryolu ulaştırması ve kentiçi ulaşım başta olmak üzere düşük karbonlu ve sürdürülebilir ulaşım sistemine geçişi kolaylaştıracak teknolojik dönüşümlere yönelik projeler geliştirilecektir.
20. Taşımacılıkta geleneksel yakıt kullanımının azaltılmasını teminen çok modlu taşımacılık terminaleri oluşturularak çevreye duyarlı yol projeleri uygulaması hayata geçirilecektir.
21. Türkiye deniz ticaret filosunun geliştirilmesi ve geliştirilmesi ile yeşil liman uygulamasına yönelik teşvikler sağlanacak, denizlerimizde düşük emisyon bölgesi çalışmalarına yönelik önlemler alınacaktır.

3. İstihdam

Kapsamlı politika tedbirleri ve güçlü iktisadi faaliyet sonucu tarihi yüksek seviyelerine ulaşan istihdam ve işgücünün Program döneminde özellikle işgücü piyasasına yönelik

Grafik 2: İşsizlik Oranı (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

yapılacak yapısal reformlar ve hedeflenen büyüme oranlarına ulaşılması neticesinde artış eğilimini sürdürmesi öngörülmektedir. Program dönemi boyunca istihdamın yıllık ortalama 890 bin kişi artması ve işgücüne katılım oranlarındaki öngörülen artışa rağmen işsizlik oranının kademeli olarak gerileyerek 2025 yılında yüzde 9,6 seviyesinde gerçekleşmesi tahmin edilmektedir.

Politika ve Tedbirler

1. Nitelikli işgücünün geliştirilmesi amacıyla bölgesel ve sektör odaklı eğitim ihtiyaç analizleri yapılacak, mesleki eğitim programları dijital ve yeşil dönüşümün gereklerine cevap verecek şekilde güncellenecektir.
2. Tarım, savunma sanayii, yapay zekâ, siber güvenlik, temiz ve sürdürülebilir enerji, havacılık ve uzay teknolojileri alanlarında nitelikli işgücü yetiştirmeye yönelik sektörle iş birliği çalışmalarını gerçekleştirilecektir.
3. Mesleklerin beceri envanterlerinin çıkarılmasına yönelik iş analizleri gerçekleştirilecek, eşleştirme sistemi beceri envanteri temelinde geliştirilecektir.
4. Eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin işgücüne katılımını artırmaya yönelik uygulamalar hayata geçirilecektir.
5. Dijital dönüşüm, teknolojik gelişmeler ve pandemi sürecinin iş mevzuatında ortaya çıkardığı ihtiyaçlara yönelik düzenlemeler yapılacaktır.
6. Uzaktan öğrenme yöntemleri teşvik edilerek bireylerin sertifika almalarına imkân tanınacak ve ulusal hayat boyu öğrenme izleme sistemi kurularak kalite, etkinlik ve verimliliği sağlayacak eğitim programları geliştirilecektir.
7. Bilim ve teknoloji alanında çığır açıcı nitelikte gelişmeler sağlamaya yönelik hedefler içeren ve önemli keşif veya buluş yapma potansiyeli olan projeleri gerçekleştirecek lider ve genç araştırmacılar desteklenecektir.

8. Beyin göçünü önleyecek uygulamaların yanı sıra yüksek vasıflı bireylerin ülkeye geri dönüşünü sağlayacak tersine beyin göçü mekanizmaları hayata geçirilecektir.
9. İş sağlığı ve güvenliği kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla çalışma hayatının tüm tarafları ile sosyal diyalog güçlendirilecek, teftiş programları veri madenciliğinden de yararlanılarak etkinleştirilecektir.
10. Geçici iş ilişkisi kurma faaliyetini kurumsal olarak yürüten işyerlerine yönelik denetimler gerçekleştirilecek ve ilgili faaliyetler kayıt altına alınacaktır.
11. İş Kulüpleri ve sanal istihdam fuarları özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına girişlerine ve kalıcı olmalarına yönelik olarak yaygınlaştırılacak, Destekli İstihdam Modeli kapsamında iş ve meslek danışmanlığı hizmeti verilecektir.
12. Kadınların, iş kurma ve geliştirme süreçlerinin kolaylaştırılması ve desteklenmesi, karar alma mekanizmalarında ve e-ticaret platformlarında daha fazla yer almalarının teşvik edilmesi, kadın kooperatifliğinin güçlendirilerek destekleyici hizmetlerin sunulması ile kadınlarda finansal okuryazarlığın geliştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
13. İş ve aile yaşamını uyumlaştırmak ve işgücüne katılımı teşvik etmek amacıyla çocuklar ile engelli ve yaşlı bireylere yönelik erişilebilir, toplum temelli gündüz bakım hizmetleri yaygınlaştırılacaktır.
14. Gençlerin, kadınların ve sosyal yardım yararlanıcılarının istihdama kazandırılması amacıyla aktif işgücü piyasası programlarından etkin bir şekilde yararlanmalarını sağlanacaktır.
15. Gençlerin işgücü piyasasına geçişlerini kolaylaştırmak amacıyla staj, yarı zamanlı ve esnek çalışma modelleri yaygınlaştırılacak, kariyer farkındalıklarını

artıracak eğitim, program ve faaliyetlere ağırlık verilecektir.

16. Mevcut insan kaynağının veriye dayalı analizi yapılarak işgücü piyasası ihtiyaçlarına yönelik strateji ve programlar geliştirilecektir.
17. Norm kadro, unvan standardizasyonu, kariyer planlama, performans değerlendirme gibi insan kaynakları süreçleri iş analizlerine dayalı olarak yapılandırılacaktır.
18. Mesleki yeterliliklerin ulusal ve uluslararası alanda geçerliliklerinin ve yeterlilik belgesine sahip çalışan sayısının artırılmasını sağlamak amacıyla mesleki yeterlilik, sınav ve belgelendirme mevzuatı geliştirilecektir.

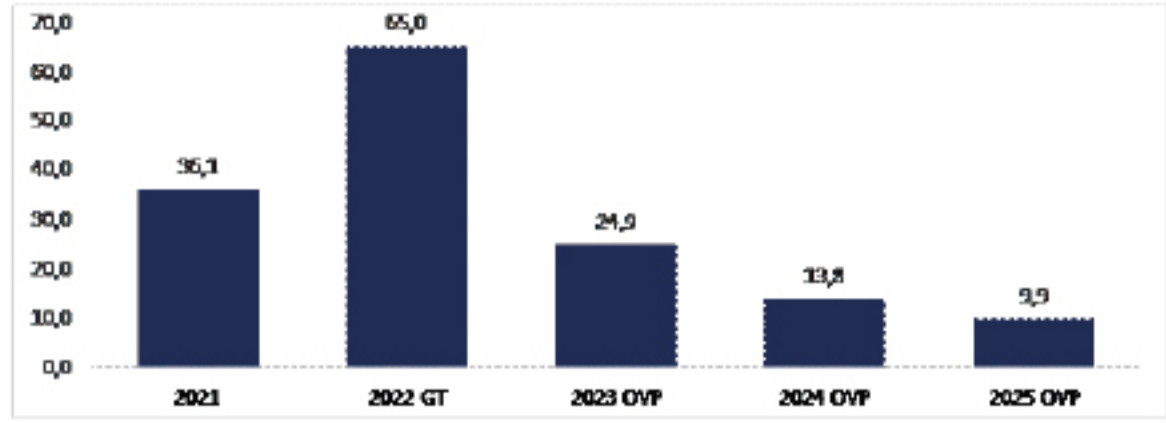
4. Fiyat İstikrarı

Program döneminde fiyat artışlarını etkileyen tüm unsurlarla mücadele edilerek enflasyonun tek haneli seviyelere düşürülmesi amaçlanmaktadır. Üretim ve verimlilik artışları sağlanarak TÜFE yıllık artış hızının 2025 yılı sonunda yüzde 9,9 olarak gerçekleşmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, Türk lirasının istikrarlı bir görünüm sergileyeceği, gıda enflasyonunun program dönemi içinde tek haneli seviyelere düşürüleceği öngörülmektedir.

Politika ve Tedbirler

1. Fiyat istikrarının kalıcı olarak tesis edilmesi amacıyla enflasyon hedeflemesi uygulamasına devam edilecek, Merkez Bankası tarafından faiz politikasıyla birlikte, zorunlu karşılıklar, likidite, teminat ve proaktif rezerv yönetimine ilişkin politika bileşeni fiyat istikrarı hedefi gözetilerek etkin bir şekilde kullanılacaktır.
2. Fiyat istikrarını destekleyecek şekilde sürdürülebilir kalkınmaya yönelik yatırım-istihdam- üretim-ihracat hedefleri doğrultusunda reel sektöre uygun finansman maliyetleriyle sağlanan krediler hedef odaklı olarak yaygınlaştırılacaktır.
3. Fiyat istikrarını sürdürülebilir hale getirmeyi hedefleyen politikaların asli unsuru olan Liralaşma stratejisi kapsamında finansal sistemde temel değer saklama aracının Türk lirası cinsinden varlıklar olmasını, hanehalkı, firma ve bankacılık kesimlerinin varlık ve yükümlülüklerinde Türk lirası cinsi kalemlerin ağırlığının artırılmasını, kamunun ve özel sektörün yurtiçindeki ticari işlemlerde fiyatlama ve ödemelerinin Türk lirası temel alınarak yapılmasını sağlayacak bütüncül politikalarla finansal mimarinin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Grafik 3: Yıl Sonu TÜFE Artış Oranı (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

4. Gelirler politikası fiyat istikrarını ve gelir dağılımını gözeterek şekilde para ve maliye politikaları ile eşgüdüm içerisinde belirlenmeye devam edecektir.
5. Salgın döneminde daralan konut arzının hızla arttırılmasına, kira ve konut fiyatlarının düşürülmesine ve inşaat sektörünün canlandırılmasına katkı sağlanmasına yönelik olarak yeni sosyal konut projeleri geliştirilecek ve dar gelirlili vatandaşların konuta erişim imkânı arttırılacaktır.
6. Konut sektöründe arz ve talep dengesizliği kaynaklı fiyat dalgalanmalarını azaltacak şekilde şehirlerimizde daha sağlıklı yapılaşma koşullarının sağlanması ve arsa maliyetlerinin azaltılması amacıyla planlı, altyapısı tamamlanmış sosyal donatı alanlarına sahip Hazine arazileri ev yapmak isteyen vatandaşlarımıza sunulacaktır.
7. Başta tohum, gübre, yem, mazot ve ilaç olmak üzere tarımda girdi maliyetlerinin azaltılması, finansman yükünü hafifletici, teknoloji odaklı dönüşümü sağlayıcı programlar uygulanması ve stratejik tarım ürünlerinde hedef yeterlilik oranlarında üretimin tesis edilmesi suretiyle gıda arz güvenliği sağlanacak, çiftçi gelirlerinin üretimin sürdürülebilirliğini temin edecek şekilde belirlenmesine devam edilecektir.
8. Tarım arazilerinin amacı dışında kullanımının önüne geçilmesine, ekilebilir arazilerin üretime kazandırılmasına, sulanabilir alanların artırılmasına ve sertifikalı tohum kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
9. Tarımsal destekler üretimde verimliliği ve kaliteyi arttıracak şekilde tahsis edilecek, etkin olmayan destekleme uygulamaları sona erdirilecektir.
10. Fiyat istikrarını desteklemek üzere gıda ve tarım ürünleri stok takip sistemi oluşturulacak ve gıda ürünleri depolarında izlenebilirlik arttırılacaktır.
11. Yaş sebze ürünlerinde arz sürekliliğinin sağlanması amacıyla jeotermal seracılık ve sera yenileme yatırımları desteklenmeye devam edilecektir.
12. Lojistik ve enerji maliyetleri dikkate alındığında, önümüzdeki dönemde büyük şehirlerin ihtiyacı olan belirli yaş sebze ve meyvenin şehirlerin kendi çevrelerinde yetiştirilmesine ilişkin kent tarımı çalışmaları başlatılacak bu kapsamda üretim ve tüketim yerleri yakınlaştırılacaktır.
13. Dijital tarım uygulamaları kapsamında, uydu, telsiz haberleşme ağları, hava araçları, yapay zekâ, veri bilimi ve yoğun teknoloji kullanımı ile tahminler yapılacak, veri ve modelleme kalitesi artırılarak üretim planlaması yapılacaktır.
14. Tarımsal üretimde öngörülebilirliğin artırılarak fiyat dalgalanmalarının önüne geçilmesini, çiftçinin ürettiği ürünü değer fiyattan satabilmesini ve sanayinin ihtiyaç duyduğu kalitede ürünü tedarik edebilmesini teminen yeni mekanizmalar geliştirilecektir.
15. Gıda ürünlerinin en az fireyle ve makul fiyatlarla tedarikini sağlamak üzere bütüncül bir yaklaşımla hal ve kooperatifçilikte iyileştirmeler yapılarak dağıtımın kayıtlı ve en az lojistik maliyetli olmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilecektir.
16. Fiyatların mal ve hizmetler için belirlenecek kodlar vasıtasıyla elektronik ortamda takip edilmesi sağlanarak fiyat verilerine ülke çapında idari veri statüsü kazandırılacaktır.
17. Perakende sektöründe tüketicinin tabi olduğu fiyatların şeffaf olarak kamuya paylaşımla paylaşımına yönelik gerekli düzenlemeler teknolojik altyapısı olan firmalar için ivedilikle uygulanacak, küçük perakendecilerin teknolojik altyapıya kavuşturularak uygulamaya dahil olmaları sağlanacaktır.
18. İndirim ve promosyon uygulamalarının tüketiciyi yanıltmama ve kapsayıcılık ilkeleri doğrultusunda tüm tüketicilerin faydalanabileceği hız ve yoğunlukta yapılmasına yönelik düzenlemeler hayata geçirilecektir.
19. Tarımsal örgütlerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesini teminen

üretim planlaması ve tedarik zincirinin kısaltılmasına yönelik olarak üretici örgütleri ve kooperatifleri daha aktif hale getirilecektir.

20. Üretici örgütlerinin ortak tedarik, pazarlama, satış ve makine kullanımının yanı sıra depolama, dağıtım ve nakliye hizmetleri gibi destekleyici hizmetleri sunmasını sağlayacak mekanizmalar hayata geçirilecektir.
21. Sürdürülebilirlik kapsamında meraların ıslahı ve korunması çalışmalarına hız verilecektir.
22. Küçük aile işletmelerinin kırsaldaki varlığı ve tarımsal üretime katkılarını artırmak için hayvan verimini artıracak şekilde ahır ve ağılların ıslahı gerçekleştirilecektir.

5. Ödemeler Dengesi

Küresel ölçekte parasal sıkılaşma politikaları ve jeopolitik riskler 2022 yılının kalan döneminde ve 2023 yılında küresel ekonomik görünüm üzerinde baskılayıcı unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu durumun küresel ticaret üzerinde de olumsuz etki oluşturmasıyla ihracat artışının önümüzdeki dönemde bir miktar ivme kaybetmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, emtia fiyatlarındaki yüksek seviyelerin gerilemesi ve hizmet gelirlerindeki artışın etkisiyle cari işlemler dengesinde iyileşme yaşanacağı tahmin edilmektedir.

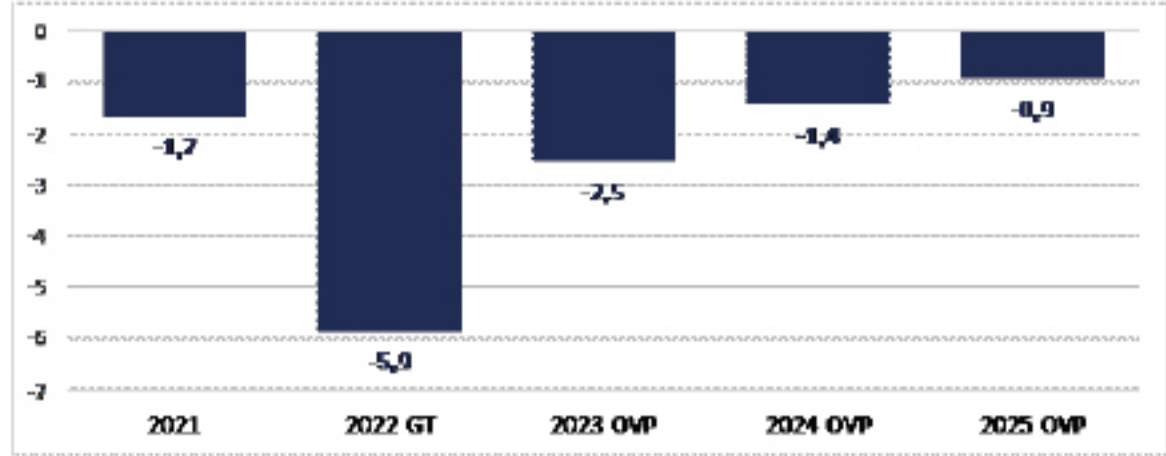
Program döneminde, ithal girdi bağımlılığını azaltıcı, ihracatta ürün ve ülke çeşitlendirilmesini sağlayıcı, ihracatta katma değeri yüksek üretimi destekleyici politikaların cari işlemler açığının kademeli bir şekilde azaltılmasına katkı sağlaması öngörülmektedir. Cari işlemler açığındaki iyileşmeye ilave olarak uzun dönemli üretim ve verimlilik artışının sağlanması bakımından önem arz eden doğrudan yabancı yatırımlar yoluyla açığın finansman kalitesi artırılabilecektir.

6. Finansal İstikrar

Finansal sistemde tasarrufların artırılması, kaynak dağılımında etkinliğin sağlanması, sermaye piyasaları geliştirilerek finansmana erişimin kolaylaştırılması ve finansal okuryazarlığın yaygınlaştırılması suretiyle finansal istikrarın desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Program döneminde ekonominin dışsal ve geçici oynaklıklara karşı direncinin artırılmasına yönelik düzenleyici tedbirlerle finansal istikrarın güçlendirilmesi, finans sektörünün yüksek katma değerli ve ihracata katkı sunan sektörleri desteklemesi sağlanarak dış finansmana bağımlılıktan kaynaklanan kırılganlıkların en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

Grafik 4: Cari İşlemler Dengesi/GSYH (Yüzde)

GT: Gerçekleşme Tahmini

7. Kamu Maliyesi

Kamu kesimi genel dengesinin 2023 yılında GSYH'ya oran olarak yüzde 4 açık vermesi ve söz konusu açığın Program dönemi sonu itibarıyla yüzde 1,1 seviyesine gerilemesi öngörülmektedir.

2023 yılı sonunda GSYH'ya oran olarak yüzde 2,2 olan program tanımlı kamu kesimi açığının dönem sonunda yüzde 0,5 fazlaya dönmesi beklenmektedir.

2023 yılı sonunda GSYH'ya oran olarak yüzde 3,5 olması öngörülen genel devlet açığının Program dönemi sonunda yüzde 1,4 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Genel devlet toplam harcama ve gelirlerinin GSYH'ya oranlarının, 2023 yılındaki sırasıyla yüzde 34,3 ve yüzde 30,8 olan seviyelerinden Program dönemi sonunda kademeli bir azalışla yüzde 31,8 ve yüzde 30,4 seviyelerine gerilemesi beklenmektedir.

Merkezi yönetim bütçe açığının GSYH'ya oran olarak 2023 yılında yüzde 3,5 ve Program dönemi sonunda yüzde 1,5 olarak gerçekleşeceği, faiz dışı dengenin 2023 yılında yüzde 0,5 açık vereceği ve Program dönemi sonunda ise yüzde 1,3 fazlaya döneceği öngörülmektedir.

2023 yılında, GSYH'ya oran olarak 1,1 puan artışla yüzde 23,4'e yükselmesi beklenen toplam vergi yükünün Program döneminde yatay bir seyir izleyerek 2023 yılı seviyesini koruması beklenmektedir.

GSYH'ya oranla 2023 yılında yüzde 35,2 olarak gerçekleşmesi beklenen AB tanımlı genel yönetim borç stokunun Program dönemi sonunda yüzde 32,1'e düşürülmesi hedeflenmektedir.

Merkezi yönetim bütçe giderlerinin GSYH'ya oranının 2023 yılında yüzde 24, merkezi yönetim bütçesi faiz hariç bütçe giderlerinin GSYH'ya oranının ise yüzde 20,9 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Merkezi yönetim bütçe gelirleri ise, makroekonomik tahminler ile gelir politikalarının bütçe gelirlerine etkileri, ulusal ve uluslararası piyasalardaki gelişmeler ve gelirlerin geçmiş yıllarda gösterdiği eğilimler dikkate alınarak belirlenmiştir.

Merkezi yönetim bütçe gelirlerinin GSYH'ya oranının 2023 yılında yüzde 20,4, merkezi yönetim bütçesi vergi gelirlerinin GSYH'ya oranının ise yüzde 17,2 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Borçlanma politikası sürdürülebilir, saydam ve hesap verebilir borç yönetimi çerçevesinde, stratejik ölçütlere dayalı olarak sürdürülecektir. Borçlanmanın ağırlıklı olarak sabit getirili ve TL cinsi enstrümanlarla yapılması, yurtiçi döviz ve altın borçlanmalarının piyasa koşulları çerçevesinde aşamalı olarak azaltılması stratejilerine devam edilecektir.

8. Merkezi Yönetim Bütçesi Ödenek Teklif Tavanları ve Bütçe Sürecine İlişkin Hususlar

5018 sayılı Kanununun 16 ncı maddesi gereğince, söz konusu Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idarelerin 2023, 2024 ve 2025 yıllarına ilişkin ödenek teklif tavanları Ek 2'de yer almaktadır.

2023, 2024 ve 2025 yılları bütçe teklifleri, kamu kurum ve kuruluşları tarafından 5018 sayılı Kanununun 15, 16, 17 ve 18 inci maddelerine uygun olarak çok yıllık bütçeleme anlayışı ile uyumlu bir şekilde hazırlanacaktır. Çok yıllık bütçelemenin başarılı bir şekilde sürdürülmesi, bütçe uygulamalarında kamu idareleri arasında gerekli iş birliği ve eş güdümlü sağlıklı bir şekilde yürütülmesine bağlı bulunmaktadır. Ayrıca, idarelerin bütçe tekliflerini hazırlarken 2021/14 sayılı Tasarruf Tedbirleri ile ilgili Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde yer alan düzenlemelere uymaları gerekmektedir.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberindeki esas ve usuller çerçevesinde 2023-2025 yıllarını kapsayan bütçe tekliflerini hazırlayarak 30 Eylül 2022 tarihine kadar Strateji ve Bütçe Başkanlığına teslim edeceklerdir.

KASIM 2022 FUAR REHBERİ

16.11.2022	18.11.2022	Uluslararası Logitrans Transport Lojistik Fuarı	Ulaşım, Lojistik, İntermodal Uygulamalar, Depolama, Telematik	Yükseklik, Lojistik, İntermodal Uygulamalar, Depolama, Telematik	Yükseklik, Lojistik, İntermodal Uygulamalar, Depolama, Telematik	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul	Bio MMF Fuarlık Ltd. Şti.
16.11.2022	19.11.2022	ANSAF Ayakkabı ve Yan Sanayi Fuarı	Ayakkabı Yan Sanayi Ürünleri, Aksesuar, Deri, Suni Deri, Taban, Tekstil, Makineler, Kurum Müessesilikleri ve Degiler	Ayakkabı Yan Sanayi Ürünleri, Aksesuar, Deri, Suni Deri, Taban, Tekstil, Makineler, Kurum Müessesilikleri ve Degiler	Ayakkabı Yan Sanayi Ürünleri, Aksesuar, Deri, Suni Deri, Taban, Tekstil, Makineler, Kurum Müessesilikleri ve Degiler	İhtisas Fuarı	İstanbul	1) TASD Fuarlık A.Ş. 2) Artkim Fuarlık Tic. A.Ş.
16.11.2022	19.11.2022	HPKOM 2022 - Ulusal Hidrolik-Pnömatik Kongresi ve Fuarı	Hidrolik, Pnömatik, Akışkan Gücü Sistemleri	Hidrolik, Pnömatik, Akışkan Gücü Sistemleri	Hidrolik, Pnömatik, Akışkan Gücü Sistemleri, Kontrol Tekniği, Mekatronik, Otomasyon	İhtisas Fuarı	İzmir	Hammover fairs Turkey Fuarlık A.Ş.
17.11.2022	20.11.2022	Adıyaman İnşaat, Yapı ve Mobilya Deleasyon Fuarı	İnşaat Malzemeleri, Mutfak, Seramik, Mobilya, Mobilya Yan Sanayi	İnşaat Malzemeleri, Mutfak, Seramik, Mobilya, Mobilya Yan Sanayi	Yapı Malzemeleri, Mutfak Sistemleri, Seramik, Memer, Prefabrik, cam, iş Makineleri, Elektrik, Güvenlik Ekipmanları, Hıdılat, Zıccacıye, Ev Dekorü, Mobilya Deleasyon	İhtisas Fuarı	Adıyaman	Medya Trend Fuarlık San. Ve Tic. Ltd. Şti.
17.11.2022	20.11.2022	Uluslararası Akıllı Bina Teknolojileri ve Elektrik Sistemleri Fuarı	Akıllı Bina Teknolojileri, Elektrik, Bektrolik, Bina Otomasyonu	Akıllı Bina Teknolojileri, Elektrik, Bektrolik, Bina Otomasyonu	Akıllı Bina Teknolojileri, Bektrolik Malzemeleri, Aydınlatma, Elektronik, Bina Otomasyonu, Şık, Pano, Kablo	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul	Artı 2 Fuarlık Ltd. Şti
17.11.2022	20.11.2022	3. IAAF İstanbul Sanat ve Antika Fuarı	Sanat Eserleri Antika Eşyalar	Sanat Eserleri Antika Eşyalar	Sanat Eserleri Antika Eşyalar Kitap ve Süreli Yayınlar	İhtisas Fuarı	İstanbul	Demos Endüstri Fuarlık A.Ş.
17.11.2022	20.11.2022	Şanlıurfa Gübekitepe Kültür, Turizm ve Seyahat Fuarı	Kültür, Eğitim, Tabii, Sağlık, Spor Turizmi	Kültür, Eğitim, Tabii, Sağlık, Spor Turizmi	Turizm Ürünleri, Seyahat Acenteleri ve Programları, Kültür Rotaları, Oteller, Araç Kiralama Şirketleri Turizm Bakanlıkları, Belediyeler, Dernekler	İhtisas Fuarı	Şanlıurfa	Gold Stand Fuar Organizasyon San. Tic. Ltd. Şti.
17.11.2022	20.11.2022	Uluslararası Silom İstanbul Optik Fuarı	Optik ve Oftalmolojik Ürünler, Yedek Parçalar, Endüstri Makineleri	Optik ve Oftalmolojik Ürünler, Yedek Parçalar, Endüstri Makineleri	Güneş Gözlükleri, Spor, Konuyu Gözlükler, Güneş ve Optik Gözlük Camları, Gözlük Kılıfları, Kontakt Lensler, Optik Atölye ve Laboratuvar Aletleri, Optik Endüstri Makineleri	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul	24 Saat Fuarlık A.Ş.
17.11.2022	20.11.2022	Start Beauty Adana Expo- Adana Kuafir Estetik Kozmetik Güzellik Fuarı	Güzellik ve Bakım, Saç, Kozmetik, Spa & Wellness ve Parfümleri, Estetik	Güzellik ve Bakım, Saç, Kozmetik, Spa & Wellness ve Parfümleri, Estetik	Medikal Estetik Dermato loji Ürün ve Ekipmanları, Gilt Bakımı, Kozmetik ve Ghaz Ürünleri, Saç Bakım Ürünleri, Parfüm, SPA, Güzellik Salonu Ekipmanları, Demo Kozmetik, Kuafir Ekipmanları, Zayıflama Ürünleri	İhtisas Fuarı	Adana	Start Fuarlık Organizasyon Ltd. Şti.
17.11.2022	20.11.2022	8. Tarım, Seraoilk, Hayvanlık ve Teknoloji Fuarı	Tarım, Seraoilk, Hayvanlık Makine ve Teknoloji	Tarım, Seraoilk, Hayvanlık Makine ve Teknoloji	Tarımın Mekanizasyonu ve Teknoloji, Sera, Su ve Sulama, Gübreler, Tohum, Fide, Fidan ve Bahçecilik, Ekolojik Tarım	İhtisas Fuarı	Kahramanmaraş	EOR Fuarlık Ltd. Şti
21.11.2022	28.11.2022	HOMETEX Ev Tekstil Fuarı	Tekstil Ev Tekstili, Aksesuarlar	Tekstil Ev Tekstili, Aksesuarlar	Ev Tekstili Ürünleri, Aksesuarlar	İhtisas Fuarı	İstanbul	NFA Fuarlık A.Ş.
22.11.2022	27.11.2022	Gurme 2022 Samsun Yöresel Lezzetler ve Gıda Fuarı	Gıda ve İçecek Ürünleri, Gıda İşleme Teknolojileri, Unlu Mamuller, Soğutucular, Depolama, Paketlenme ve Mağaza Market Ekipmanları	Gıda ve İçecek Ürünleri, Gıda İşleme Teknolojileri, Unlu Mamuller, Soğutucular, Depolama, Paketlenme ve Mağaza Market Ekipmanları	Gıda ve İçecek Ürünleri, Gıda İşleme Teknolojileri, Unlu Mamuller, Soğutucular, Depolama, Paketlenme, Paketlenme ve Mağaza Market Ekipmanları	İhtisas Fuarı	Samsun	Tüyap Tüm Fuarlık Yapım A.Ş.
23.11.2022	26.11.2022	ENITECH	Çevre Teknolojileri, Geri Dönüşüm ve Sıfır Atık	Çevre Teknolojileri, Geri Dönüşüm ve Sıfır Atık	Çevre Teknolojileri, Geri Dönüşüm, Yenilenebilir Enerji, Atık Yönetimi, Arıtma, Ölçme, Kentinsel Temizlik Araçları ve Teknolojileri	İhtisas Fuarı	Ankara	Positif Fuarlık A.Ş.
23.11.2022	27.11.2022	Denizli Doğal Yaşam Fuarı	Kamp Karavan, Doğa Sporları, Ay Malzemeleri, Park Bahçe Malzemeleri	Kamp Karavan, Doğa Sporları, Ay Malzemeleri, Park Bahçe Malzemeleri	Karavan, Ağaç ve Prefabrik Ev, Arazi Arabaları, Motorsiklet, Bisiklet, Spor Kıyafetleri, Park Bahçe Malzemeleri, Ay Malzemeleri, Su Spor Ekipmanları, Yat ve Tekne	İhtisas Fuarı	Denizli	İhtisas Fuar Fuarlık Hizmetleri Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.
23.11.2022	24.11.2022	5. Türk-Arap Gayrimenkul, Proje, Yatırım, Finansman Fuarı İşbirliği Organizasyonu	Ülkemiz KOBİlerinin Uluslararası Satış Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi	Ülkemiz KOBİlerinin Uluslararası Satış Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi	Gayrimenkul, Proje, Yatırım, Finansman	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul	Turab Fuarlık Reklam Organizasyonu Hizmetleri A.Ş.
23.11.2022	24.11.2022	8. Türk-Arap Yapı-İnşaat Malzemeleri ve Teknolojileri, İç Mimarî, Mobilya Fuarı, İşbirliği Organizasyonu	Ülkemiz KOBİlerinin Uluslararası Satış Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi	Ülkemiz KOBİlerinin Uluslararası Satış Faaliyetlerinin Güçlendirilmesi	Yapı Malzemeleri ve Teknolojileri, İç Mimarî, Mobilya	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul	Turab Fuarlık Reklam Organizasyonu Hizmetleri A.Ş.
23.11.2022	26.11.2022	Growtech 2022 21. Uluslararası Sera, Tarım Teknolojileri ve Hayvanlık Ekipmanları Fuarı	Sera, Tarım Teknolojileri ve Hayvanlık Ekipmanları	Sera, Tarım Teknolojileri ve Hayvanlık Ekipmanları	Sera, Isıtma, Soğutma, Havalandırma, Sulama Sistemleri ve Pompaları, Fide, Tohum, Biriki Bedeme ve Kuruma, Tarım Makineleri ve Hayvanlık	Uluslararası İhtisas Fuarı	Antalya	UBM İstanbul Fuarlık ve Gösteri Hizmetleri A.Ş.
23.11.2022	26.11.2022	Plast Eurasia İstanbul 2022 31. Uluslararası İstanbul Plastik Endüstrisi Fuarı	Plastik Makineleri, Kimyasallar, Hammaddeler, Kalp, Isı, Kontrol Öhazaları, Hidrolik-Pnömatik Gıda ve Kozmetik	Plastik Makineleri, Kimyasallar, Hammaddeler, Kalp, Isı, Kontrol Öhazaları, Hidrolik-Pnömatik Gıda ve Kozmetik	Enjeksiyon, Şişirme Film, Poşet Kesme, Flexo Baskı Makineleri, Extruderler, Mühendislik Plastikleri Polimerler, Granül, Enjeksiyon Kalıpları, Reaktans, Test Öhazası	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul	Tüyap Tüm Fuarlık Yapım A.Ş.
24.11.2022	27.11.2022	Uluslararası Helal Expo / Dünya Helal Zirvesi	Helal Gıda, Gıda Paketlenme ve Catering Ekipmanları, İlaç ve Kozmetik Ürünleri	Helal Gıda, Gıda Paketlenme ve Catering Ekipmanları, İlaç ve Kozmetik Ürünleri	Helal Gıda, Gıda Paketlenme ve Catering Ekipmanları, İlaç ve Kozmetik Ürünleri	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul	Asel Uluslararası Fuar Hizmetleri San ve Dış Tic. A.Ş.
24.11.2022	26.11.2022	Intendye & Textile Printing Eurasia 2022 - 5. Uluslararası Boyama, Pigmentler, Tekstil Kimyasalları, Dijital Tekstil Baskı, Boyama ve Baskı Teknolojileri Fuarı	Boyama, Pigmentler, Tekstil Kimyasalları, Dijital Tekstil Baskı, Boyama ve Baskı Teknolojileri	Boyama, Pigmentler, Tekstil Kimyasalları, Dijital Tekstil Baskı, Boyama ve Baskı Teknolojileri	Boyama Malzemeleri, Boya Ürünleri, Tekstil Kimyasalları, Yardımcı Maddeler, Pigmentler, Enjeksiyon ve Bıçaklar, Tekstil Kimyasalları, Dijital Baskı Teknolojileri, Boyama ve Baskı Otomasyon Teknolojileri, Baskı Materyalleri, Diğer	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul	Artkim Fuarlık Tic. A.Ş.
24.11.2022	26.11.2022	Hospitality Design Expo (HDEX 2022)	Hastane, Otel ve Benzeri Alanlar İç Mimarî	Hastane, Otel ve Benzeri Alanlar İç Mimarî	Proje ve Özel Üretim; Cam, Metal, Alışın, Aydınlatma Vitrifiye, Eş Telsitli, ve Benzeri Ürünler	İhtisas Fuarı	İstanbul	Innoexpo Uluslararası Fuarlık ve Turizm Hiz. A.Ş.

TEDARİK ZİNCİRİNİN KÜRESEL GIDA KRİZİNE ETKİLERİ: TÜRKİYE ÇÖZÜMÜ

Mustafa KESKİN

KTO, Ekonomik Araş. ve Proje Müdürlüğü

1. GİRİŞ

Rusya ve Ukrayna, küresel tahıl üretimi ve ihracatında stratejik bir öneme sahiptir. Dünya tahıl ticaretinde dengeleri değiştirebilecek bir potansiyele sahip olan bu iki ülke arasında çıkan savaş küresel gıda krizini de tetiklemiştir.

Savaş öncesinde dünyanın buğday ihracatı olan 200 milyon tonun yaklaşık %30'unu (60 milyon ton), arpa ihracatının %31'ini (10,5 milyon ton), ayçiçek ihracatının %32'sini (1,25 milyon ton), mısır ihracatının %19'unu (38 milyon ton) Rusya ve Ukrayna üretmekteydi. Küresel hububat ihtiyacının yaklaşık 110 milyon tonu Rusya ve Ukrayna tarafından karşılanmaktadır. Savaşın başlaması ile beraber Ukrayna güvenlik endişesiyle, Rusya ise yaptırım amacıyla hareket ettiğinden dolayı tarım ürünlerini dünyaya ihraç edememişlerdir. Bu kilit durum dünyadaki gıda fiyatlarını artırmıştır. Başta Afrika bölgesinde yaşayan milyonlarca insanın hayatını tehdit eden bu krizin çözüme kavuşturulması Türkiye güdümünde olmuştur.

Çalışmada yukarıdaki bilgiler ışığında tedarik zincirinin zayıflaması ile başlayan küresel gıda krizinin çıkması, ülkelere etkisi ve çözümü incelenecektir.

2. KÜRESEL GIDA KRİZİ

Gıda fiyatlarının artması, gıda tüketimini azaltarak bireylerin beslenmesinde yetersizliğe neden olmaktadır. Dünya nüfusundaki yetersiz beslenenlerin kısa sürede kayda değer oranda artması "küresel gıda krizi" olarak tanımlanmaktadır. Gıda fiyatlarının artması ile aç nüfusun sayısının artması doğru orantılıdır.

BM Gıda ve Tarım Örgütü'ne göre gıda krizi, bireylerin günlük aktivitelerini gerçekleştirebilecek enerjiye sahip olmaları için almaları gereken kalori miktarının altında beslenme durumudur. Günlük olarak alınması gereken kalori miktarı; kişinin yaşı, vücut ölçüleri, günlük aktivitesi ve psikolojik durumuna göre değişebilmektedir. Gıda ve Tarım Örgütü yaptığı incelemeler sonunda bu değeri uluslararası bir standarda bağlayarak 1800 kalori olarak belirlemiştir. Küresel gıda fiyat endeksleri incelendiğinde; 2012-2014 yıllarında ortalama %120 bandında iken 2015- 2020 yıllarında ortalama %95

Grafik 1: Yıllara Göre Küresel Gıda Fiyatı Endeksleri (%)

Kaynak: FAO

Tablo 1: Yıllara Göre Detaylandırılmış Gıda Endeksleri (%)

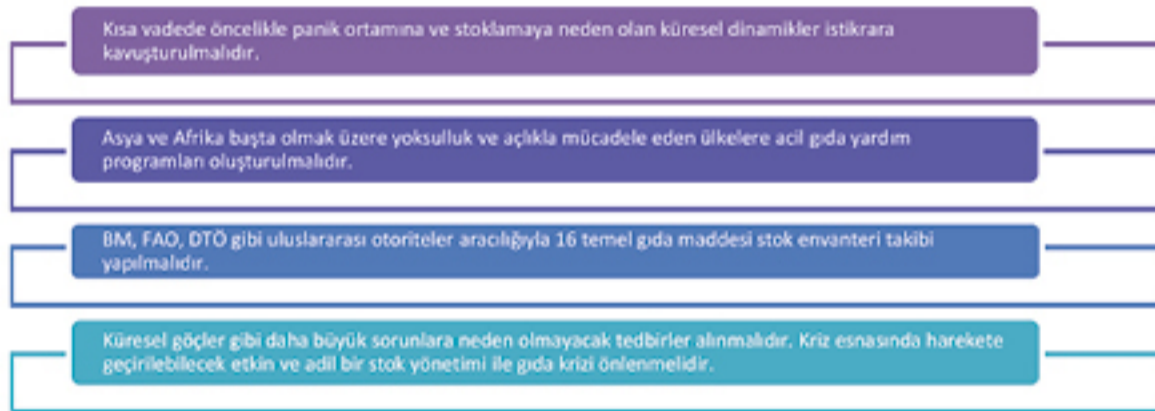
YILLAR	ET	SÜT	TAHİL	YAĞ	ŞEKER
2018	94,9	107,3	100,8	87,8	77,4
2019	100,0	102,8	96,6	83,2	78,6
2020	95,5	101,8	103,1	99,4	79,5
2021	107,7	119,1	131,2	164,9	109,3
2022	119,7	143,9	159,0	212,7	116,2
2019	4.166,40	734,81			
2020	4.951,80	706,39			
2021	6.131,70	689,73			
2022 (İlk 6 Ay)	8.263,80	554,25			

Kaynak: FAO

Şekil 1: Küresel Gıda Krizini Tetikleyen Etmenler

Şekil 2: Gıda Krizini Önleyecek Unsurlar

Şekil 3: Gıda Güvenliğini Oluşturan Temel Unsurlar

Şekil 4: Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

olarak belirlenmiştir. Koronavirüsün 2020 yılında ortaya çıkması ile beraber 2021'de bu endeks %125,7'ye yükselmiştir. 2022 yılında ise salgının etkileri üzerine savaşta eklenerek endeks %149,7 oranına ulaşmıştır. Küresel bazda yıllara göre et, süt, tahıl, yağ ve şeker fiyat endeksleri incelendiğinde 2021 yılının fiyatların yükselmesi anlamında bir kırılma noktası olduğu görülmektedir. Et fiyat endeksi; %107,7'den %119,7'ye çıkarken, tahıl %131,2'den %159'a kadar ciddi bir artış kaydetmiştir.

• Bulunabilirlik; yeterli miktarda uygun kaliteli gıdanın yerel üretim veya ithalat ile mevcut olması durumudur.

• Erişilebilirlik; bireylerin besleyici gıdaya ulaşabilmesi için yeterli satın alma gücüne sahip olunmasıdır.

• Yararlanma; yeterli beslenme, temiz su, hijyen ve sağlık hizmetleri ile tüm fizyolojik ihtiyaçların karşılandığı sağlıklı beslenme durumudur.

• İstikrar; gıda güvenliğinin olması için nüfus, hane veya bireyin her zaman yeterli miktarda gıdaya ulaşabilmesi durumudur.

1,8 trilyon dolar ticari hacme sahip olan Rusya ve Ukrayna, dünyanın en büyük tahıl ihracatçıları arasında yer almaktadır.

Küresel buğday ihracatının %10'unu gerçekleştiren Ukrayna'da çıkan savaştan dolayı buğday fiyatları 2008 krizinden bu yana en yüksek seviyeleri görmüştür. Ukrayna, savaşın başında dünyanın dördüncü büyük mısır ve buğday ihracatçısı olurken ayçiçek yağı ihracatında dünya lideriydi. Bu ülkelerin buğday üretiminde ya da lojistiklerinde yaşadığı herhangi bir problem ağırlıklı olarak Afrika bölgesinde açlık krizine maruz kalan insanları daha çok tehlikeye atmaktadır.

Yaklaşık 25 Afrika ülkesi buğdaylarının üçte birini, diğer 15 ülke ise yansından fazlasını Rusya ve Ukrayna'dan temin etmektedir. Uzmanlar tahıl pazarlarının birbirleriyle olan ilişkilerine atıf yaparak tahıl kaynaklı her üründe fiyatların yükseleceğini düşünmektedir. Ukrayna'nın 2022 yılı bahar döneminde mahsullerini ekememe durumu ve Rus mahsullerine yapılan ambargo, küresel gıda enflasyonunu artırması ön görülmektedir.

BM Gıda ve Tarım Örgütü'nün açıkladığı rakamlara göre Dünya Gıda Fiyat Endeksi yıllık %19 artmıştır. Uzmanlar çatışmaların devam etmesi halinde tahıl ihracatının olumsuz yönde etkileneceğini belirtmektedir. Koronavirüs ve Ukrayna işgali uluslararası tedarik zincirinde problemler yaratarak gıda, yakıt ve gübre fiyatlarını ciddi şekilde artırmıştır.

3. GIDA KRİZİNİN ÜLKELERE YANSIMALARI

Covid-19 salgını, aşırı hava koşulları ve çatışmalardan dolayı 2021 yılında 53 ülkede yaklaşık 193 milyon insan akut gıda güvensizliği yaşamaktadır. Bu rakam, 2020 yılına

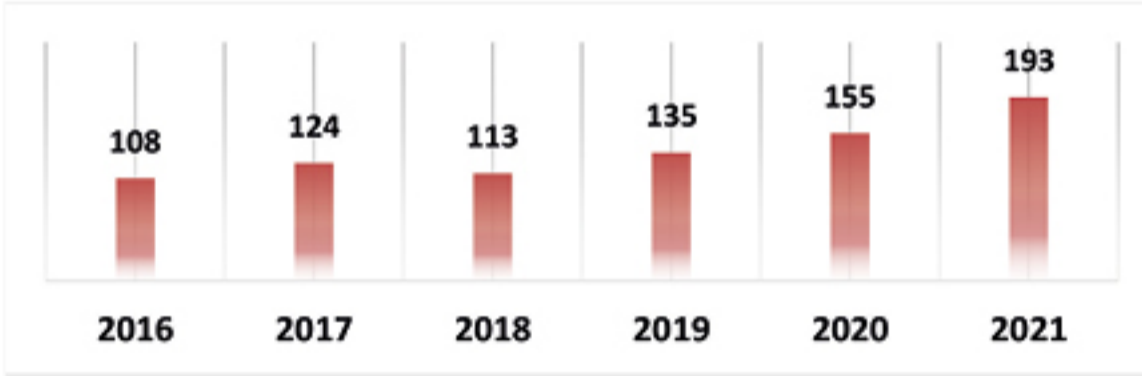
Şekil 5: Gıda Güvenliği Aşamalı Sınıflandırma

KÜRESEL GIDA KRİZİ

Grafik 2: Gıda Krizine Maruz Kalan İnsan Sayısı (2016-2021, Milyon)

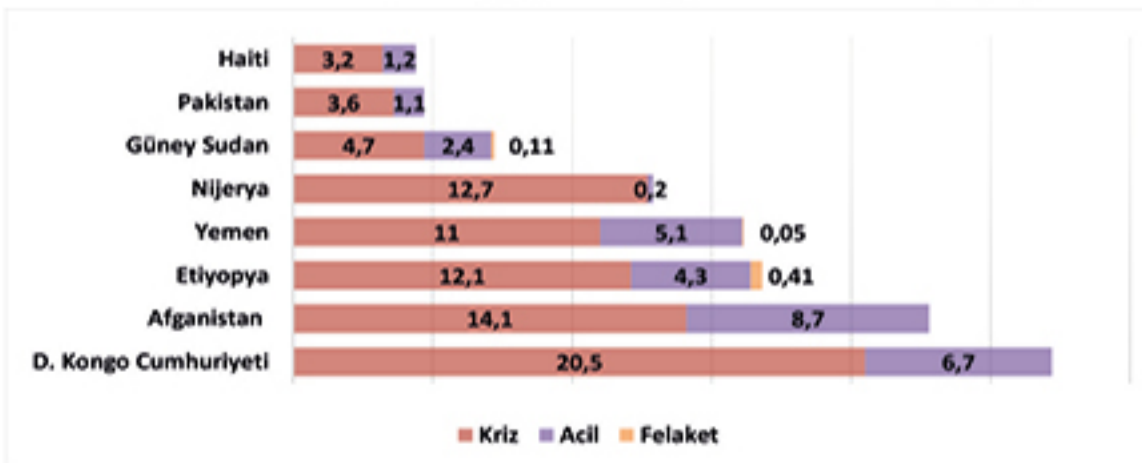
Kaynak: FAO

Grafik 3: 2021 Yılı Felaket (5.Aşama) Miktarına Sahip Ülkeler

Kaynak: Global Network Against Food Crises

Grafik 4: 2021 Yılı Bireylerin Yaşadığı Krizlerin Çeşitlerine Göre Miktarı (Milyon)

Kaynak: Global Network Against Food Crises

göre yaklaşık 40 milyon (%25) daha fazla olmuştur. Birleşmiş Milletler, 1990-2015 yılları arasında yetersiz beslenme oranını yarıya düşürmeyi başarmıştır. 2030 yılına kadar ise tamamının bitirilmesini hedeflemektedir. Bütün bu hedeflere rağmen son zamanlarda yaşanan küresel olaylar (çatışmalar, covid-19, tedarik zinciri, enflasyon) yetersiz beslenme miktarını ciddi oranda artırmış ve 2008-2009 yılındaki seviyelere döndürmüştür.

2016-2019 yılları arasında ortalama 120 milyon kişi gıda krizine maruz kalırken bu miktar 2020 yılında %14 oranında artarak 155 milyona yükselmiştir. 2021 yılında ise %24 oranında ciddi bir artış ile rekor seviyelere ulaşmıştır. 2021 yılında 570.000 kişi felaket aşamasında akut gıda krizi geçirmektedir. Etiyopya'da 401.000 kişi beşinci aşama gıda kriziyle yüzleşirken Güney Sudan'da ise 108.000 kişi tespit edilmiştir.

2021 yılında kriz aşaması en yüksek 20,5 milyon ile Demokratik Kongo Cumhuriyeti iken acil aşaması 8,7 milyon ile Afganistan'dır. Etiyopya ise felaket aşamasında 401 bin kişiye sahiptir.

2021 yılında gıda krizinin etkisi altına aldığı 5 yaş altı çocuklara sahip ülkelerin başında 4,2 milyon ile Etiyopya gelirken onu 3,1 milyon ile Afganistan takip etmektedir. Sudan, Yemen ve Çad ise sırasıyla 2,6, 2,3 ve 1,9 milyondur.

2022 yılında gıda krizine en çok maruz kalan ülke ise 25,9 milyon ile Demokratik Kongo Cumhuriyeti olmuştur. Afganistan 22,8 milyon ile ikinci sırada iken Nijerya 19,5 milyon ile üçüncü sıradadır.

4. TÜRKİYE'NİN ÇÖZÜMÜ

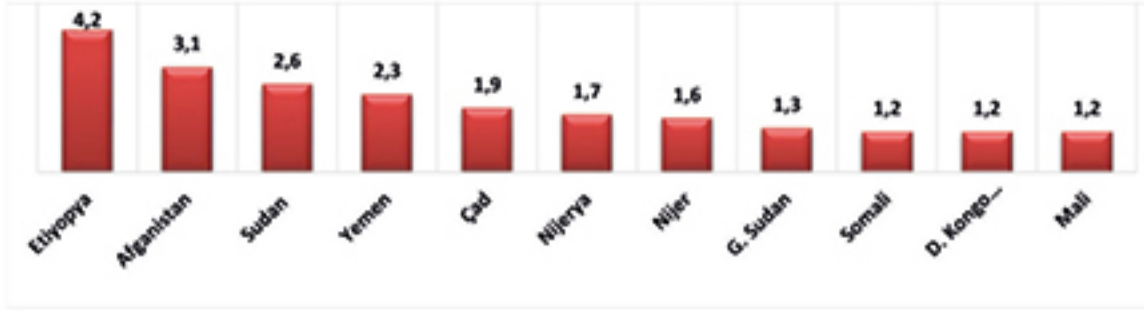
Rusya'nın 2022 Şubat ayında Ukrayna'yı işgal etmesi sonucu artan tahıl, ayçiçek yağı, akaryakıt ve gübre fiyatları küresel gıda fiyatlarını yükseltmiştir. Koronavirüs süreci fiyatların yükselmesi ve enflasyona neden olurken savaş ise bu süreci hızlandırarak krizi büyütülmüştür.

Savaş ile birlikte Ukrayna depoladığı yaklaşık 20 milyon tonluk tahılın ihracatını savunma nedeniyle gerçekleştirilememektedir. Avrupa ülkelerinden Rusya'ya uygulanan ambargolardan dolayı Rusya tarım ürünlerini ihraç etmekte zorlanmaktadır.

Dünyanın en büyük tahıl üreticisi ve ihracatçılarından olan Rusya ve Ukrayna arasındaki savaşın başlamasıyla beraber ortaya çıkan gıda krizi daha büyük felaketlere yol açmadan Türkiye'nin arabuluculuğu ile çözülmüştür. İki ülke arasında toplam 9 maddeden oluşan "Tahıl Sevkiyatı Anlaşması" imzalanmıştır.

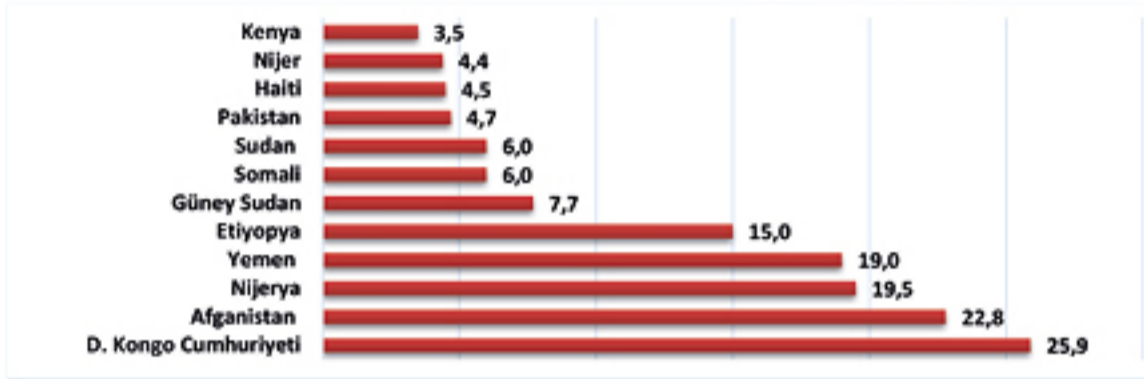
Tahıl sevkiyatı anlaşmasında temel amaç Rusya'nın Ukrayna tahıl gemilerinin Kara-

Grafik 5: 2021 Yılında Gıda Krizinden Etkilenen 5 Yaş Altı Çocukların Ülke Dağılımları (Milyon)

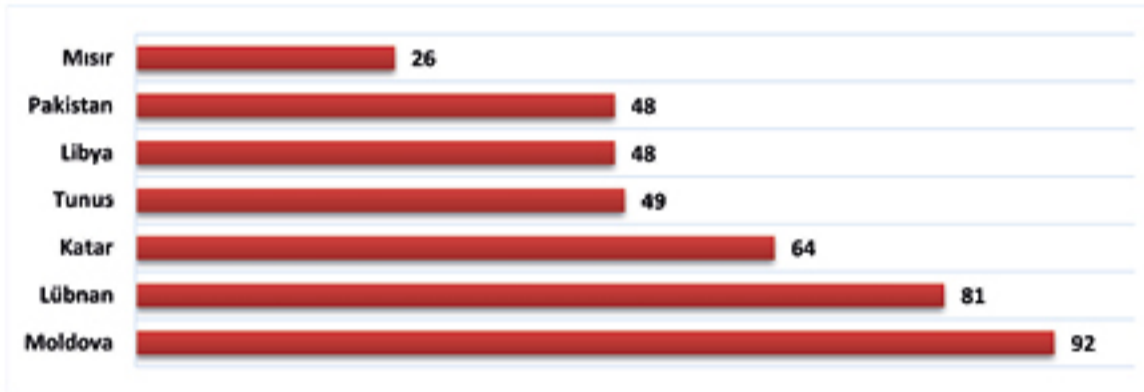
Kaynak: Global Network Against Food Crises

Grafik 6: 2022 Yılı Gıda Krizine Maruz Kalacak Birey Sayısı (Milyon)

Kaynak: Global Network Against Food Crises

Grafik 7: Ukrayna'ya Buğday Bağımlılığı Olan Bazı Ülkeler (2022, %)

Kaynak: Yeni Şafak

deniz limanlarından geçmesine olanak sağlayarak oluşan gıda krizini çözmektir. Oluşturulacak güvenli tahıl koridoru Ukrayna'nın depolarında birikmiş tahılların deniz yolu ile belirli bir süre içerisinde lojistiğini temin etmektedir. Çernomorsk, Odessa ve Yujniy limanlarından çıkacak gemiler İstanbul giriş-çıkışlarında Rus ve Türk birimler tarafından denetleneyecektir.

Ukrayna'nın buğday sevkiyatı yaptığı bazı ülkelerin tüketim oranları incelendiğinde; Moldova tükettiği buğdayın %92'sini, Lübnan %81'ini ve Katar ise %64'ünü Ukrayna'dan ithal etmektedir. Grafikten de görüleceği üzere Ukrayna'ya bağımlı olan ülkeler için anlaşmanın önemi daha iyi kavranacaktır.

5. SONUÇ

Küresel açıdan değerlendirildiğinde tahıl koridorunun faaliyete geçmesi özellikle Afrika ülkelerinde açlık krizi ile karşı karşıya kalan insanlar için büyük bir önem taşımaktadır. Salgınin başlattığı küresel ekonomik bunalım savaşın devam ettirdiği tedarik zincirindeki kırılmalar ile birleştiğinde dünyadaki gıda üretimini pahallılaştırmıştır. 2021-2022 sezo-

nunda Ukrayna'nın buğday üretimi 33 milyon ton iken 2022-2023 sezonunda 19 milyon 500 bin tona düşmesi beklenmektedir. Ayrıca mısır üretiminin 35 milyon 805 bin tondan 25 milyon tona, arpa üretiminin 7,6 milyon tondan 5,7 milyon tona, ayçiçeği üretiminin ise 17,5 milyon tondan 9,5 milyon tona gerileyeceği düşünülmektedir. Bu veriler ışığında savaşın küresel olarak ne kadar yıkıcı bir etkisinin olduğu bir kez daha anlaşılmıştır.

Türkiye'nin savaş halinde olan iki ülkeyi ortak bir noktada birleştirerek sorunu çözüme kavuşturması uluslararası diplomasi açısından büyük bir başarıdır. Bölgesel bir güç olarak Türkiye açlık krizinin tetiklediği 193 milyonu aşkın insanın hayatına önemli bir katkı sağlamıştır.

BM Genel Sekreteri, Avrupa Birliği Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi, ABD Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Stratejik İletişim Koordinatörü, İngiltere Dışişleri Bakanı, Rusya Dışişleri Bakanı ve Ukrayna Türkiye'nin bu diplomatik başarısını kutlamıştır. Ayrıca Rainews24 (İtalya) haber kanalı ile Le Parisien (Fransa) gazetesi Türkiye'nin diplomatik başarısını bültenlerinde yer vermişlerdir.

6. KAYNAKÇA

- Food and Agricultural Organization of the United Nations
International Fund for Agricultural Development
World Health Organization - The Global Report on Food Crises 2022
World Food Programme
Unicef
FAO, IFAD, WHO, WFP - The State of Food Security and Nutrition In The World 2022
Serkan GÖRLÜK, Özlem TURAN- Dünya Gıda Krizi: Nedenleri ve Etkileri- Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü
<https://www.sabah.com.tr/gundem/2022/07/23/kuresel-gida-krizi-turkiyenin-cabalarıyla-cozuldu-dunyaya-nefes-borusu-acildi>
<https://www.perspektif.online/gida-sisteminin-onlenebilir-krizi-1/>
<https://www.ilkeanaliz.net/2022/01/28/dunyada-ve-turkiyede-gida-guvenligi-ve-surdurulebilirlik/>
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/kuresel-gida-krizi-raporu-yaklasik-193-milyon-insan-akut-gida-guvensizligi-yasiyor/2579524>
<https://www.wfp.org/publications/global-report-food-crises-2022>
<https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/brief/food-security-update>
<https://reliefweb.int/report/world/global-food-crisis-update-worlds-unprecedented-needs-2022>
https://en.wikipedia.org/wiki/2022_food_crises
<https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/07/15/pr22259-joint-statement-heads-fao-imf-wbg-wfp-wto-global-food-security-crisis>
<https://www.bond.org.uk/news/2022/06/all-time-highs-the-global-report-on-food-crises-2022>
<https://sdg.iisd.org/news/world-is-moving-backwards-in-efforts-to-end-hunger-sofi-2022-warns/>
<https://www.sabah.com.tr/galeri/yasam/son-dakika-gida-krizi-baskan-erdogan-onculugunde-cozuldu-pes-pese-tebrik-ve-tesekkur>
<https://www.trthaber.com/haber/gundem/tahil-krizi-istanbulda-cozuldu-turkiyeye-tebrik-yagdi-696609.html>
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-ukraynadaki-gida-tedarik-zincirinin-cokmekte-oldugunu-belirtti/2539765>
<https://www.wilkeanaliz.net/2022/01/28/dunyada-ve-turkiyede-gida-guvenligi-ve-surdurulebilirlik/>
<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-ukraynadaki-gida-tedarik-zincirinin-cokmekte-oldugunu-belirtti/2539765>
<https://www.dunya.com/kose-yazisi/tahil-koridoru-dunyada-aclik-sorununu-cozer-mi/664026>
<https://www.yenisafak.com/gundem/tahil-koridoru-nedir-hangi-ulkeler-imzaladi-tahil-koridoru-anlasmasinin-detaylari-neler-istemedde-madde-tahil-koridoru-anlasmasi-3840031>
<https://www.cnnturk.com/turkiye/tahil-koridoru-anlasmasi-nedir-hangi-ulkeler-imzaladi-tahil-koridoru-anlasmasi-kapsami>
<https://www.hurriyet.com.tr/galeri-tahil-koridoru-nedir-ne-demek-iste-tahil-koridoru-anlasmasi-maddelerinin-detaylari-42105886/6>

İHRACATA YÖNELİK GÜNCEL DEVLET DESTEKLERİ

Burhanettin DİKBAŐ

KTO Dış Ticaret Servisi

İhracata yönelik desteklere ilişkin Cumhurbaşkanlığı "İhracat Destekleri Hakkında Karar" 18 Ağustos 2022 tarih ve 31927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İhracatı artırmak için alınan bu karar, firmaların ihracata hazırlanması, markasını uluslararası pazarlara taşıması, hedeflediği pazarda kalıcı hale gelmesi, sürdürülebilir bir dış ticaret stratejisi oluşturabilmesi ve firmaların hayatta kalıp gelişme göstermelerinde büyük önem arz etmektedir.

Devlet ihracata yönelik destekler sistematüğinde ihracata hazırlık, pazarlama ve markalaŐma olmak üzere üç farklı basamak bulunmaktadır. Bu doğrultuda desteklerin asıl amacı ihracatçılarımızı ileri teknoloji ve katma değerli ürün ihracına yönlendirmektir. Bu ürünlerin üretiminde geleneksel ihraç ürünlerinden farklı olarak, daha yaratıcı, esnek ve yenilikçi destek mekanizmalarına ihtiyaç duyulmakta olup, verilen desteklerin kurgulanmasında yol haritası olması amaçlanmaktadır.

İhracat yapan ve yapacak olan firmalara sağlanan desteklerle ilgili 18 Ağustos 2022 tarihli 31927 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan güncel destekler hakkında aşağıda bilgi verilmiştir.

Pazara Giriş Belgesi Desteği

Şirketlerin pazara giriş belgeleri ile ruhsatlandırma ve kayıt işlemlerine ilişkin giderleri %50 oranında ve şirket başına yıllık 4.000.000 TL'ye kadar desteklenir.

Yurt Dış Marka Tescil Desteği

Şirketlerin yurt içi marka tescil belgesine sahip oldukları markalarının yurt dışında tescilli ve korunmasına ilişkin giderleri %50 oranında ve yıllık 750.000 TL'ye kadar desteklenir.

Şirketler, marka tescili ve korunmasına yönelik destekten en fazla 4 yıl süresince yararlanabilir.

Pazara Giriş Projesi Hazırlama Desteği

Şirketlerin sürdürülebilir ihracat artışını sağlama odaklı hedef pazar, yurt dış pazarlara yönelik finansman ve fiyatlandırma stratejisi, pazarlama ve kanal stratejisi ve bunlara dair aksiyon planı ve bütçelerini içeren pazara giriş projesi hazırlık sürecine dair alacakları danışmanlık ve rapor giderleri %50 oranında ve proje başına 200.000 TL'ye kadar desteklenir.

Bir şirketin en fazla 2 adet pazara giriş projesi desteklenir.

Yurt Dış Pazar Araştırması Desteği

Şirketler tarafından gerçekleştirilen yurt dış pazar araştırması faaliyetine ilişkin ulaşım ve konaklama giderleri %50 oranında ve faaliyet başına en fazla 100.000 TL'ye kadar desteklenir.

Şirketler yurt dış pazar araştırması faaliyeti desteğinden bir takvim yılında azami 5 defa olmak üzere en fazla 20 defa yararlanabilirler.

Yurt Dış Fuar Desteği

Yurt dış fuar katılımcıları tarafından yurt dış fuar organizasyonu kapsamında gerçekleştirilen fuar katılımları ve bireysel katılımlar, bir takvim yılı içinde başlayan en fazla 5 fuara mahsus olmak üzere yurt dış fuar katılımcısının stant alanının metrekare cinsinden büyüklüğü dikkate alınmak suretiyle yurt dış fuar desteğe esas tutarı üzerinden desteklenir.

Yurt dış fuar katılımcılarına fuar bazında ödenecek destek tutarı, yurt dış fuarın genel nitelikli olması halinde 150.000 TL'yi; sektörel nitelikli olması halinde 250.000 TL'yi; Bakanlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) belirlenen yurt dış prestijli fuarlardan biri olması halinde 750.000 TL'yi geçemez.

Yurt dışı fuara ilişkin Bakanlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) belirlenen desteğe esas tutar; metrekaşe başına yaklaşık toplam maliyetin %50'sini, Bakanlıkça belirlenen hedef ülkelerde %70'ini, Bakanlıkça belirlenen hedef ülkelerde düzenlenen fuarlara iştirak eden ve Bakanlıkça belirlenen hedef sektörlerde iştirak eden yurt dışı fuar katılımcıları için %75'ini geçemez.

Bu Kararın uygulama usul ve esaslarına ilişkin genelgede nitelikleri belirlenen yurt dışı fuar katılımcıları için birinci fıkradaki bir takvim yılında desteklenebilecek azami fuar katılım sınırı 10 olarak uygulanır. Bu nitelikte yurt dışı fuar katılımcıları için yurt dışı fuar desteğe esas tutar, ülke veya sektör ayrımı yapılmaksızın metrekaşe başına yaklaşık toplam maliyetin %75'i olarak belirlenir.

Yurt dışı fuar katılımcıları, aynı yurt dışı fuar katılımı için azami 10 defa ikinci fıkra kapsamındaki destekten yararlanabilirler.

Yurt dışı fuar katılımcıları bir takvim yılı içerisinde en fazla 2 fuar için yurt dışı prestijli fuar desteğinden faydalanabilirler.

Bakanlık (İhracat Genel Müdürlüğü) tarafından belirlenen fuarlarda gerçekleştirilecek yurt dışı fuar organizatör tanıtım faaliyetleri ile yurt dışı fuar organizatörünce yurt dışı fuar katılımcılarının katılımıyla düzenlenecek ikili iş görüşmesi faaliyeti toplamda 2.000.000 TL'ye kadar en fazla %75 oranında, bu kapsam dışında kalan fuarlarda gerçekleştirilecek yurt dışı fuar organizatör tanıtım faaliyetleri ile yurt dışı fuar organizatörünce yurt dışı fuar katılımcılarının katılımıyla düzenlenecek ikili iş görüşmesi faaliyeti ise toplamda

1.000.000 TL'ye kadar en fazla %50 oranında desteklenir.

Yurt İçi Fuar Desteği

Yurt içi fuarın destek kapsamına alınması için, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından açıklanan ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan yıllık yurt içi fuar takviminde yer alması ve en son düzenlenen yurt içi fuarda veya düzenlenen en son 3 fuardan en az 2'sinde;

a)Yabancı ziyaretçi sayısının en az 1.500 olması,

b)Yabancı ziyaretçi sayısının toplam ziyaretçi sayısına oranının %10'un üzerinde olması,

c)Toplam katılımcı sayısının en az 400 olması,

ç) Yabancı katılımcı sayısının toplam katılımcı sayısına oranının %10'un üzerinde olması,

d)Katılımcılara tahsis edilen stant alanının en az 10.000 metrekaşe olması,

e)Yabancı katılımcılara tahsis edilen toplam stant alanının en az 300 metrekaşe olması, gereklidir. Bu fıkrada yer alan şartları ta-

şıyan yurt içi fuarlar arasında, dış ticaret politikaları, ihracat stratejileri ve ekonomik öncelikler doğrultusunda Bakanlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) belirlenenler destek kapsamına alınır.

Bir takvim yılında, destek kapsamına alınmış yurt içi fuarlar arasında belirli bir konuda fuar bulunmaması durumunda, birinci fıkrada yer alan 6 şarttan en az 4'ünü taşıması koşuluyla, o konudaki fuarlar arasından dış ticaret politikaları, ihracat stratejileri ve ekonomik öncelikler doğrultusunda Bakanlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) belirlenenler destek kapsamına alınır.

İlk kez düzenlenecek yurt içi fuarlar destek kapsamına alınmaz.

Yurt içi fuar katılımcıları tarafından yer kirası ve stant masrafları için ödenen fatura giderleri %50 oranında, 80.000 TL'ye kadar desteklenir.

Yurt içi fuar organizatörlerinin tanıtım projelerine Bakanlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) verilecek ön uygunluğa istinaden, tanıtım giderleri %50 oranında, her bir yurt içi fuar için yurt dışında gerçekleştirilen tanıtım faaliyetleri 1.500.000 TL'ye kadar, yurt içinde gerçekleştirilen tanıtım faaliyetleri 500.000 TL'ye kadar desteklenir.

Yurt içi fuar organizatörleri aynı yurt içi fuar için azami 10 defa beşinci fıkra kapsamındaki destekten yararlanabilirler.

Yurt içi fuar katılımcıları bir takvim yılı içerisinde başlayan azami 3 fuar katılımı için dördüncü fıkra kapsamındaki destekten yararlanabilirler.

Yurt Dışı Şirket Ve Yurt Dışında Yerleşik Şirkete Ait Marka Alım Desteği

Yurt dışında yerleşik şirketlerin/markaların alımına yönelik mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderler %50 oranında ve yıllık 3.000.000 TL'ye kadar desteklenir. Yurt dışında yerleşik şirketin ileri teknolojiye sahip ve teknoloji transferi sağlayacak nitelikte olması halinde destek limiti 7.500.000 TL'ye kadar çıkarılabilir.

İleri teknolojiye sahip ve teknoloji transferi sağlayacak yurt dışında yerleşik şirketlerin alımında kullanılan kredi faiz giderlerinin Türk Lirası cinsi kredilerde 5 puanı, döviz kredileri ve dövize endeksli kredilerde 2 puanı toplam 45.000.000 TL'ye kadar desteklenir.

Yurt dışında yerleşik şirkete ait markanın alımında kullanılan kredi faiz giderlerinin Türk Lirası cinsi kredilerde 5 puanı, döviz kredileri ve dövize endeksli kredilerde 2 puanı toplam 30.000.000 TL'ye kadar desteklenir.

Faiz desteği miktarı ödenen faiz giderinin %50'sini aşamaz.

Faiz desteği, ilk faiz ödeme tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde gerçekleştirilen faiz ödemelerine verilir.

Faiz desteği verilecek kredi tutarının hesaplanmasında, yurt dışında yerleşik ileri teknolojiye sahip şirketlerin veya yurt dışında yerleşik şirkete ait markanın alım bedelinin azami % 50'si esas alınır.

Küresel Tedarik Zinciri Desteği

Küresel tedarik zinciri yetkinlik projesi kapsamında şirketlerin makine/ekipman/donanım/yazılım alımı; eğitim, danışmanlık ile sertifikasyon, test/analiz, ürün doğrulama giderleri 2 yıl süresince %50 oranında ve şirket başına 15.000.000 TL'ye kadar desteklenir.

Bir şirketin 1 adet küresel tedarik zinciri yetkinlik projesi desteklenir.

Küresel tedarik zincirine yönelik olarak yurt dışı ana sanayiye orijinal parça üreten ve/veya tedarik eden şirketlerin Türkiye'de üretilen ürünlerinin pazarlandığı yurt dışı depo kira gideri ile depolama hizmetlerine ilişkin giderleri %50 oranında ve yıllık en fazla 4.000.000 TL'ye kadar desteklenir. (Bir şirket bu destekten en fazla 25 birim için yararlanabilir.)

Şirketler küresel tedarik zincirine yönelik depo kira ile depolama hizmetlerine yönelik gider desteğinden her bir ülke için en fazla 4 yıl yararlandırılır.

Birim Kira Desteği

Şirketlerin Türkiye'de üretilen ürünlerin pazarlandığı yurt dışı birimlerinin kira giderleri ile paylaşımlı ofislere ilişkin üyelik giderleri her bir birim başına yıllık 2.000.000 TL'ye kadar %50 oranında desteklenir.

Şirketler kira gideri desteğinden her bir ülke için en fazla 4 yıl yararlandırılır.

Bir şirket en fazla 25 birim için kira desteğinden yararlanabilir.

(Küresel tedarik zincirine yönelik olarak yurt dışı ana sanayiye orijinal parça üreten ve/veya tedarik eden şirketlerin Türkiye'de üretilen ürünlerinin pazarlandığı yurt dışı depo kira gideri ile depolama hizmetlerine ilişkin giderleri %50 oranında ve yıllık en fazla 4.000.000 TL'ye kadar desteklenir.) destekten yararlanan şirketler bu maddede yer alan destekten yararlandırılmazlar.

Tanıtım Desteği

Yurt dışı birimi bulunan şirketlerin, Türkiye'de üretilen ürünler ile ilgili yurt dışında gerçekleştirilen tanıtım ve pazarlama giderleri; %50 oranında ve yurt dışı birimin bulunduğu her bir ülke için yıllık 2.500.000 TL'ye kadar desteklenir.

Desteklenen yurt dışı birimi bulunan şirketlerce, yurt dışı biriminin bulunmadığı ülkelerde Türkiye'de üretilen ürünlerle ilgili

olarak yurt dışında gerçekleştirilen tanıtım ve pazarlama giderleri, yurt içi marka tescil belgesi bulunması ve tanıtım yapacağı ülkede marka tescil belgesine sahip ya da marka tescili için başvurulmuş olması koşuluyla, %50 oranında ve yıllık en fazla 2.500.000 TL'ye kadar desteklenir.

Yurt dışı birimi bulunmayan ancak yurt içi marka tescil belgesi olan ve tanıtım yapacağı ülkede marka tescil belgesine sahip ya da marka tescil başvurusu yapmış şirketlerce Türkiye'de üretilen ürünlerle ilgili olarak yurt dışında gerçekleştirilen tanıtım ve pazarlama giderleri %50 oranında ve yıllık en fazla 4.000.000 TL'ye kadar desteklenir. Tanıtım desteğinden şirketler en fazla 4 yıl yararlandırılır.

Eximbank'ın uyguladığı Faiz Oranı İle CIRR Arasındaki Farkın Desteklenmesi Ve Eximbank İhracat Kredi Sigortası Tazmin Desteği Eximbank tarafından kullanılan orta ve uzun vadeli yatırım malı niteliğindeki mal ihracatı alıcı kredilerinde (yurt içi ve/veya yurt dışı bankalar aracılığıyla kullanılan alıcı kredileri ile alıcı veya bankasının kredi hesaplarında izlenen iskonto kredileri dahil) Eximbank'ın uyguladığı faiz oranı ile CIRR arasındaki farka tekabül eden faiz giderinin tamamı desteklenir.

Bu Karara istinaden, Eximbank ihracat kredi sigortası programları dahilinde sigorta kapsamına alınan ve yıllık olarak düzenlenen reasürans anlaşması çerçevesinde reasüre edilen risklerden doğan tazminat ödemeleri neticesinde oluşan zarar rasyosunun takvim yılı bazında %60'ın üzerine çıkması durumunda, bu oranın üzerinde kalan tazminat tutarlarının reasürans anlaşmasında belirlenen Eximbank payına düşen giderlerinin yıllık en fazla 20.000.000 TL'ye kadar olan kısmı desteklenir.

Bu Karar kapsamında, Eximbank ihracat kredi sigortası programları dahilinde özellikle yatırım malı makina, teçhizat gibi orta ve uzun vadeli sigortaya konu spesifik nitelikteki mal ihracatının sigortalanmasına yönelik işlemlerde, Eximbank tarafından herhangi bir reasürör bulunamaması ve/veya reasürans tutarının yetersiz olması durumunda, Eximbank tarafından yapılan tazminat ödemelerinin reasüre edilemeyen kısmı %50 oranında ve yıllık en fazla 100.000.000 TL'ye kadar desteklenir.

Tasarım Ve Ürün Geliştirme Projesi Desteği

Tasarım ve ürün geliştirme projesi kapsamında şirketlerin tasarımcı/modelist/mühendis istihdamı, makine/ekipman/alet/teçhizat/malzeme, yazılım ve İnternet sitesi üyeliğine ilişkin giderleri, 3 yıl süresince %50

oranında ve toplamda 5.000.000 TL'ye kadar desteklenir.

Bir şirketin 1 adet projesi desteklenir. Proje süresi projenin performansına göre 2 yıl daha uzatılabilir.

Tasarımcı Şirket Ve Tasarım Ofisi Desteği

Tasarımcı şirketleri ve tasarım ofislerinin yurt dışında tanınmaları ve markalaşmaları amacıyla marka, patent, faydalı model, endüstriyel tasarım tescili ve marka tescilinin yenilenmesi/korunması giderleri, yurt dışı birim kira, temel kurulum, dekorasyon, konsept mimari çalışmalarını ile birimlerin kiralanmasına ilişkin danışmanlık giderleri ile vergi/resim/harç giderleri, istihdam giderleri, danışmanlık, fuar ve tanıtım faaliyetlerine ilişkin giderleri, 4 yıl süresince %50 oranında ve yıllık 5.000.000 TL'ye kadar desteklenir.

Gemi Ve Yat Sektöründe Faaliyet Gösteren Şirketlere Tasarım Desteği

Gemi ve yat sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin alacakları tasarım hizmetine ilişkin giderleri, 5 yıl süresince %50 oranında ve yıllık 3.000.000 TL'ye kadar desteklenir.

Marka Ve TURQUALITY® Desteği

Marka destek programı kapsamına alınan şirketlerin patent, faydalı model, endüstriyel tasarım tescili, pazara giriş belgesi, ruhsatlandırma, istihdam, danışmanlık giderleri ile destek kapsamına alınan markalı ürünlerine ilişkin gelişim yol haritası çalışmaları, yurt dışı marka tescil/yenileme/koruma, pazar araştırması çalışması ve raporları, klinik test işlemleri, tanıtım, fuar, depolama hizmeti, birim kira/temel kurulum/konsept mimari çalışma ve franchise giderleri 4 yıl süresince %50 oranında desteklenir.

TURQUALITY® destek programı kapsamına alınan şirketlerin patent, faydalı model, endüstriyel tasarım tescili, pazara giriş belgesi, ruhsatlandırma, istihdam, danışmanlık giderleri ile destek kapsamına alınan markalı ürünlerine ilişkin gelişim yol haritası çalışmaları, yurt dışı marka tescil/yenileme/koruma, pazar araştırması çalışması ve raporları, klinik test işlemleri, tanıtım, fuar, depolama hizmeti ve birim kira/temel kurulum/konsept mimari çalışma ve franchise giderleri %50 oranında desteklenir.

TURQUALITY® destek programı kapsamına alınan şirketlerin/markaların hedef pazarlara yönelik faaliyetlerine ilişkin giderleri, her bir hedef pazar için 5 yıl süreyle desteklenir.

TURQUALITY® destek programı kapsamına alınan şirketlerin/markaların kurumsal altyapı oluşturmaya yönelik faaliyetlerine ilişkin giderleri ile istihdam giderleri, ilk 5 yıllık dönemi için desteklenir.

Marka destek programı kapsamında desteklenen şirketlerin/markaların, destek süresi içinde veya bitiminde TURQUALITY® destek programı kapsamına alınmaları halinde, bu şirketler/markalar ikinci fıkra kapsamında belirtilen desteklerden Marka Destek Programı kapsamında desteklendikleri toplam süre mahsup edilmek suretiyle yararlanır.

Program kapsamına girdikten sonra çoğunluk hisselerinin (%50'den fazlası) satılması halinde, TURQUALITY®/marka destek programı çerçevesinde desteklenen markanın, program kapsamındaki kurumsallaşmaya yönelik projeleri ile hedef pazarlarda markalaşmaya yönelik faaliyetlerinin sürdürüleceğine ilişkin devir alan şirket tarafından devir işlemini müteakip en geç 2 ay içerisinde bir taahhütname verilir. Bakanlığın aksi yöndeki tespiti veya söz konusu taahhütnamenin süresi içerisinde verilmesi halinde ilgili marka destek programı kapsamından çıkarılır ve sonuçlandırılmamış başvuruları reddedilir.

Bakanlık tarafından TURQUALITY® destek programı kapsamından çıkarılan veya kendi talepleri ile destek programı kapsamından çıkan firmalar, kapsamdan çıktıkları/çıkarıldıkları tarihten itibaren en az 2 yıl sonra TURQUALITY® destek programı kapsamına alınmak üzere başvuru yapabilirler. Satın alınan yabancı markalar bu madde çerçevesinde desteklenmez.

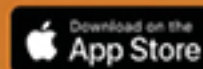
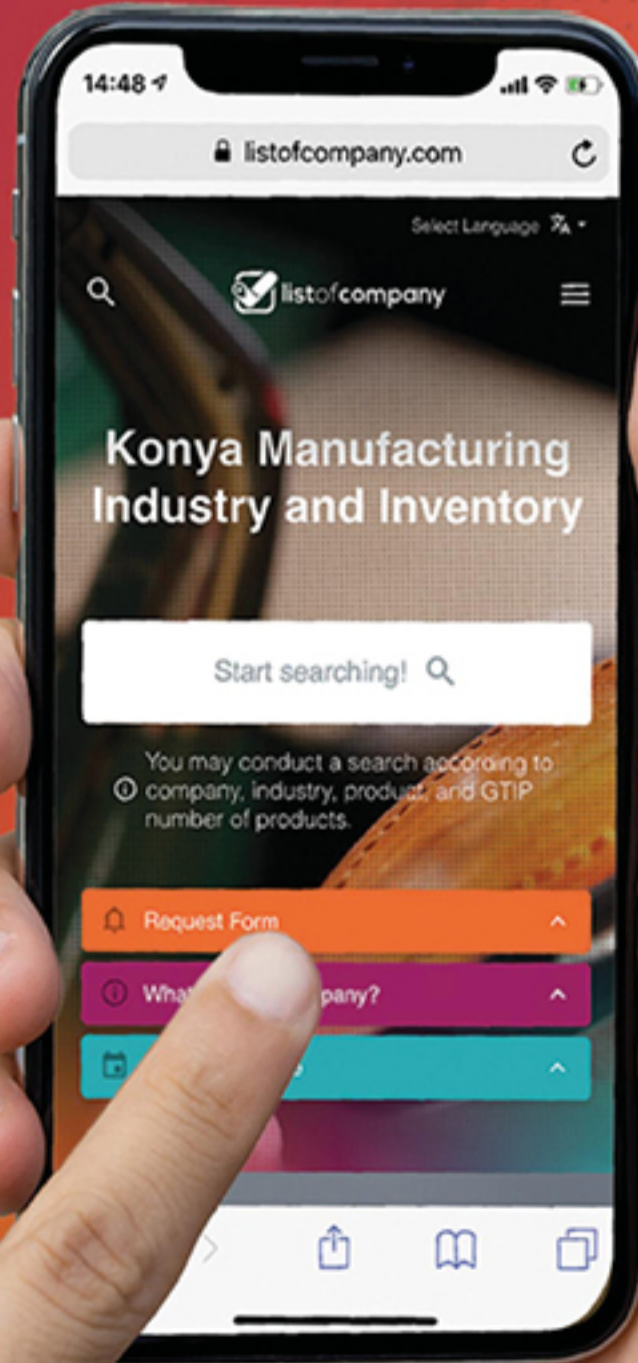
Çok Kanallı Zincir Mağaza Desteği

Çok kanallı zincir mağaza marka sahibi şirketlerin yurt dışı marka tescil/yenileme/koruma giderleri yıllık 750.000 TL, pazar araştırması çalışması ve raporları yıllık 2.000.000 TL, tanıtım giderleri ülke başına 5 yıl boyunca yıllık 9.000.000 TL, birim kira gideri birim başına 5 yıl/yıllık 2.000.000 TL, temel kurulum/konsept mimari çalışma/dekorasyon giderleri birim başına 3.000.000 TL ve franchise giderleri birim başına en fazla 2 yıl olmak üzere yıllık 2.000.000 TL'ye kadar %50 oranında ve toplamda yıllık en fazla 20.000.000 TL'ye kadar desteklenir. Satın alınan yabancı çok kanallı zincir mağazalar bu madde çerçevesinde desteklenmez.

Desteklerle ilgili başvuru adresleri değişiklik göstermektedir. Bazı destekler Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü KOBİ ve Kümelenme Destekleri Dairesi'nden, bazıları İhracatçı Birliklerinden ve bazıları ise Ticaret Bakanlığı Bölge Müdürlüklerinden olduğu için ilgilendiğiniz destekle ilgili T.C. Ticaret Bakanlığı <https://kolaydestek.gov.tr/web> sayfasından ayrıntıya ulaşabilirsiniz.

Farklı sektörlerde 20 bin ürüne ve
176 ülkeye ihracat yapan 8 bin firmaya
tek bir adresten ulaşmaya
hazır mısınız?

 listofcompany.com

1882
KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

Yusufağa

YAZMA ESER KÜTÜPHANESİ

Bekir ŞAHİN

Konya Yazma Eserler Bölge Müdürü

O smanlı Dönemi'nde çeşitli bölgelerde yaptırılan kütüphanelerin çoğu, ya bu bölgelerde doğum- büyüme, ya da bir müddet vazife yapmış kimseler tarafından kurulmuşlardır. Fakat Konya'da 1210/1795 yılında Yusufaga tarafından kurulan kütüphane bu konudaki birkaç istisnadan biridir. Giritli fakir bir aileden gelen ve kethüdalık, baruthane nazırlığı, darbhane eminliği gibi görevlerde bulunan Yusufaga, bir kütüphane ve medrese yapmak istediğinde, böyle bir hayır eseri için en çok ihtiyaç duyulan bölgeyi araştırmış ve Konya'da karar kılmıştır. Konya'yı seçmesinin sebebini vakfiyesinden giriş bölümünde şöyle açıklamaktadır.

'Darü'l-ulum ve mecma'-i fuhul-i kurun olan medine-i Konya'da, nedret-i kütüb-i nefise

ve tahsili nefayis-i fûnuna sarf-ı nakd-i vaktiden bı-nihaye talebe-i kiram-ı danişvaran-ı gayret-keşan oldukları... be-tahsis ol havalide 'ulum-ı 'akliye ve nakdiye ve funun-ı 'aliye ve aliyeye dair ve sa'ir müellefat-ı müstahseneden mütun ve şuruh havaşi tuhfe-i nadire makulesi idüğü...'

Yusufağa daha sonraki satırlarda, Konya'nın seçilmesinin diğer bir sebebinin de bu şehrin manevi bir havasının olduğunu bildirmektedir.

Bina 17 Ocak 1795 (25 cemaliziylahir 1209) yılında inşa edilmiştir. Bina emini Mehmet Sadık 'tır. Bugün pencereden bozma bir kapıdan içeri girilmektedir. Asıl Kapı Selimiye Camii'ne. Bina Gödene Taşı'ndan inşa edilmiş ve üzeri kurşunlu bir kubbe ile örtülmüştür. Altı üstü 22 penceresi vardır.

İçinin uzunluğu ve genişliği 10,80 metredir. Kütüphane tek katlı olup kubbeye örtülü olup bir salonu bulunmaktadır. Toplam kullanım alanı 110 m²'dir.

Yusufağa kütüphanenin bir de medrese inşa ettirmiştir. Bu medrese "Kütüphane Medresesi" olarak meşhur olmuştur. Kütüphane, Sultan Selim Camii'nde köşesi bitiştiğindedir. Bitiştiğinde bulunan Sultan Selim Camii'nde 228 sene sonra yapılmış olan kütüphanenin mimari yapısı camiye uydurulmuştur.

Bu kütüphane Konya'da Kütüphane olarak yapılan ve günümüze kadar gelen tek binedir. Kütüphanenin Türkçe Vakfiyesi vardır. Vakfiye 'de kütüphanede çalışanlarını niteliklerinden bakım ve temizliğine kadar her ayrıntıya titizlikle yer verilmiştir. Adeta

modern kütüphaneciliğin ilkeleri burada zikredilmiştir. Kütüphane, tarihi gelişimi ve binası içinde barındırdığı eserler bakımından kendisine has bir özelliğe sahiptir.

Evvelce yere hasır ve kilim serilir ve okuyucular diz çökmek suretiyle kitap okurlardı. Sonraları bu usul değişmiş, ortada büyük bir kerevet ve kerevetin üstünde büyük bir masa ve sandalyeler konmuştur (1922). Kütüphane 1927 yılından sonra Mevlana Müzesi Kitaplığı ile birleştirilmiş ve bina Memurlar Kooperatifi'ne tahsis edilmiştir. Tekrar 1946 yılından sonra Maarif ve Vekâleti Kütüphane Müdürlüğüne geçen Kütüphane 1949 yılında yeni tesis ve modern usuller ile hizmete girmiştir.

2000 yılında meydana gele hırsızlık olayından sora kütüphane; Kütüphaneler Genel Müdürlüğü'nün 16.03.2001 Tarih ve 1684 tarihli yazısıyla "Personel verilmesi imkânı bulunmadığı" gerekçesi ile randevulu sistemle hizmete başlamıştır. 2004 tarihinde Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi Müdürlüğü'nün teklifi ile tekrar normal mesaiye dönmüştür.

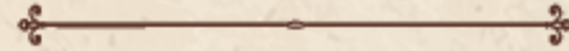
Kütüphanenin 2007 yılında tonoz, kubbe, kavisli kısımların kurşunları döşenmiş, elektrik tesisatı tamamen yenilenmiştir. 2012 yılında tekrar iç kısmında düzenlenmeler yapılmış, tarihi yapısına uygun olarak tefrişatı yenilenmiştir. Uzun süre Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet vermiştir.

Son olarak Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında 6093 sayılı Kanun ile Türkiye Yazma Kurumu Başkanlığına bağlı olarak teşkilatlanmış ve Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Yusufağa Kütüphanesinde Arap harfli matbu eserlerin yanı sıra; Latin harfli, eserlerde bulunmaktadır. Arapça, Farsça ve Osmanlı Türkçesi; 3157 yazma eserin bulunduğu kütüphanede 8563 adet de matbu kitap mevcuttur. Sadrettin Konevi Kütüphanesi buraya nakledilmiştir. Bunlar 168 kitaptır. Kütüphanedeki el yazması ve nadir matbu eserlerin tamamı sayısallaştırılmış durumdadır. Ayrıca 216 eserin de mikrofilmli vardır. Yusufağa, 25 Cemazie'l-ahir 1209/ Aralık 1794 tarihinde hazırladığı vakfiyesine Atif Efendi, Ragıp Paşa ve Hamidiye kütüphaneleri vakfiyelerindeki şartlara benzer şartlar koydurmuştur. Ancak Vakfiye'de personelin ücretinin altı ayda bir verilmesi, hafız-ı kütüblerin Konya halkından olmaları gibi birkaç değişik şart da vardır. Yine aynı tarihte yapılan ek vakfiyeden, vakfı giderlerinin karşılanması için devrin padişahı tarafından Yusufağa'ya iki mukataanın gelirlerinin verildiğini öğrenmekteyiz.

Osmanlı'nın son dönemine kadar kütüphanelerde hafız-ı kütübler görev yapmıştır. Yusufağa, kütüphanede çalışacak hafız-ı kütüblerin nasıl olması ve kütüphanedeki görevleri ile ilgili açıklamaları Vakfiye' sinde yapmıştır. Vakfiye'de hafız-ı kütüblerle ilgili; kitapları doğru okuyup ayırt etmesi, kitapları tasnif ederek dolaplara yerleştirmesi, Konya'da oturması, emin ve dürüst, bilgili ve yetenekli, hal ve hareketleri taktir edilen, güzel huylu, dindar, temiz ahlaklı, olması istenmektedir. Hafız-ı kütübleri evvel ve hafız-ı kütübleri sani olmak üzere iki hafız-ı kütüblerin kütüphanede görevlendirildiği görülmektedir. Hafız-ı kütübleri evvel 100 akçe, hafız-ı kütübleri saniye ise 90 akçe verilmesi şart koşulmuştur. Atanan görevlilerden kütüphaneyi açmada ve kapatmada dikkatli davranmaları, ayrıca Vakfiye şartlarına uygun

Yusufağa kütüphanenin bir de medrese inşa ettirmiştir. Bu medrese "Kütüphane Medresesi" olarak meşhur olmuştur. Kütüphane, Sultan Selim Camii'nde köşesi bitiştiğindedir. Bitiştiğinde bulunan Sultan Selim Camii'nde 228 sene sonra yapılmış olan kütüphanenin mimari yapısı camiye uydurulmuştur.

olarak dışarı kitap çıkarılmaması hususlarına dikkat etmeleri istenmiştir.

111 Numaralı Konya Şer'iyeh Sicil'inde Kütüphanede bulunan kitapların bir listesi verilmiştir. Bu listede; tefsir, fıkıh, Kur'an-ı Kerim, hadî, siyer, tabakat, tarih, tıp, rüya tabiri, mantık, feraiz, ilm-i kelam, lûgat, ilm-i meani, ilm-i nahiv, ilm-i sarf, hey'et, hendese ve ahlak gibi konularına göre kitaplar tasnif edilmiştir.

Yusufağa Kütüphanesine zaman zaman hayırseverlerin çeşitli kitapları vakfettikleri anlaşılmaktadır. Vefatlarından önce hayırseverler ellerindeki yazma ve basma eserleri kütüphaneye vakfetmişlerdir. Konya Şer'iyeh Siciller'inde, Kütüphaneye yapılan bağış vakıf kitaplarla ilgili önemli kayıtlar bulunmaktadır. H.1232/M.1816-1817'de Konya'nın Ahmed Fakih Mahallesi'nden Nimet-zade el-Hac Hasan ibn Mehmed Şakir, 11 cilt kitabı ile bir "Kelam-ı Kadim"ini vakfedip, kitapların oğlu Hasan Hüseyin'e, sonra onun evladı nesline verilmesine şart koşmuştur. Neslinin kesilmesinden sonra ise kitapların Yusufağa Kütüphanesine teslim edilmesini vasiyet etmiştir.

Konya Valisi Ali Kemal Paşa, Yusufağa Kütüphanesine konulmak üzere altı cilt "İbnül-Abidin"i hafız-ı kütübleri evvel Mehmed Emin Efendi ve hafız-ı kütübleri sani Mustafa'ya teslim etmiştir. Bozkıri Hasan Efendi'nin vasiyetine göre Müftizade Mustafa Efendi tarafından Yusufağa kütüphanesine konulmak üzere yedi cilt basma "Feteve" ile bir cilt basma "Abdürrahim Fetevası" teslim edilmiştir. Konya Valisi Ziya Paşa, Yusufağa Kütüphanesinde hıfz olunması ve dışarıya çıkarılmaması şartıyla kütüphaneye, "Arabi Mesnevi Şerhi", Arapça ve Türkçe "Hara-bat", "Ali Tarihi", "Kafiye Şerhi", "Gülüstan ve Bostan" gibi kitaplardan oluşan 57 cilt kitap vakfetmiştir. Kütüphaneye kitap bağış yapan ve kitap vakfedenlerin kimliğine

bakıldığı zaman, valilerden, kadınlardan, ilim adamlarından kişiler olduğu görülmektedir. Toplumun her kesiminden insanların Kütüphaneye kitap vakfettikleri görülmektedir. Bu kayıtlar, Kütüphanenin bağış ve vakıf kitaplarla zamanla zenginleştiğini de göstermektedir.

XIX. yüzyılın ikinci yarısında kütüphanede 1223 kitap mevcuttu. Şeyh Sadreddin-i Ko-

nevi Kütüphanesinden 168 kitap da buraya nakledilmiştir. Hadisle ilgili nadir yazmaların bir kısmı günümüze kadar ulaşmıştır. Yusuf Ağa Kütüphanesi sayesinde birçok nadir yazma günümüze kadar ulaşabilmiştir. Bu bakımdan Yusuf Ağa Kütüphanesi Türk kültür tarihinde ayrı bir öneme sahiptir.

Zaman zaman kütüphanede bulunan kitapların tamir edildiği de belgelerden

anlaşılmaktadır. H.1311/M.1893-1894'te kütüphanede bulunan kitapların eskiyen ciltlerinin de tamir edildiği anlaşılmaktadır. Kitapların ciltlerinin tamiri için 11552 kuruş harcanmıştır.

Kütüphane, halen Yazma Eserler Kurumu Bakanlığı Konya Yazma Eserler Bölge Müdürlüğüne bağlı bir müdürlük olarak hizmet etmeye devam etmektedir.

Kaynak: ŞAHİN, Bekir (2017). "Konya'nın Kırk Kütüphanesi, Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları , Erman Matbaası, Konya

ESER SAYISI

	2014 Yılı Eser Sayısı	2015 YILI			Genel Toplam
		Satın Alma	Bağış	Devir Gelen	
Yazma Eser	3157				3157
Harf Devrimi Öncesi Eski Harfli Basma Eser	8563				8563
Harf Devrimi Sonrası Eski Harfli Basma Eser	33				33
Diğer kitap	420				420
TOPLAM	12173				12173

KOLEKSİYONLAR

1.	Şeyh Sadrettin Konevi	9.	Karaman
2.	Hız. Hadimi	10.	Mümtaz Koru
3.	Yusufoğa	11.	Ahmet Naci Karahüyüklü Vakfı
4.	İbrahim Aczi Kendi	12.	Faik Soyman
5.	Milli Kütüphane	13.	Ulemadan Abidin Rifat ve Ziya Efendilerin varislerinin hediyesi
6.	Abdürrahim	14.	Kutlu Melek Hatun
7.	Zencirli Medresesi	15.	Karma Ortaokulu
8.	Zaferiye Medresesi	16.	Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müd.

BAĞIŞ YAPANLAR

1.	Süleyman Ertüzün	9.	Feriha Öğmen
2.	Türk Anadolu vakfı	10.	Nedim Öğmen
3.	Mehmet Akay	11.	Odabaşı Abdullah oğullar
4.	Yaşar Emre	12.	Şükrü Özyayın vereseleri
5.	Ahmet Parlak	13.	Millet Vekili Kazım Korel
6.	Mustafa Kale	14.	Ferit Uğur
7.	A. Naci Karahüyüklü Vakfı	15.	Cahit Öztelli
8.	Vahdi Öğmen	16.	Desseli Şakir

TÜRKİYE'NİN EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ

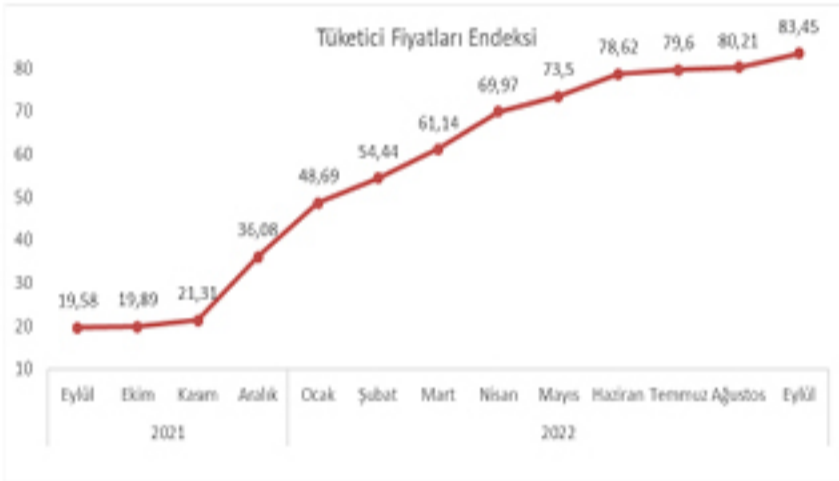

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

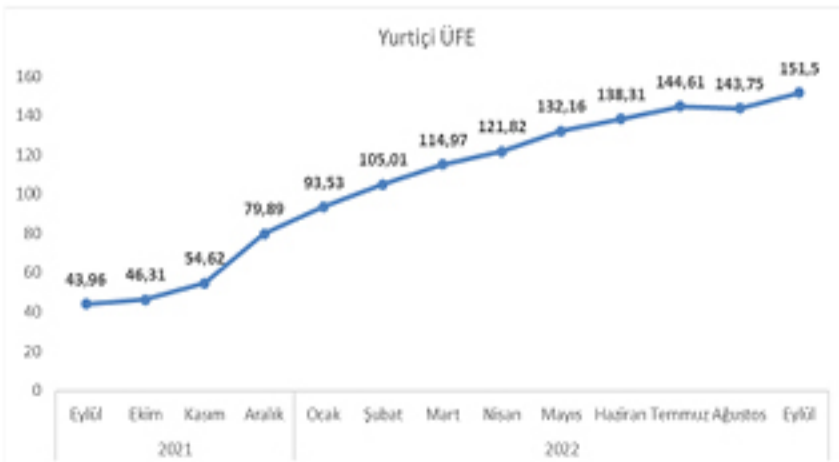
ENFLASYON

Eylül ayında TÜFE yıllık %79,6, aylık %2,37 arttı. TÜFE'deki (2003-100) değişim 2022 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %3,08, bir önceki yılın Aralık ayına göre %52,40, bir önceki yılın aynı ayına göre %83,45 ve on iki aylık ortalamalara göre %59,91 olarak gerçekleşti. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yıllık %151,50, aylık %4,78 arttı. Yİ-ÜFE (2003-100) 2022 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %4,78, bir önceki yılın Aralık ayına göre %82,45, bir önceki yılın aynı ayına göre %151,50 ve on iki aylık ortalamalara göre %114,02 artış gösterdi.

Kaynak: TÜİK

En Fazla Artan (Aylık)			En Fazla Azalan (Aylık)		
S.	Ürün Adı	Oran (%)	S.	Ürün Adı	Oran (%)
1	Üniversite eğitimi	22,70	1	Patates	-18,21
2	Şehir gazı ve doğalgaz	20,78	2	Taze balık	-15,09
3	Elektrik	20,00	3	Mücevherat	-2,46

Kaynak: TÜİK

İmalat Sanayi					
En Fazla Artan (Aylık)			En Az Artan (Aylık)		
S	Sektör Adı	Oran	S	Sektör Adı	Oran
1	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	416,58	1	Diğer ulaşım araçları	70,44
2	Ham petrol ve doğalgaz	247,70	2	Giyim eşyası	72,40
3	Kok ve rafine petrol ürünleri	213,90	3	Temel eczacılık ürünleri	80,51

Kaynak: TÜİK

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

2022 Ağustos ayında işsizlik oranı %9,6. 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre 100 bin kişi azalarak 3 milyon 312 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,4 puanlık azalış ile %9,6 seviyesinde gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

DIŞ TİCARET

Ağustos ayında ihracat %13,1, ithalat %40,4 arttı. Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2022 yılı Ağustos ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %13,1 artarak 21 milyar 337 milyon dolar, ithalat %40,4 artarak 32 milyar 531 milyon dolar olarak gerçekleşti. Ağustos ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %159,9 artarak 4 milyar 307 milyon dolardan, 11 milyar 194 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2021 Ağustos ayında %81,4 iken, 2022 Ağustos ayında %65,6'ya geriledi. **İhracatta Almanya, ithalatta Rusya Federasyonu ilk sırayı aldı.**

Ağustos ayında ihracatta ilk sırayı Almanya aldı. Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 664 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 483 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 258 milyon dolar ile Irak, 1 milyar 104 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 949 milyon dolar ile Rusya Federasyonu takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %30,3'ünü oluşturdu. İthalatta Rusya Federasyonu ilk sırayı aldı. Ağustos ayında Rusya Federasyonu'ndan yapılan ithalat 6 milyar 297 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla; 4 milyar 147 milyon dolar ile Çin, 2 milyar 49 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 750 milyon dolar ile İsviçre, 1 milyar 324 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %47,9'unu oluşturdu.

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ

2022 yılı Ağustos ayında merkezi yönetim bütçe giderleri 302,3 milyar TL, bütçe gelirleri 305,9 milyar TL ve bütçe fazlası 3,6 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, faiz dışı bütçe giderleri 279,7 milyar TL ve faiz dışı fazla ise 26,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Merkezi yönetim bütçesi 2021 yılı Ağustos ayında 40 milyar 837 milyon TL fazla vermiş iken 2022 yılı Ağustos ayında 3 milyar 586 milyon TL fazla vermiştir. 2021 yılı Ağustos ayında 54 milyar 494 milyon TL faiz dışı fazla verilmiş iken 2022 yılı Ağustos ayında 26 milyar 233 milyon TL faiz dışı fazla verilmiştir.

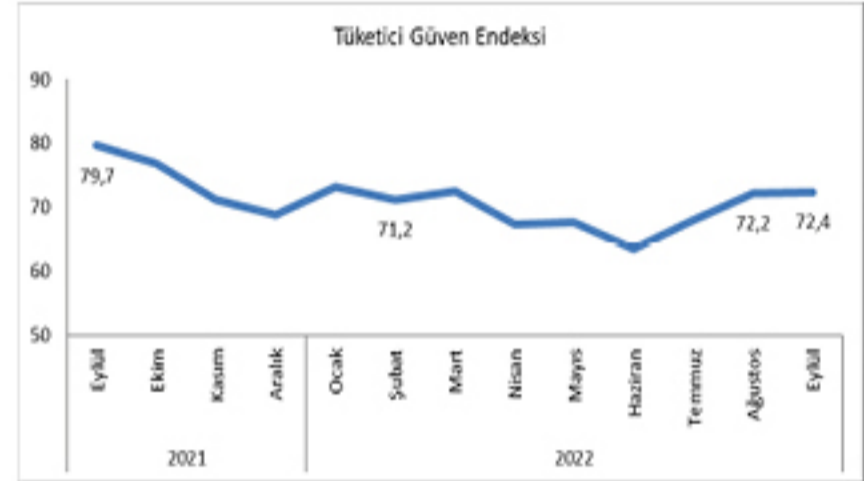

Kaynak: TÜİK

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ

2022 Eylül ayında tüketici güveni arttı. Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen tüketici eğilim anketi sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, Eylül ayında bir önceki aya göre %0,3 oranında arttı; Ağustos ayında 72,2 olan endeks, Eylül ayında 72,4 oldu.

Tüketici Güven endeksindeki artış; genel ekonomik durum ve dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi beklentileri değerlendirmelerinin arttığı göstermektedir.

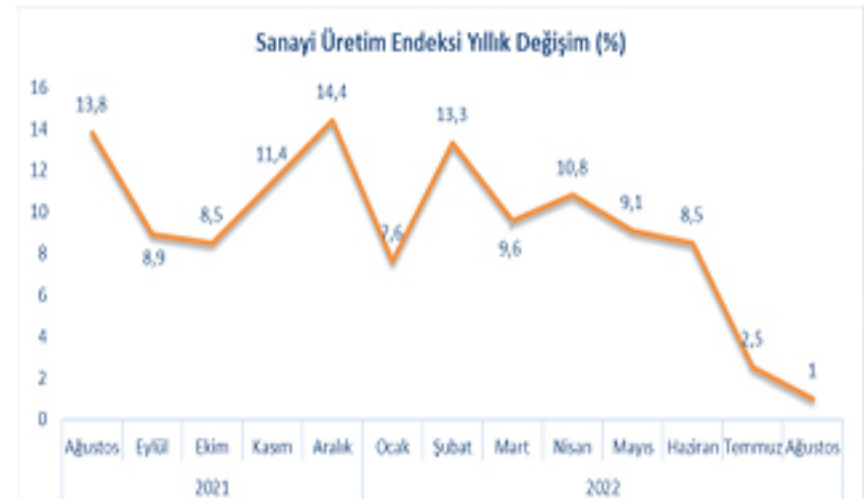

Kaynak: TÜİK

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

2022 Ağustos ayında sanayi üretimi yıllık %1,0 arttı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2022 yılı Ağustos ayında (yıllık)

- Madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi %12,4 azaldı
- İmalat sanayi sektörü endeksi %2,2 arttı
- Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %3,5 azaldı

Kaynak: TÜİK

HAZIR BETON

KONYA

“Temel Sigortanız”

KONYA HAZIR BETON SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Horozluhan Mh. Cihan Sk. No:15 42300 Selçuklu / KONYA
www.konyahazirbeton.com.tr

Tel : +90 (332) 346 03 69 - 70
konyahb@vicat.com.tr

Fax: +90 (332) 346 16 12

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2022 Eylül ayında imalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı, bir önceki aya göre 0,7 puan artarak yüzde 77,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kaynak: TÜİK

DÖNEMSEL GAYRİ SAFİ YURT İÇİ HASILA

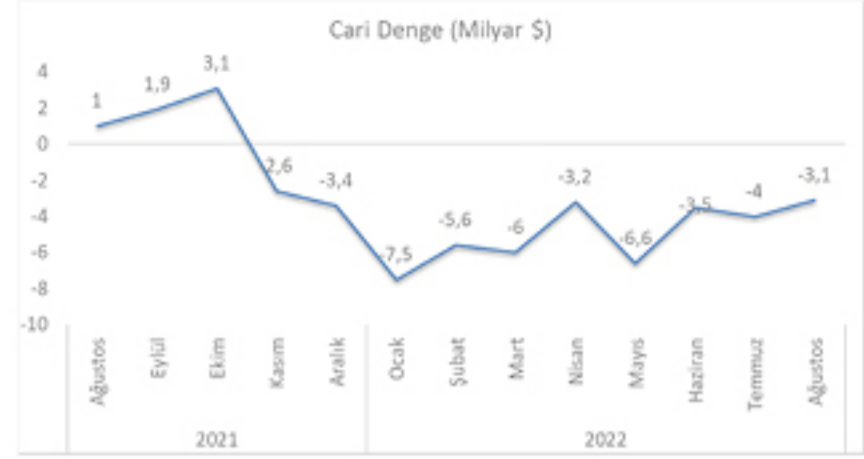
GSYH arttı 2022 yılı ikinci çeyreğinde %7,6 arttı
GSYH 2022 yılı ikinci çeyrek ilk tahmini; zincirlenmiş hacim endeksi olarak, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %7,6 arttı. Üretim yöntemiyle Gayrisafi Yurt İçi Hasıla tahmini, 2022 yılının ikinci çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %114,6 artarak 3 trilyon 418 milyar 967 milyon TL oldu. GSYH'nin ikinci çeyrek değeri cari fiyatlarla ABD doları bazında 219 milyar 335 milyon olarak gerçekleşti. Mal ve hizmet ihracatı, 2022 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak %16,4, ithalatı ise %5,8 arttı.

Kaynak: TÜİK

CARİ AÇIK

2022 Ağustos ayında cari denge 3112 milyon \$ açık vermiştir.
Cari işlemler açığı, bir önceki yılın Ağustos ayında 1.075 milyon ABD doları fazla veren cari işlemler hesabı, bu ayda 3.112 milyon ABD doları açık kaydetmiştir. Bunun sonucunda on iki aylık cari işlemler açığı 40.889 milyon ABD doları olmuştur.

Kaynak: TÜİK

FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARI

2022 Eylül ayında finansal yatırımlar araçları arasında aylık en yüksek reel getiri %10,34 oranında BIST 100'de gerçekleşti.
TÜFE ile indirildiğinde DİBS %8,40 oranında yatırımcısına reel getiri sağlarken, Amerikan Doları %1,43, mevduat faizi (brüt) %1,81, Euro %3,62 ve külçe altın %5,26 oranlarında yatırımcısına kaybettirdi.

Kaynak: TÜİK

KONUT SATIŞLARI

Türkiye genelinde Ağustos ayında 123 bin 491 konut satıldı
Türkiye genelinde konut satışları Ağustos ayında bir önceki yılın aynı aya göre %12,7 azalarak 123 bin 491 oldu. Türkiye genelinde ipotekli konut satışları Ağustos ayında bir önceki yılın aynı aya göre %19,0 azalış göstererek 22 bin 168 oldu. Toplam konut satışları içinde ipotekli satışların payı %18,0 olarak gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

ATLI TRAMVAY

KONYA EKONOMİK GÖSTERGELERİ

Perakende Güven Endeksi

Ağustos 2022'e göre

Konya

2,3 puan arttı

Türkiye

0,9 puan arttı

Eylül 2021'e göre

Konya

10,3 puan azaldı

Türkiye

1,5 puan arttı

Geçen aya göre;

Geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi

2,1 puan kötüleşti

Mevcut stok düzeyi

5,7 puan azaldı

Satış beklentisi

3,3 puan iyileşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- Artış yalnızca: Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı sektörü (9,9 puan)
- En yüksek düşüş: Elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar sektörü (28,1 puan)

Hizmetler Sektörü Güven Endeksi

Ağustos 2022'ye göre

Konya

Aynı kaldı

Türkiye

1,0 puan azaldı

Eylül 2021'e göre

Konya

21,8 puan azaldı

Türkiye

1,9 puan azaldı

Geçen aya göre;

Geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi

8,3 puan iyileşti

Geçtiğimiz 3 ayda hizmet talebi

6,7 puan iyileşti

Talep beklentisi

15,0 puan kötüleşti

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- En yüksek artış: Ulaştırma hizmetleri sektörü (28,6 puan)
- En yüksek düşüş: Sağlık işleri ve sosyal hizmetler sektörü (39,8 puan)

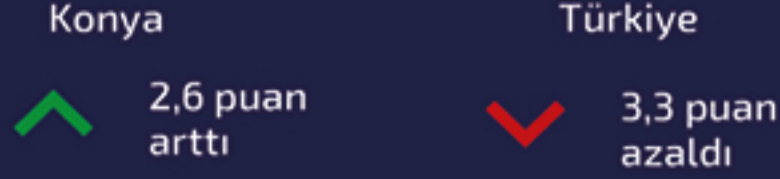

İnşaat Sektörü Güven Endeksi

Ağustos 2022'ye göre

Eylül 2021'e göre

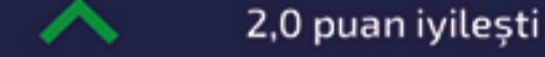

Geçen aya göre;

Mevcut siparişlerin durumu

İstihdam beklentisi

Geçen yılın aynı dönemine göre;

- Bina dışı yapıların inşaatı sektörü 31,3 puan arttı
- Özel inşaat faaliyetleri sektörü 4,0 puan arttı
- Bina inşaatı sektörü 0,9 puan arttı

İstihdam İzleme Bülteni (Temmuz 2022)

Temmuz 2021'e göre

Sigortalı ücretli çalışan sayısı

Çiftçi sayısı

Esnaf sayısı

Kamu çalışanı sayısı

Dış Ticaret Bülteni (Ağustos 2022)

Temmuz 2022'ye göre

İhracat

İthalat

Ağustos 2021'e göre

İhracat

İthalat

- En çok ihracat Rusya'ya (%9,6)
- En çok ithalat Çin'den (%23,3)

*Endeksi olumlu etkileyen hareketler yeşil, olumsuz etkileyenler kırmızı ile gösterilmiştir.

**Konya Ticaret Odası, her ay perakende sektöründen 300, hizmetler sektöründen 300 ve inşaat sektöründen 200 firmayla yüz yüze anketler yapmaktadır. Endeksler, anketlerden elde edilen veriler analiz edilerek hesaplanmaktadır.

KONYA PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ

EYLÜL-EKİM 2022

EYLÜL AYINDA KONYA PERAKENDE GÜVEN ENDEKSİ YILLIK BAZDA DÜŞÜŞ KAYDETTİ

Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) Eylül 2022'de geçen yıla kıyasla azalırken, geçen aya kıyasla artmıştır. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumuna yönelik değerlendirmeler Eylül 2021 ve Ağustos 2022'ye göre kötüleşmiştir. Eylül 2022'de Konya perakende sektörü güveni Türkiye genelinden daha iyi bir görünüm sergilemiştir.

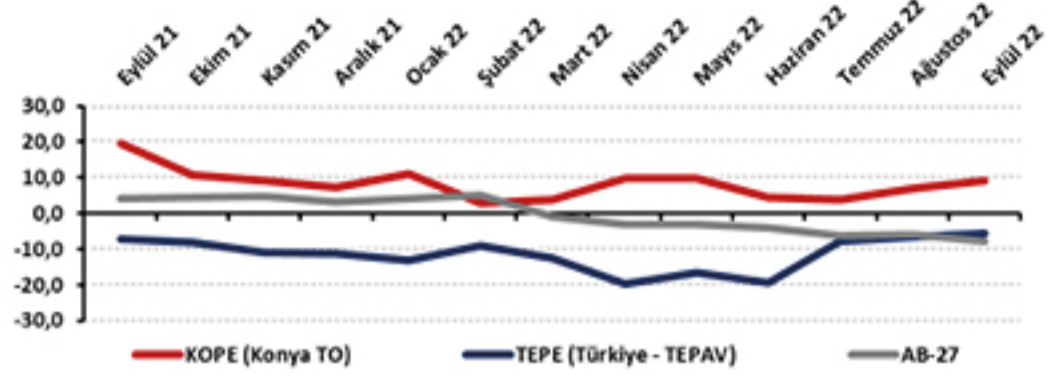
Konya'da perakende güveni geçen aya kıyasla artış, geçen yıla kıyasla azalış gösterdi

Eylül 2022'de TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE) -5,5 puan değerini alırken, KOPE 9,2 puan değerini almıştır. Geçen yılın aynı dönemine göre KOPE 10,3 puan azalırken, TEPE 1,5 puan artmıştır. Geçen aya göre bakıldığında ise KOPE 2,3 puan, TEPE ise 0,9 puan artış göstermiştir. Konya perakendesi Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu seyrederken, KOPE değerinin yıllık azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 25,6 puanlık ve önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki 27,0 puanlık kötüleşme belirleyici olmuştur. Diğer taraftan mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 21,7 puanlık değişim endekse olumlu yansımıştır.

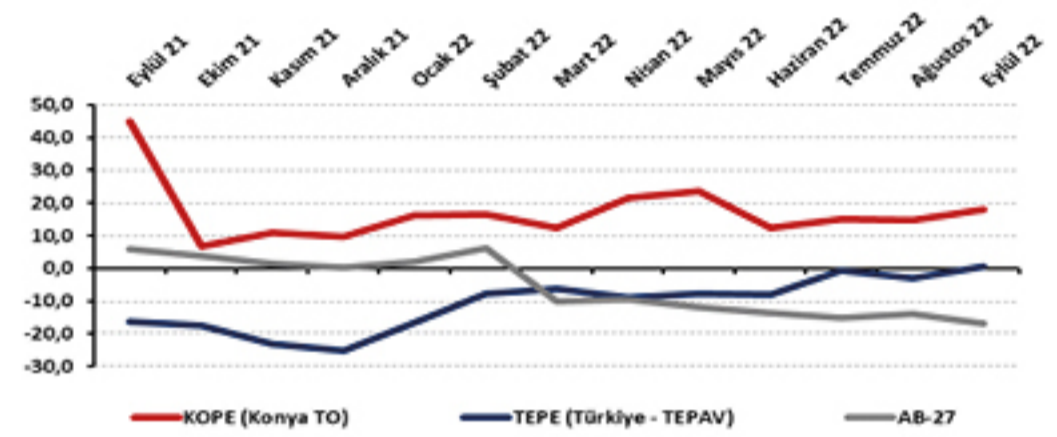
Konyalı perakendecilerin satış beklentisi geçen yıla kıyasla azaldı

Eylül 2022'de Konya'da faaliyet gösteren perakendecilerin yüzde 28,3'ü önümüzdeki 3 ayda satışlarının artmasını beklerken, satışlarının düşmesini bekleyenlerin oranı yüzde 20,0 düzeyinde olmuştur. Satışlarında bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 51,7'dir. Gelecek 3 aydaki satış beklentileri Eylül 2021'e göre 27,0 puan azalırken, Ağustos 2022'ye göre 3,3 puan artmıştır. Gelecek 3 aya ilişkin satış beklentilerinde

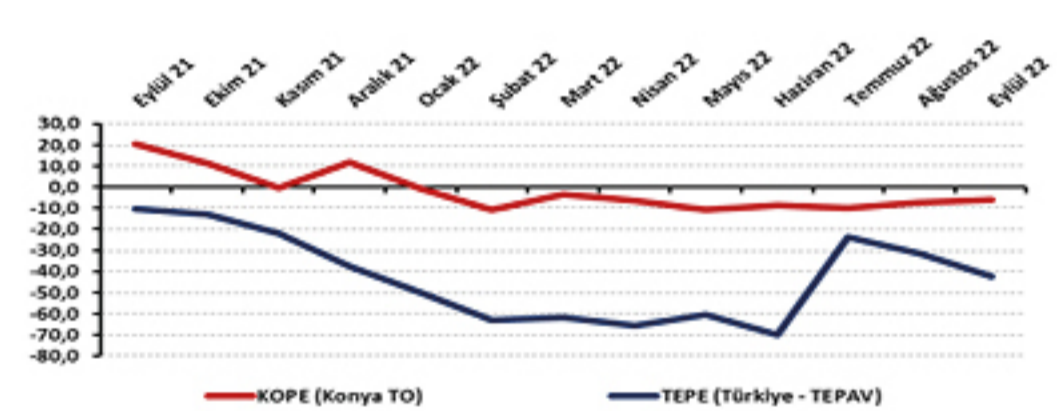
Şekil 1. KOPE ile TEPE karşılaştırılması* (Eylül 2021 - Eylül 2022)

Şekil 2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi* (Eylül 2021 - Eylül 2022)

Şekil 3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (Eylül 2021 - Eylül 2022)

Tablo 1. Konya Perakende Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-4,4	-2,6	-22,3	-25,9	-9,7	-5,2	-2,9	-16,0	-15,9	-15,7	-16,4	-16,8
2021	-12,1	-10,7	-7,8	-5,9	-7,1	0,1	5,5	7,7	19,5	10,7	9,1	7,3
2022	11,1	3,0	3,8	9,8	9,7	4,4	3,8	6,9	9,2			

Tablo 2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin beklenti*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	4,6	2,6	-32,7	-24,3	20,2	28,7	23,0	-12,1	-19,1	-9,7	-19,2	-21,4
2021	-0,2	-1,4	1,9	2,2	0,7	31,3	33,7	23,6	45,0	6,7	10,7	9,6
2022	16,3	16,5	12,2	21,6	23,7	12,4	15,0	14,7	18,0			

Tablo 3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-44,7	-37,9	-52,9	-54,7	-58,8	-60,8	-46,0	-56,1	-54,2	-56,5	-43,8	-56,6
2021	-47,3	-61,1	-32,3	-18,9	-47,6	-34,3	-24,5	-11,6	20,4	11,3	-0,4	11,9
2022	-0,8	-10,9	-3,6	-6,5	-10,9	-8,5	-10,0	-7,4	-6,0			

Şekil 4. Alt sektör bazında KOPE'nin Eylül 2022'de bir önceki yıla göre değişimi* (puan)

Konya, Eylül 2022'de Türkiye genelinden ve AB-27'den daha iyi performans sergilemiştir.

Konya'da perakendecilerin işlerdeki toparlanma algısı geçen yıla kıyasla zayıfladı

Eylül 2022'de işlerdeki toparlanma algısı geçen aya göre 1,4 puan artış, geçen yılın aynı ayına göre ise 26,4 puan azalış kaydederek -6,0 değerini almıştır. İşlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını belirtenlerin oranı Eylül 2022'de yüzde 25,3 iken, azaldığını belirtenlerin oranı yüzde 27,0'dir. KOPE anketine katılanların yüzde 47,7'si ise işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre değişmediğini belirtmiştir. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumuna ait ilgili alt endeks, 2022 yılı boyunca olumsuz değerlendirmelerin ağırlıkta olduğunu gösteren negatif değerler almaktadır.

Perakende güveni Eylül ayında sadece "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı" sektöründe arttı

Konya'da perakende sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Eylül ayında geçen yılın aynı dönemine göre "tekstil, hazır giyim ve ayakkabı", "motorlu taşıtlar" ve "diğer (akar-yakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)" sektörlerinde ortalamasının üzerinde; "yiyecek, içecek ve tütün ürünleri", "birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar", "mobilya,

aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri" ve "elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar" sektörlerinde ise ortalamasının altında değişimler görülmüştür.

Konya perakendesinde işlerin durumu kötüleşti

KOPE ve TEPE'nin denge değerleri anket soruları bazında karşılaştırıldığında Eylül 2022'de, "gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" dışındaki göstergelerde KOPE'nin daha iyi bir performans sergilediği görülmüştür. "Mevcut stok düzeyi", "önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi" ve "geçen yıla göre işlerin durumu" dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Ağustos 2022'ye kıyasla olumsuz yönde değişirken, önümüzdeki 3 ayda istihdam beklentisi aynı kalmıştır. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise azalmıştır. Bir önceki yıla kıyasla bakıldığında ise "mevcut stok düzeyi" dışındaki değerlendirmeler kötüleşmiştir. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi ise azalmıştır.

Perakende güveninde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi'nden olumlu yönde ayrıştı

Perakende güveni geçen yıla kıyasla AB-27'de 11,8 puan ve Euro Bölgesi'nde ise 11,6 puan kötüleşmiştir. En fazla artış Slovenya'da olurken, Slovenya'yı İtalya ve Karadağ takip etmiştir. Türkiye bu dönemde perakende güveninin 1,5 puanlık artışı ile AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde değer almıştır.

Tablo 5. AB-27 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları* (Eylül 2021'e göre)

Ülkeler / (Puan)	Eylül 2021'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim	Eylül 2022
Slovenya	6,7	14,6
İtalya	4,6	13,1
Karadağ	4,4	8,8
Türkiye	1,5	-5,5
Sırbistan	-0,1	8,3
Bulgaristan	-1,5	13,2
Hollanda	-2,5	0,2
Portekiz	-2,6	1,6
Polonya	-2,9	-4,2
Fransa	-3,4	-10,1
Romanya	-3,8	4,3
Belçika	-3,8	-10,4
Arnavutluk	-4,0	8,2
Yunanistan	-4,2	-0,8
Slovakya	-4,2	23,9
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-4,3	-10,8
Letonya	-7,4	-1,9
Çek Cumhuriyeti	-7,5	15,6
Makedonya Cumhuriyeti	-9,2	-9,7
Macaristan	-9,5	-8,2
İspanya	-9,9	-3,2
Euro Bölgesi-19	-11,6	-8,4
AB-27	-11,8	-7,7
Hırvatistan	-14,4	-1,5
Litvanya	-15,7	-6,2
Estonya	-17,4	2,7
Malta	-22,3	6,4
Danimarka	-23,3	-24,1
İrlanda	-24,1	-1,1
Almanya	-28,0	-23,8
Finlandiya	-33,3	-23,1
İsveç	-33,3	-7,9
Avusturya	-33,7	-17,4

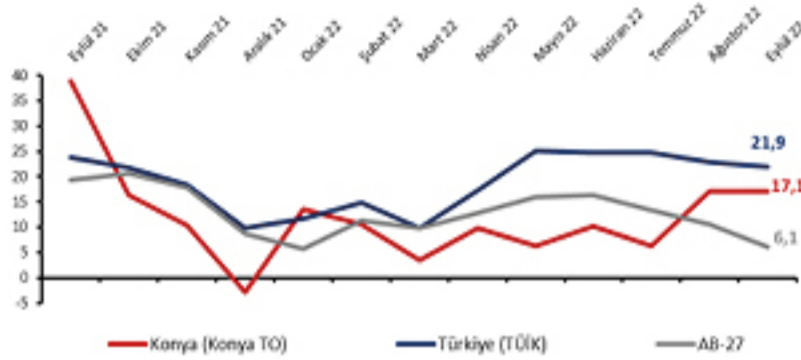
Tablo 4. KOPE ve TEPE soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	KOPE (Konya) 09/2021	KOPE (Konya) 08/2022	KOPE (Konya) 09/2022	Bir önceki aya göre değişim 09/2022	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 09/2022	TEPE (Türkiye) 09/2022
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	24,1	0,6	-1,5	-2,1	-25,6	-19,0
Mevcut stok düzeyinizin hakkında ne düşünüyorsunuz?	-10,7	5,3	11,0	5,7	21,7	2,0
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	9,9	5,4	1,6	-3,8	-8,3	-1,7
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	45,0	14,7	18,0	3,3	-27,0	0,6
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	9,7	-2,3	-2,3	0,0	-12,0	-4,7
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	63,7	41,3	32,0	-9,3	-31,7	79,3
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	20,4	-7,4	-6,0	1,4	-26,4	-42,4
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	-10,3	-15,0	-21,3	-6,3	-11,0	1,9

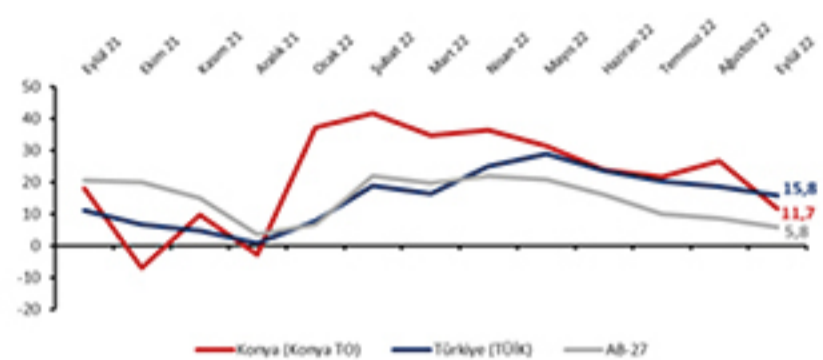
KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜ GÜVEN ENDEKSİ

EYLÜL-EKİM 2022

Şekil 1. Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırması* (Eylül 2021 - Eylül 2022)

Şekil 2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi* (%arttı - %azaldı) (Eylül 2021 - Eylül 2022)

EYLÜL AYINDA KONYA HİZMETLER SEKTÖRÜ GÜVENİ DEĞİŞMEDİ

Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi, geçen yılın aynı ayına göre gerilerken, geçen ay ile aynı kalmıştır. Söz konusu aylık gelişmede, endeksi oluşturan sorulardan gelecek 3 ayda hizmetlere olan talep değerlendirmesi gerilerken, geçtiğimiz 3 aya dair hizmetlere olan talep ve işlerin durumuna ilişkin değerlendirmelerin iyileşmesi etkili olmuştur.

Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen aya göre AB ve Türkiye genelinde gerilerken, Konya'da aynı kaldı

Eylül ayında Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi geçen yıla göre 21,8 puan azalırken, geçen aya göre değişim göstermeyerek 17,1 puan değerini almıştır. Türkiye genelini temsil eden Hizmetler Sektörü Güven Endeksi ise Eylül 2022'de geçen aya göre 1,0 puan, geçen yıla göre 1,9 puan azalmış ve 21,9 puan değerini almıştır. AB-27'yi temsil eden Hizmetler Sektörü Güven Endeksi Ağustos 2022'de bir önceki aya göre 4,4 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 13,3 puan azalarak 6,1 puan değerini almıştır. Konya Hizmetler Güven Endeksi, Şubat ayından bu yana Türkiye geneli ve AB-27'ye kıyasla daha düşük değerler alırken, Ağustos ayında hızlı bir artış göstererek AB-27'nin üzerinde bir değere ulaşmış, Eylül

ayında da AB ve Türkiye genelinde endeks gerilerken, Konya'da aynı kalmıştır.

Konya hizmet sektörünün önümüzdeki dönemde talep artışı beklentileri zayıflıyor

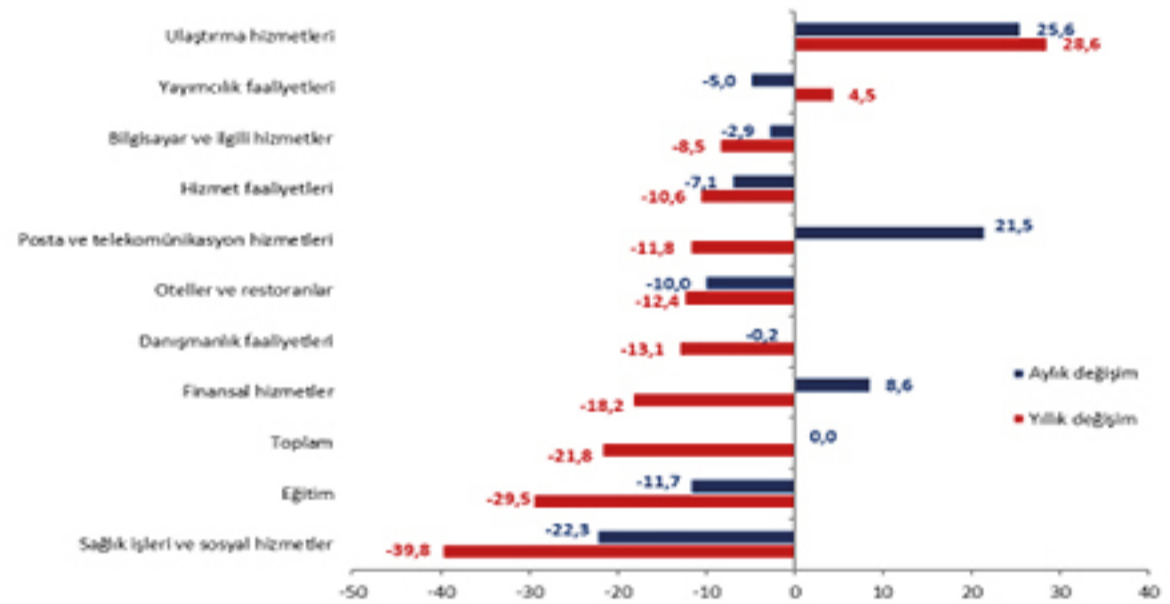
Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere olan talep beklentisinin denge değeri Eylül 2022'de bir önceki aya göre 15,0 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 6,3 puan azalarak 11,7 puan değerini almıştır. Diğer bir ifadeyle, Konya'da hizmetler sektöründe fa-

aliyet gösteren firmaların yüzde 24,7'si önümüzdeki 3 ayda verdikleri hizmetlere olan talepte artış beklerken, yüzde 13,0'ü talepte düşüş beklendiğini dile getirmiştir.

Geçen yıla göre güven endekslerindeki en hızlı artış ulaştırma hizmetleri sektöründe gerçekleşti

Eylül ayında Konya'da hizmetler sektörüne alt sektörler itibarıyla bakıldığında, sektörel güvenin "ulaştırma hizmetleri", "posta ve telekomünikasyon hizmetleri" ve "finansal

Şekil 3. Alt sektörler bazında endeksin Eylül 2022'de bir önceki yıla ve aya göre değişimi (puan)

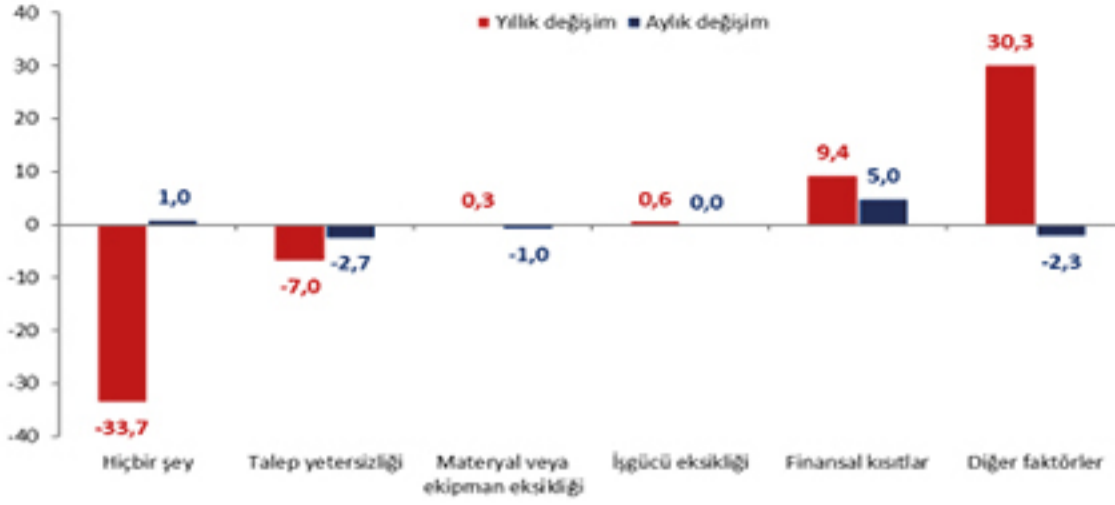
Tablo 1. Konya Hizmetler Sektörü Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-5,1	-9,0	-11,2	-38,3	-34,2	-14,3	-11,1	-18,8	-28,2	-16,4	-24,9	-23,9
2021	-20,9	-10,4	-12,9	-11,4	-11,0	2,6	15,7	29,7	38,9	16,3	10,4	-2,8
2022	13,6	10,6	3,4	9,8	6,2	10,1	6,3	17,1	17,1			

Tablo 2. Önümüzdeki 3 ayda verilen hizmetlere talep beklentisi (%arttı - %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	21,3	18,0	10,7	24,0	24,7	57,3	41,0	6,7	-13,3	8,7	-26,3	-4,3
2021	11,3	22,3	28,3	14,4	33,0	50,7	49,7	41	18	-7	9,7	-2,7
2022	37,3	41,7	34,7	36,3	31,3	24,0	21,7	26,7	11,7			

Şekil 4. Faaliyetleri kısıtlayan temel etkenlerin Eylül 2022'de bir önceki yıla ve aya göre değişimi (puan)

hizmetler" sektörleri hariç tüm sektörlerde aylık olarak gerilediği, "sağlık işleri ve sosyal hizmetler" sektörünün ise 39,8 puan gerilemeyle geçen aya göre en olumsuz değişen sektör olduğu görülmektedir. Diğer yandan, söz konusu aylık gelişmelerin yanı sıra, geçen yıla göre "ulaştırma hizmetleri" ve "yayınlar faaliyetleri" sektörleri hariç tüm alt sektörlerde güvenin gerilediği; "ulaştırma hizmetleri" sektörünün 28,6 puan iyileşmeyle en iyi performans gösteren sektör olduğu görülmektedir.

Faaliyetlerini kısıtlayan faktör olmadığını belirten firmalar azalıyor

Konya'da hizmetler sektöründeki firmaların faaliyetleri kısıtlayan faktörlere ilişkin değerlendirmeleri geçen yıla göre karşılaştırıldığında, finansal koşullar ile diğer göstergeleri belirtenlerin oranında geçen yıla göre artış gözlenirken, materyal ve ekipman eksikliği ile işgücü eksikliğini belirtenlerin oranlarındaki artış sınırlıdır. Geçen yıla göre kıyaslamalarda gözlenen en çarpıcı gelişme, faaliyetleri kısıtlayıcı faktör olmadığını belirtenlerin oranlarındaki 33,7 puanlık düşüştür. Eylül ayında değerlendirme anketine katılan firmaların yüzde 21,3'ü finansal koşullar, yüzde 77'si talep yetersizliği, yüzde 2,3'ü iş gücü eksikliğinin, yüzde 0,7'si ise materyal ve ekipman eksikliğinin faaliyetlerini kısıtladığını belirtmiştir.

Faaliyetlerini kısıtlayan temel etmenin diğer faktörler olduğunu ifade edenlerin oranı yüzde 50,3 olurken, kısıtlayıcı faktör olmadığını söyleyenlerin oranı ise yüzde 17,7'dir.

Konya hizmetler sektörünün gelecek ve geçmiş dönem hizmetlere ilişkin değerlendirmeleri Türkiye genelinden daha zayıf

Konya ve Türkiye geneli, Hizmetler Sektörü Güven Endeksi Anketi sorularının denge değerleri bazında karşılaştırıldığında, Eylül ayında tüm sorulara yönelik değerlendirme ve beklentilerin Türkiye genelinde Konya'dan daha olumlu olduğu ancak, fiyat artış beklentilerinin de daha güçlü olduğu gözlenmektedir.

Eylül ayında Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksinin yıllık değişimi AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üstünde

AB ülkeleri ve Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi değerleri karşılaştırıldığında, endeksin bir önceki yılın aynı dönemine göre 5 ülkede (Portekiz, Yunanistan, Bulgaristan, Karadağ, Türkiye) yükseldiği; bölge ortalamalarının da Euro Bölgesinde 13,1 puan, AB-27'de ise 13,3 puan gerilediği görülmüştür. Türkiye, 0,7 puanlık artış ile bölge ortalamalarına kıyasla daha olumlu bir görünüm arz etmektedir.

Tablo 4. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye'nin Hizmetler Sektörü Güven Endeksi karşılaştırmaları (Eylül 2021'e göre)

Ülkeler / (Puan)	Eylül 2021'e göre Hizmetler Sektörü Güven Endeksi'ndeki Değişim	Eylül 22
Portekiz	3,0	14,2
Yunanistan	2,9	45,4
Bulgaristan	2,6	11,5
Karadağ	2,3	12,4
Türkiye	0,7	28,9
Slovenya	-0,6	14,4
Arnavutluk	-1,3	24,8
Romanya	-3,1	8,7
Makedonya	-4,0	6,9
Fransa	-4,2	6,4
Belçika	-5,2	13,9
Letonya	-6,9	-1,
Çekya	-8,3	22,8
Polonya	-10,8	-8,2
Euro Bölgesi-19	-13,1	6,2
AB-27	-13,3	6,1
Sırbistan	-13,3	-0,2
Macaristan	-13,3	-6,8
Danimarka	-14,2	3,1
İspanya	-14,7	5,6
Hollanda	-15,1	4,1
Slovakya	-15,3	6,
Almanya	-16,5	6,5
Finlandiya	-17,0	-0,7
Estonya	-17,2	-4,
İtalya	-17,3	-0,1
Litvanya	-17,4	-3,8
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-18,6	12,1
Avusturya	-20,4	0,8
Hırvatistan	-23,9	5
İsveç	-25,7	14,3
İrlanda	-28,7	16,3
Malta	-40,1	6,3

Tablo 3. Soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Konya (Konya TO) 09/2021	Konya (Konya TO) 08/2022	Konya (Konya TO) 09/2022	Bir önceki aya göre değişim 09/2022	Bir önceki yılın aynı aya göre değişim 09/2022	Türkiye (TOİK) 09/2022
Geçtiğimiz üç ayda işleriniz nasıl değişti?	38,0	12,0	20,3	8,3	-17,7	26,5
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talep nasıl değişti?	60,6	12,7	19,3	6,7	-41,3	23,3
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	18,0	26,7	11,7	-15,0	-6,3	15,8
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	3,3	3,3	5,3	2,0	2,0	18,1
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	4,3	1,0	-0,3	-1,3	-4,6	12,8
Gelecek üç ayda şirketinizin verdiği hizmetlerin fiyatlarının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	47,1	35,0	26,3	-8,7	-20,8	33,5
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde (hizmet satışlarınızda) nasıl bir gelişme oldu?	20,3	7,3	17,3	10,0	-3,0	

KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜ GÜVEN ENDEKSİ

EYLÜL-EKİM 2022

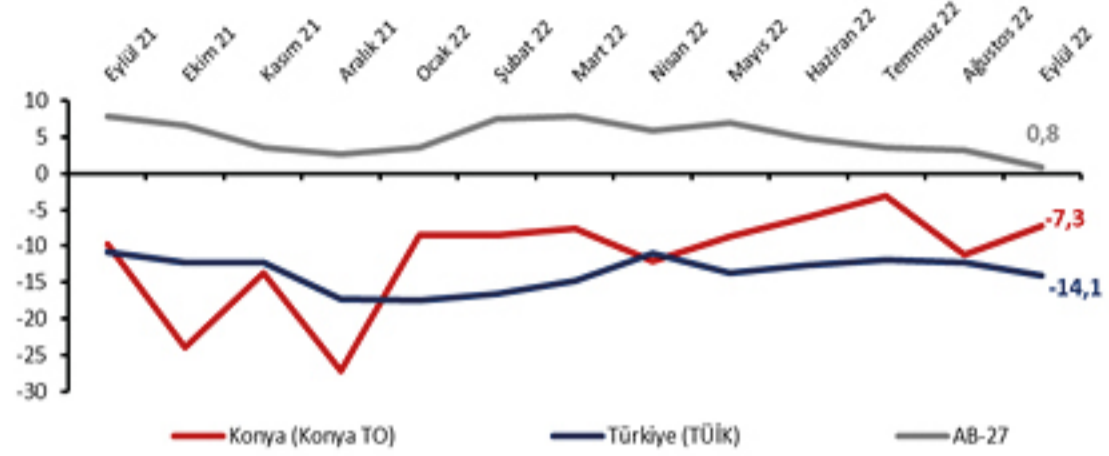
EYLÜL AYINDA KONYA İNŞAAT SEKTÖRÜ GÜVENİ ARTTI

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, 2022 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 4,0 puan, geçen yıla göre 2,6 puan artarak -7,3 puan değerini almıştır. Ağustos ayına göre mevcut siparişlere ve gelecek dönem istihdam beklentilerine yönelik değerlendirmelerin güçlenmesi Konya'da inşaat sektörü güvenini olumlu etkilemiştir. Diğer yandan, endeks, Eylül 2021'den bu yana olumsuz algıların ağırlıkta olduğunu gösteren negatif değerler almaktadır.

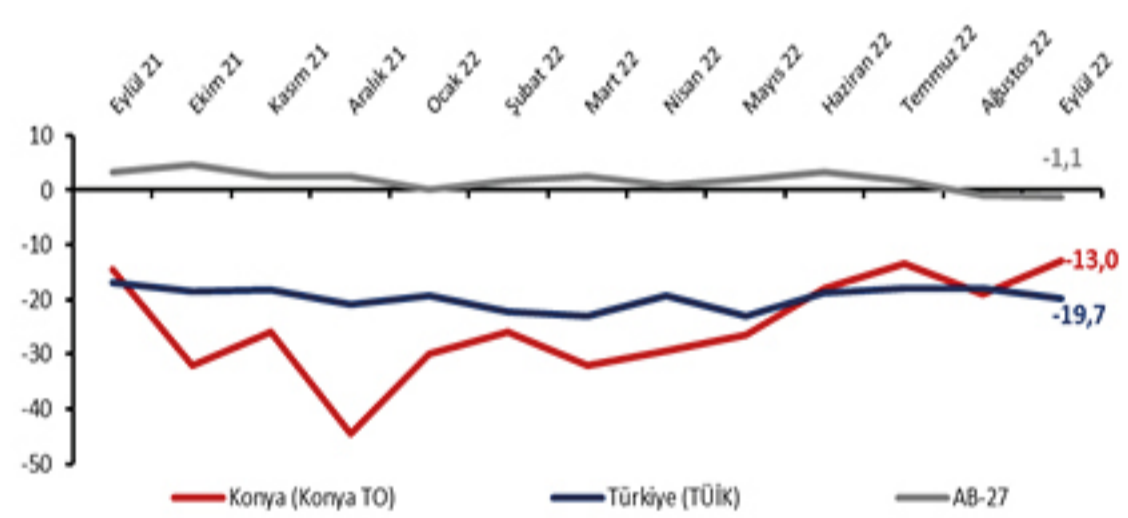
İnşaat sektörü güven endeksleri Konya'da artarken, Türkiye genel ve AB-27'de aylık olarak geriledi

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi, Eylül 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre 2,6 puan, geçen aya göre ise 4,0 puan artmış ve -7,3 puan değerini almıştır. Diğer taraftan, Eylül 2022'de Türkiye genelini temsil eden inşaat sektörü güven endeksi -14,1 puan, AB-27'yi temsil eden güven endeksi ise 0,8 puan değerini almıştır. Eylül ayında inşaat sektörü güven endeksi geçen aya göre Konya'da artarken, Türkiye geneli ve AB-27'yi temsil eden göstergelerde gerilemiştir. Endeksler, Türkiye genelinde Temmuz 2020, Konya'da ise Eylül 2021'den sonra kötümser algıların ağırlıkta olduğunu gösteren negatif değerler almaktadır.

Şekil 1. İnşaat Sektörü Güven Endeksi karşılaştırılması* (Eylül 2021 - Eylül 2022)

Şekil 2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri - %normalin altı) (Eylül 2021 - Eylül 2022)

Tablo 1. Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksi*

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-46,0	-28,3	-37,0	-46,7	-42,8	-10,5	1,3	-19,8	-27,3	-30,0	-27,3	-27,0
2021	-15,0	-10,3	-9,0	-4,3	18,3	1,25	1,5	0,3	-9,8	-24	-13,8	-27,3
2022	-8,5	-8,5	-7,5	-12,0	-8,8	-6,0	-3,0	-11,3	-7,3			

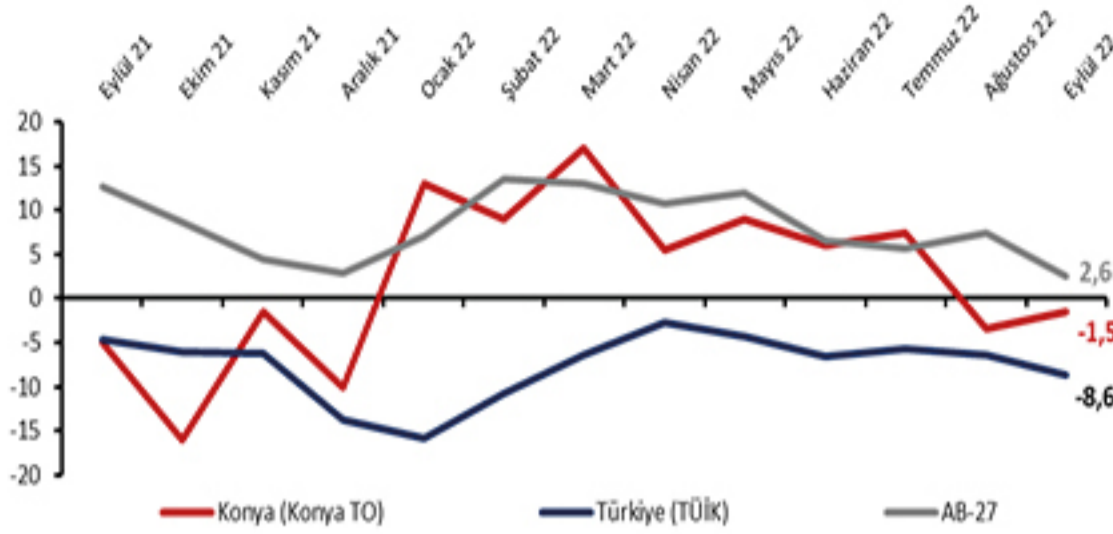
Tablo 2. Mevcut siparişlerin durumu* (%normalin üzeri - %normalin altı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-72,5	-56,0	-62,5	-72,5	-74,5	-44,0	-17,5	-28,5	-40,5	-46,0	-41,0	-46,0
2021	-34,5	-34,0	-42,0	-33,0	-1,0	-14,0	-5,5	0,5	-14,6	-32,0	-26,0	-44,5
2022	-30,0	-26,0	-32,0	-29,5	-26,5	-18,0	-13,5	-19,0	-13,0			

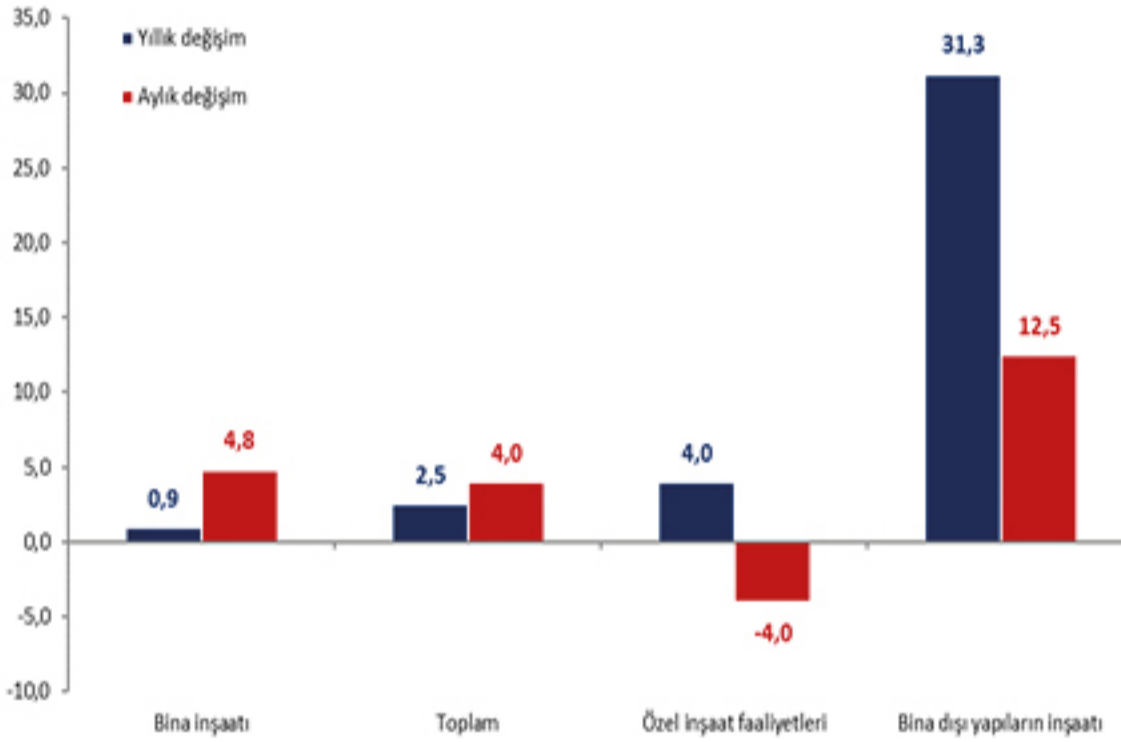
Tablo 3. Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi* (%arttı - %azaldı)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-19,5	-0,5	-11,5	-21,0	-11,0	23,0	20,0	-11,0	-14,0	-14,0	-13,5	-8,0
2021	4,5	13,5	24,0	24,5	37,5	16,5	8,5	0,0	-5,0	-16,0	-1,5	-10,0
2022	13,0	9,0	17,0	5,5	9,0	6,0	7,5	-3,5	-15			

Şekil 3. Önümüzdeki 3 aydaki çalışan sayısı beklentisi* (% arttı - % azaldı) (Eylül 2021 - Eylül 2022)

Şekil 4. Alt sektörler bazında endeksin Eylül 2022'de bir önceki aya ve yıla göre değişimi (puan)

Tablo 4. Soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	Konya (Konya TO) 09/2021	Konya (Konya TO) 08/2022	Konya (Konya TO) 09/2022	Bir önceki aya göre değişim 09/2022	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 09/2022	Türkiye (TÜİK) 09/2022
Geçtiğimiz üç ayda inşaat (yapma) faaliyetleriniz nasıl değişti?	8,5	8,5	-0,5	-9,0	-9,0	-1,9
Mevcut siparişlerinizin (mevsim normallerine göre) ne durumda olduğunu düşünüyorsunuz?	-14,6	-19,0	-13,0	6,0	1,6	-19,7
Gelecek üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısının ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-5,0	-3,5	-1,5	2,0	3,5	-8,6
Gelecek üç ayda satış fiyatlarınızın ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	39,0	37,5	20,5	-17,0	-18,5	25,8
Gelecek üç ayda şirketinizin yaptığı işlere olan talebin ne yönde değişmesini bekliyorsunuz?	-51,5	10,0	-5,5	-15,5	46,0	
Geçtiğimiz üç ayda şirketinizin toplam çalışan sayısı nasıl değişti?	18,5	9,0	14,5	5,5	-4,0	
Geçen yılın aynı dönemine göre iş hacminizde nasıl bir gelişme oldu?	-5,0	0,5	-3,5	-4,0	1,5	

Mevcut siparişlerin mevsim normallerinin üstünde olduğuna yönelik değerlendirmeler arttı

Konya inşaat sektörünün mevcut sipariş durumuna yönelik değerlendirmelerin dağılımından hesaplanan denge değeri, geçen aya göre 6,0 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 1,6 puan artarak -13,0 değerini almıştır. Mevcut siparişlerin durumuna yönelik değerlendirmeler geçen yıla ve geçen göre Türkiye ve AB-27'de gerilemiştir.

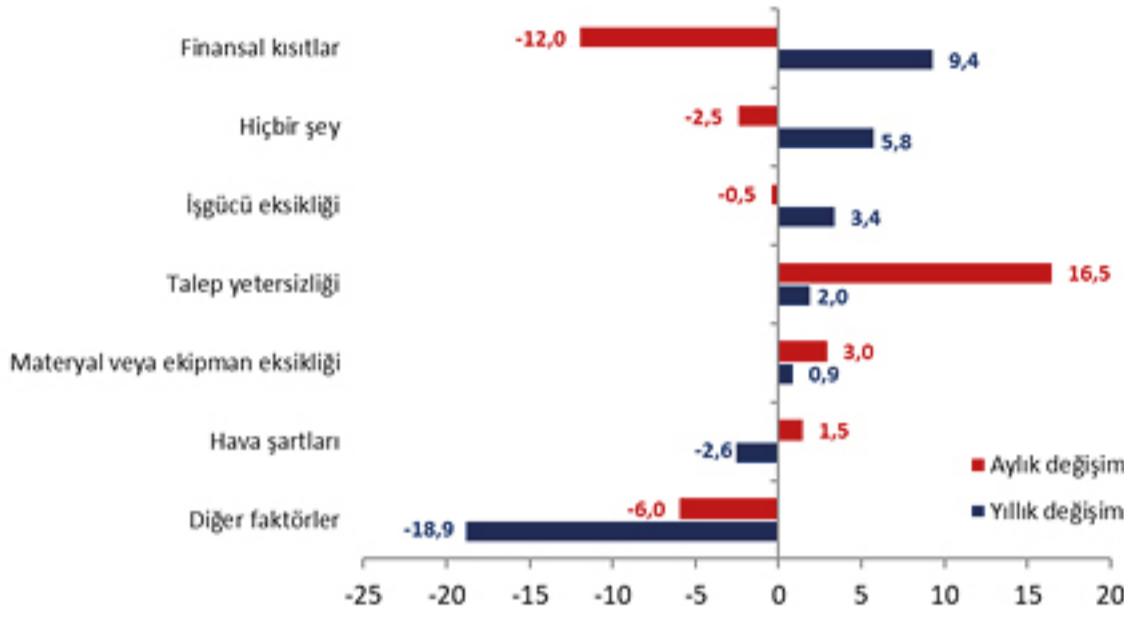
Konya'da gelecek dönemdeki istihdam beklentisi arttı

Önümüzdeki üç aydaki çalışan sayısı beklentilerinin dağılımından hesaplanan denge değeri Eylül 2022'de geçen aya göre 2,0 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 3,5 puan artarak -1,5 puan olmuştur. Geçen yılın aynı dönemine göre değerlendirildiğinde, önümüzdeki döneme ilişkin çalışan sayısı beklentisi AB-27 ve Türkiye genelinde gerilemiştir.

Eylül ayında bir önceki yıla göre en olumlu görünüm bina dışı yapıların inşaatı faaliyetleri sektöründe

Konya İnşaat Sektörü Güven Endeksinde alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Eylül 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre iyileşmenin temelinde "bina dışı yapıların inşaatı" kaynaklı olduğu gözlenmektedir. "Bina dışı yapıların inşaatı" sektörünün güven endekslerindeki yıllık artışı ortalamasının üstünde olmakla beraber, "bina inşaatı" sektörü geçen yıla göre en olumsuz göstergeye sahiptir. Ayrıca, alt sektörler itibarıyla geçen aya göre "özel inşaat fa-

Şekil 5. İnşaat faaliyetlerini kısıtlayan temel etkenlerin Eylül 2022'de bir önceki aya ve yıla göre değişimi (puan)

faaliyetleri" sektöründeki değişimin negatif olduğu dikkat çekmektedir.

Konya'da inşaat sektörü firmalarının faaliyetlerini kısıtlayan faktörler dile getirilme sıklığına göre ele alındığında, Eylül 2022'de firmaların yüzde 31,0'i talep yetersizliği, yüzde 27,5'i finansal koşullar, yüzde 5,5'i işgücü eksikliği, yüzde 3,5'i ise materyal ve ekipman eksikliği ve yüzde 1,5'i hava şartlarından şikâyet etmektedir. Diğer taraftan, Konya'da inşaat sektöründe faaliyetleri kısıtlayan faktörlere ilişkin değerlendirmeler geçen aya göre kıyaslandığında, Eylül 2022'de talep yetersizliği ve materyal ve ekipman eksikliğini belirten firmaların oranının arttığı dikkat çekmektedir.

Konya İnşaat sektöründe geçmiş, mevcut ve gelecek dönem değerlendirmeleri Türkiye genelinden daha olumlu

Konya ve Türkiye inşaat sektörü güven endeksleri soru bazında karşılaştırıldığında, Konya'da geçmiş dönem inşaat yapma

faaliyetleri ve mevcut siparişlere yönelik değerlendirmeler ile gelecek dönem istihdam beklentilerine ait endeks değerlerinin Türkiye geneline kıyasla daha yüksek olduğu, ancak tüm endekslerin negatif değerleri ile genel olarak kötümser görünüme işaret ettiği gözlenmektedir. Diğer yandan, Konya'da gelecek dönem satış fiyatı beklentileri artış yönlü (pozitif işaretli) iken, Türkiye genelinde satış fiyatlarındaki artı beklentileri daha güçlüdür.

Eylül ayında İnşaat Sektörü Güven Endeksi AB-27 ve Euro Bölgesi-19'da da geriledi

AB ülkeleri ve Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi değerleri karşılaştırıldığında, endeksin bir önceki yılın aynı dönemine göre 6 ülke hariç tüm ülkelerde gerilediği, bölge ortalamalarının da Euro Bölgesi'nde -7,0 puan, AB-27'de ise -7,1 puan gerçekleştiği görülmüştür. Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi değişimi -3,3 puan ile bölge ortalamalarının üstündedir.

Tablo 9. AB-27 Ülkeleri ve Türkiye'nin İnşaat Sektörü Güven Endeksi (Eylül 2021'e göre)

Ülkeler / (Puan)	Eylül 2021'e göre değişim	Eylül 22
Arnavutluk	6,8	-6,8
Karadağ	5,8	-6,5
Hırvatistan	3,7	10,
İtalya	2,7	5,4
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	0,6	-15,6
Romanya	0,1	-8,2
Belçika	-1,5	2,1
İspanya	-1,5	9,2
Slovakya	-1,5	-12,5
Portekiz	-1,7	-4,4
Makedonya	-2,4	-7,4
Bulgaristan	-2,6	-11,6
Türkiye	-3,3	-14,1
Litvanya	-3,4	-16,9
Sırbistan	-3,5	-5,1
Çek Cumhuriyeti	-4,6	-9,3
Fransa	-4,7	3,7
Polonya	-5,4	-21,9
İsveç	-5,5	6,5
Malta	-5,8	5,9
Hollanda	-5,8	16,4
Letonya	-6,4	-19,1
Euro Bölgesi-19	-7,0	2,9
AB-27	-7,1	0,8
Slovenya	-10,4	15,
Almanya	-13,0	-1,8
Finlandiya	-13,0	-11,
Lüksemburg	-16,1	13,1
Macaristan	-18,8	-6,7
Danimarka	-21,6	-15,5
Estonya	-21,6	-7,2
İrlanda	-21,8	5,3
Avusturya	-23,9	3,8
Yunanistan	-39,3	-30,9

TEMMUZ AYINDA KONYA'DA SİGORTALI İSTİHDAMI YÜZDE 3 ARTTI; PANDEMİ SONRASI EN DÜŞÜK İSTİHDAM ARTIŞLARINDAN BİRİ GERÇEKLEŞTİ

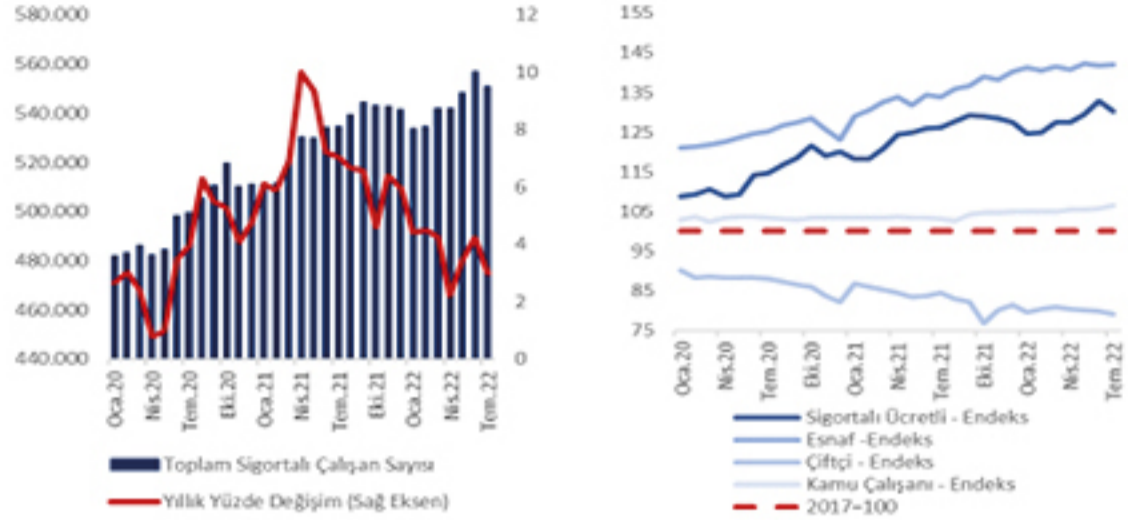
Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yayınlanan Temmuz ayı kayıtlı istihdam istatistiklerine göre, Konya'da bir yılda toplam sigortalı çalışan sayısı yüzde 3 oranında artarak 550 bin 682 olmuştur. İlgili dönemde Türkiye genelinde yıllık artış oranı yüzde 3,8 düzeyinde olup toplam sigortalı çalışan sayısı ise bir önceki aya göre 271 bin artarak yaklaşık 23 milyon olmuştur. Konya'da çalışan sınıfı ayrımı incelendiğinde, önemli farklılaşmalar olduğu görülmektedir; son bir yılda en hızlı artış esnaf grubunda (yüzde 6) gerçekleşmiştir. Sigortalı ücretli grubundaki ve kamu çalışanı grubu artış yüzde 3,3 olmuş, çiftçi sayısı ise yüzde 6,5 oranında gerilemiştir (Şekil 1). Diğer taraftan, Türkiye'de 7. sırada yer alan Konya'da faaliyet gösteren iş yeri sayısı da son bir yılda yüzde 2,7 oranında artış göstererek 51 bin 95'e ulaşmıştır. Bu dönemde, kadın istihdamı da yüzde 8,6 artarak 87 bin 201'e yükselmiş ve toplam istihdamdaki payı son bir yılda yüzde 23,1'den yüzde 24,3'e ulaşmıştır.

Konya'da sigortalı ücretli istihdamı bir yılda 11 bin 329 arttı

SGK verilerine göre Temmuz 2022'de sigortalı ücretli (4/a) çalışanların sayısı Türkiye genelinde 16 milyon 702 bin, Konya'da ise 359 bin 416 olmuştur. Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye sigortalı ücretli çalışan sayısı Türkiye'de 686 bin 404 (yüzde 4,3), Konya'da ise 11 bin 329 (yüzde 3,3) artmıştır. 2022 yılı genelinde Konya'da sigortalı ücretli istihdamı artışları Türkiye genelinden düşük seyretmektedir (Tablo 1 ve Şekil 2).

Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye sigortalı ücretli çalışan sayısı 68 ilde artmıştır. Konya, yüzde 3,3'lük artış oranı ile sigortalı ücretli çalışan sayısı en hızlı artan 44'üncü il olmuştur. Konya, Temmuz ayında sigortalı ücretli

Şekil 1. Konya'da Toplam Sigortalı Çalışan Sayısı ve Değişimler

Tablo 1. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Mayıs 2021 - Mayıs 2022)

	Temmuz 2022	Haziran 2022	Temmuz 2021	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Sigortalı Ücretli Çalışan - Konya	359.416	366.073	348.087	-6.657	11.329	-1,8	3,3
Sigortalı Ücretli Çalışan - Türkiye	16.701.928	16.968.248	16.015.524	-266.320	686.404	-1,6	4,3

Şekil 2. Sigortalı Ücretli (4/a) Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Ocak 2020 - Temmuz 2022)

Tablo 2. Sigortalı Ücretli (4/a) Kadın Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Temmuz 2021 - Temmuz 2022)

	Temmuz 2022	Haziran 2022	Temmuz 2021	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan - Konya	87.201	90.874	80.285	-3.673	6.916	-4,0	8,6
Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan - Türkiye	5.323.092	5.477.783	4.937.729	-154.691	385.363	-2,8	7,8

çalışan sayısı en fazla olan iller arasında 7'nci sıradadır.

Temmuz 2022'de Konya'da sigortalı ücretli kadın istihdamı 87 bin 201 oldu

Temmuz 2022'de sigortalı ücretli (4/a) kadın çalışan sayısı Türkiye genelinde yaklaşık 5,3 milyon, Konya'da ise 87 bin 201 olmuştur. Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı Türkiye'de 385 bin 363 (yüzde 7,8), Konya'da ise 6 bin 916 (yüzde 8,6) artmıştır. Son iki yıldır Konya'da kayıtlı kadın istihdam artışları Türkiye geneline kıyasla daha hızlı seyretmektedir ve toplam istihdam içerisinde kadın çalışanların payı Temmuz 2021'de yüzde 23,1 iken Temmuz 2022'de 24,3'e yükselmiştir. İlgili oranlar Türkiye genelinde, sırasıyla, yüzde 30,8 ve 31,9'dur (Tablo 2 ve Şekil 3). Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı değişiminde Konya, yüzde 8,6'lık artış oranı ile sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı artan 80 il arasında kadın çalışan sayısı en hızlı artan 46'ncı ildir. Konya, Temmuz ayında sigortalı ücretli kadın çalışan sayısı en fazla olan iller arasında 11'inci sıradadır.

Konya'da kayıtlı esnaf sayısı bir yılda 4 bin 389 arttı

SGK verilerine göre Temmuz 2022'de kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf (4/b) sayısı Türkiye genelinde yaklaşık 2,6 milyon olurken, Konya'da 77 bin 52 olmuştur. Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye kayıtlı esnaf sayısında Türkiye'de 162 bin 439 (yüzde 6,7), Konya'da 4 bin 389 (yüzde 6) artış gerçekleşmiştir (Tablo 3 ve Şekil 4). Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı değişiminde Konya, yüzde 6'lık artış oranı ile esnaf sayısı artan 80 il arasında 28'inci olmuştur. Konya, Temmuz ayında kendi hesabına çalışan kayıtlı esnaf sayısı en fazla olan iller arasında 6'ncı sırada yer almıştır.

Konya ve Türkiye genelinde kayıtlı çiftçi sayıları geriliyor

Temmuz 2022'de tarım sektöründe çalışan kayıtlı çiftçi (4/b) sayısı geçen yılın aynı dönemine göre azalarak Türkiye genelinde 477 bin 717'ye, Konya'da ise 32 bin 710'a gerilemiştir. Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye kayıtlı çift-

Şekil 3. Sigortalı Ücretli (4/a) Kadın Çalışan Sayısı, Konya ve Türkiye (Ocak 2020 - Temmuz 2022)

Tablo 3. Kayıtlı Esnaf (Kendi Hesabına Çalışan, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Temmuz 2021 - Temmuz 2022)

	Mayıs 2022	Nisan 2022	Mayıs 2021	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kayıtlı Esnaf - Konya	77.200	76.398	71.495	802	5.705	1,0	8,0
Kayıtlı Esnaf - Türkiye	2.566.860	2.542.149	2.385.007	24.711	181.853	1,0	7,6

Şekil 4. Kayıtlı Esnaf (Kendi Hesabına Çalışan, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Ocak 2020 - Temmuz 2022)

Tablo 4. Kayıtlı Çiftçi (Tarım, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Temmuz 2021 - Temmuz 2022)

	Temmuz 2022	Haziran 2022	Temmuz 2021	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kayıtlı Çiftçi - Konya	32.710	33.003	34.971	-293	-2.261	-0,9	-6,5
Kayıtlı Çiftçi - Türkiye	477.717	490.163	551.610	-12.446	-73.893	-2,5	-13,4

Şekil 5. Kayıtlı Çiftçi (Tarım, 4/b) Sayısı, Konya ve Türkiye (Ocak 2020 - Temmuz 2022)

çi sayısı Türkiye'de 73 bin 893 (yüzde 13,4), Konya'da ise 2 bin 261 (yüzde 6,5) azalmıştır.

Konya, Temmuz ayında kayıtlı çiftçi sayısı en fazla olan iller arasında 32 bin 710 çiftçi ile ilk sırada yer almıştır. Konya'da kayıtlı çiftçiler Temmuz 2022 verilerine göre Türkiye genelindeki kayıtlı çiftçilerin yüzde 6,8'ini oluşturmaktadır. Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye kayıtlı çiftçi sayısı değişiminde Konya, yüzde 6,5'lik azalış oranı ile çiftçi sayısı azalan 81 il arasında kayıtlı çiftçi sayısı en yavaş azalan 2'inci il olmuştur.

Konya'da kamu çalışan sayısı son bir yılda 2 bin 567 arttı

SGK verilerine göre Temmuz 2022'de kamu çalışanlarının (4/c) sayısı Türkiye genelinde 3,2 milyonu aşarken, Konya'da 81 bin 504 olarak gerçekleşmiştir. Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye kamu çalışanı sayısı Türkiye'de 64 bin 283 (yüzde 2,0), Konya'da 2 bin 567 (yüzde 3,3) artmıştır. Konya'da kamu sektöründe kayıtlı çalışan sayılarında Eylül 2021'de başlayan artış eğilimi Temmuz ayında hızlanmıştır (Tablo 5 ve Şekil 6).

Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye kamu çalışanı sayısı değişiminde Konya, yüzde 3,3'lük artış oranı ile kamu çalışanı sayısı artan 73 il arasında kamu çalışanı sayısı en hızlı artan 20'inci il olmuştur. Türkiye genelinde kamu çalışanı sayısı en fazla olan iller arasında Konya 6'ncı sıradadır.

Konya'da bir yılda iş yeri sayısı artışı bin 343'tür

Konya'da kayıtlı iş yerlerinin Türkiye toplamındaki payı yüzde 2,4'tür. Temmuz 2022 itibarıyla iş yeri sayısı Türkiye genelinde yıllık olarak 58 bin 971 (yüzde 2,9) artarak 2,1 milyon olurken, Konya'da bin 343 (yüzde 2,7) artmıştır. Konya'da kayıtlı iş yerlerinin COVID-19 salgını başlangıcı olan Nisan-Mayıs 2020 döneminde 45 bin düzeylerine gerilediği, sonrasında genel bir artış eğilimine girdiği, Temmuz 2022 itibarıyla ise 51 bin seviyesinde olduğu görülmektedir (Tablo 6 ve Şekil 7).

Temmuz 2021'den Temmuz 2022'ye iş yeri sayısı değişiminde Konya, yüzde 2,7'lik artış oranı ile işyeri sayısı artan 81 il arasında 36'ncı il olmuştur. Konya, Temmuz ayında iş yeri sayısı en fazla olan iller arasında 7'nci sırada bulunmaktadır.

Tablo 5. Kamu Çalışanı (4/c) Sayısı, Konya ve Türkiye (Temmuz 2021 - Temmuz 2022)

	Temmuz 2022	Haziran 2022	Temmuz 2021	Aylık Değişim (Çalışan Sayısı)	Yıllık Değişim (Çalışan Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
Kamu Çalışanı - Konya	81.504	80.792	78.937	712	2.567	0,9	3,3
Kamu Çalışanı - Türkiye	3.208.911	3.210.921	3.144.628	-2.010	64.283	-0,1	2,0

Şekil 6. Kamu Çalışanı (4/c) Sayısı, Konya ve Türkiye (Ocak 2020 - Temmuz 2022)

Tablo 6. İş Yeri Sayısı (4/a), Konya ve Türkiye (Temmuz 2021 - Temmuz 2022)

	Temmuz 2022	Haziran 2022	Temmuz 2021	Aylık Değişim (İş Yeri Sayısı)	Yıllık Değişim (İş Yeri Sayısı)	Aylık Değişim (%)	Yıllık Değişim (%)
İş Yeri Sayısı - Konya	51.095	51.665	49.752	-570	1.343	-1,1	2,7
İş Yeri Sayısı - Türkiye	2.110.732	2.133.233	2.051.761	-22.501	58.971	-1,1	2,9

Şekil 7. İş Yeri Sayısı (4/a), Konya ve Türkiye (Ocak 2020 - Temmuz 2022)

AĞUSTOS AYINDA İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI GEÇTİĞİMİZ YILA GÖRE 26 PUAN AZALDI

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan Dış Ticaret İstatistiklerine göre, Ağustos 2022'de Konya'nın ihracatı 290,4 milyon dolar, ithalatı ise 139,6 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Yıllıklandırılmış verilere bakıldığında, dış ticaret fazlasının 1,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiği, ihracatın ithalatı karşılama oranının ise Temmuz 2021'e göre yüzde 26 puan azalarak yüzde 224'e gerilediği görülmektedir. Diğer taraftan Türkiye geneline bakıldığında, Ağustos 2022 itibarıyla yıllık ihracat gelirlerinin ithalat harcamalarının yüzde 72,9'unu karşılayabildiği, dış ticaret açığının da 87,5 milyar düzeyinde olduğu görülmektedir (Şekil 1 ve Tablo 1).

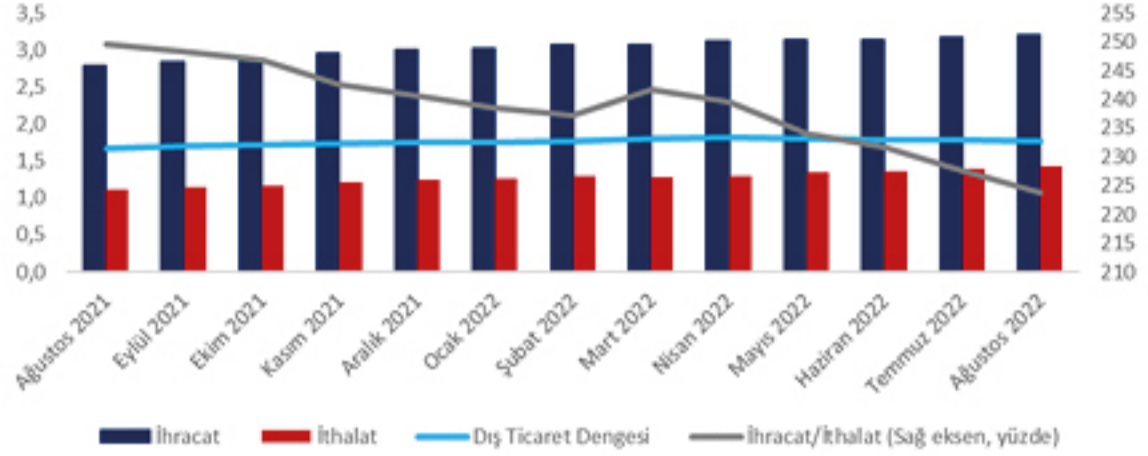
Konya'da ihracat geçen aya göre 49,7 milyon dolar artarken, yıllık bazda yüzde 12,8 düzeyinde arttı

Konya'da ihracat 2022 yılı Temmuz ayında 240,7 milyon dolar seviyesinde iken 2022 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre 49,7 milyon dolar, bir önceki yılın aynı ayına göre ise 33,1 milyon dolar artarak 290,4 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Ocak-Ağustos 2022 döneminde ihracat geçen yılın üzerinde performans göstermektedir (Şekil 2 ve Tablo 2 ve 3).

Konya'nın ithalatı yıllık bazda artış gösteriyor

Temmuz 2022'de 122,6 milyon dolar seviyesinde olan ithalat rakamları, Ağustos 2022'de bir önceki aya göre 17 milyon dolar artarken, geçen yılın aynı ayına göre ise 38,9 milyon dolar artarak 139,6 milyon dolar

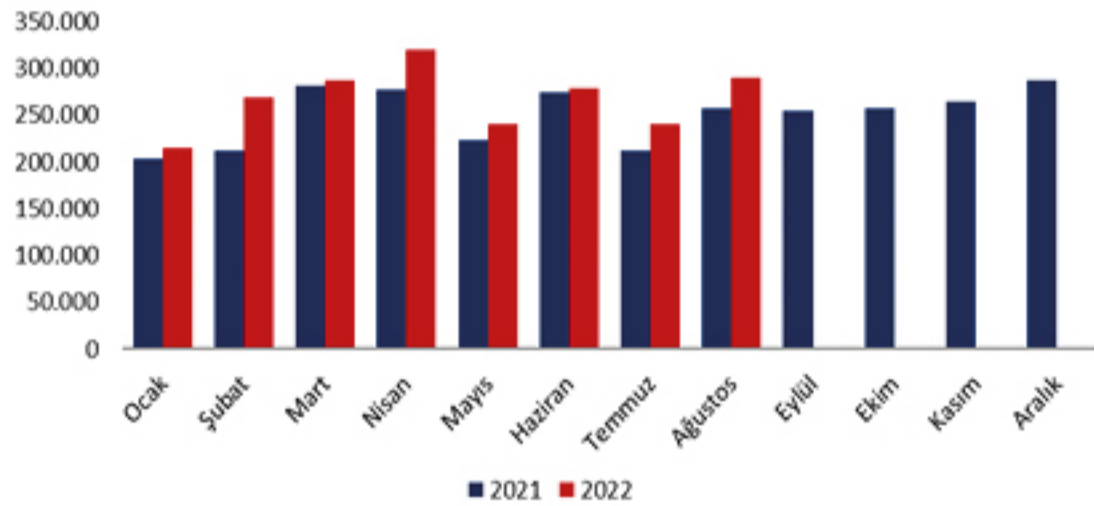
Şekil 1. Konya'da Dış Ticarete İlişkin Temel Eğilimler (yıllıklandırılmış, milyar \$)

Tablo 1. Türkiye - Konya Karşılaştırmalı Dış Ticaret İstatistikleri (yıllıklandırılmış, Ağustos 2021 - Ağustos 2022)

	İhracat (milyar \$)	İthalat (milyar \$)	Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	Dış Ticaret Hacmi (milyon \$)	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	İhracat Değişim (%)	İthalat Değişim (%)
Türkiye	235.194	322.735	-87.541	557.929	73%	9,7%	37,5%
Konya	3.205	1432	1.773	4.637	224%	12,8%	38,8%

Şekil 2. Aylara Göre Konya'nın İhracatı 2021-2022 (1000\$)

Tablo 2. Aylara Göre Konya'nın İhracatı (1000\$)

	İhracat (1000 \$)											
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	203.949	211.704	281.758	276.958	223.145	273.717	211.503	257.388	254.839	256.744	264.272	287.865
2022	215.521	268.043	287.491	319.924	240.785	279.146	240.713	290.442				

Tablo 3. Konya'nın İhracatı (yıllıklandırılmış, % değişim)

	İhracat (1000 \$)											
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	21,0%	22,8%	7%	79,1%	71%	59%	10%	68,9%	26,4%	21%	32%	22%
2022	5,7%	26,6%	2,0%	15,5%	7,9%	2,0%	13,8%	12,8%				

Tablo 4. Aylara Göre Konya'nın İhracatı (1000\$)

İthalat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	89.034	92.076	134.288	88.532	88.940	108.475	85.726	100.742	96.175	98.278	132.464	133.992
2022	104.088	122.681	112.747	118.329	127.218	123.624	122.606	139.628				

Tablo 5. Konya'nın İhracatı (yıllıklandırılmış, % değişim)

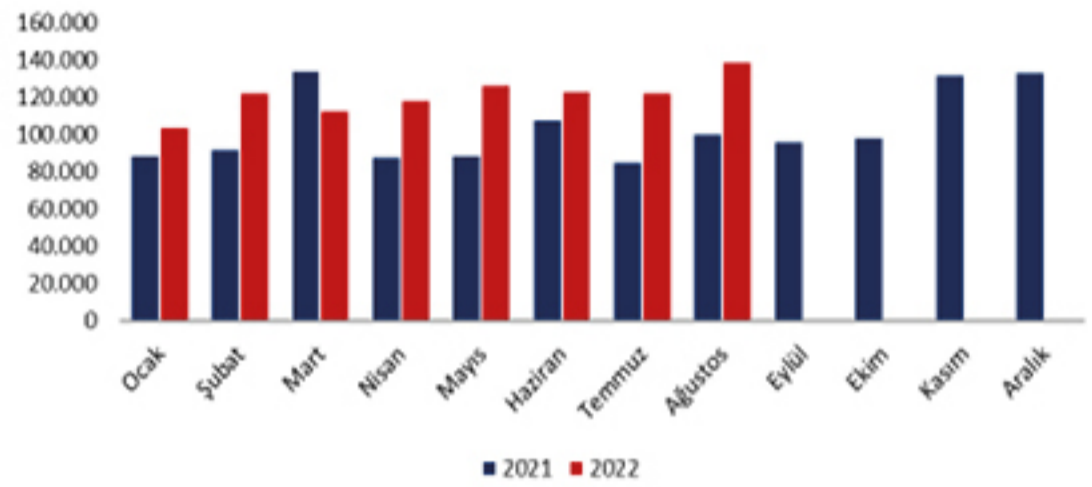
İthalat (1000 \$)												
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2021	28,1%	19,5%	80%	45,3%	28%	41%	14%	12%	41,2%	33%	56%	31%
2022	16,9%	33,2%	-16,0%	33,7%	43,0%	14,0%	43,0%	38,6%				

seviyesinde gerçekleşmiştir. 2022 yılında ithalat, Mart ayı dışında geçen yılın üzerinde seyretnmektedir (Şekil 3 ve Tablo 4 ve 5).

Ağustos ayında "Kakao ve kakao müstahzarları" sektörü ihracatını en fazla artıran sektör oldu

Ağustos 2022'de ihracat içinde yüzde 32,3'lük pay ile ilk sırada yer alan "Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" sektörünün ihracatı yüzde 22,1 artarak 93,7 milyon dolara ulaşmıştır. Ayrıca, "Kakao ve kakao müstahzarları"

Şekil 3. Aylara Göre Konya'nın İthalatı 2021-2022 (1000\$)

Tablo 6. İhracatın Sektörel Dağılımı

	İhracat (\$)			Konya'nın Toplam İhracatı İçindeki Payı (%) Ağustos 2022
	Ağustos 2022	Ağustos 2021	Değişim (%)	
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	93.715.207	76.766.712	22,08%	32,27%
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	54.062.382	44.664.929	21,04%	18,61%
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	17.799.029	15.439.163	15,28%	6,13%
Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	16.829.606	17.318.627	-2,82%	5,79%
Demir veya çelikten eşya	11.579.617	14.511.375	-20,20%	3,99%
Plastikler ve mamulleri	10.712.987	11.529.897	-7,09%	3,69%
Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı	10.167.554	8.462.187	20,15%	3,50%
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	8.299.184	5.222.718	58,91%	2,86%
Kakao ve kakao müstahzarları	7.411.743	3.546.831	108,97%	2,55%
Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	6.452.727	7.564.270	-14,69%	2,22%
Toplam	290.442.260	257.387.606	12,84%	100,00%

Tablo 7. İthalatın Sektörel Dağılımı

	İthalat (\$)			Konya'nın Toplam İthalatı İçindeki Payı (%) Ağustos 2022
	Ağustos 2022	Ağustos 2021	Değişim (%)	
Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	25.565.972	23.890.935	7,0%	18,3%
Plastikler ve mamulleri	17.343.616	15.360.683	12,9%	12,4%
Alüminyum ve alüminyumdan eşya	13.586.442	6.714.259	102,4%	9,7%
Demir ve çelik	10.486.768	4.163.453	151,9%	7,5%
Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	9.630.030	6.852.395	40,5%	6,9%
Hububat	9.483.001	61.153	15407,0%	6,8%
Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	7.889.530	9.217.959	-14,4%	5,7%
Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	7.126.780	1.600.011	345,4%	5,1%
Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	5.902.549	6.878.686	-14,2%	4,2%
Organik kimyasal ürünler	4.208.154	3.978.473	5,8%	3,0%
Toplam	139.628.352	100.741.838	38,6%	100,0%

ve "Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuar" sektörlerinde yüksek oranlı artışlar dikkat çekmektedir. Söz konusu dönemde ilk 10 sektör arasında, toplam ihracat içinde yüzde 4'lük payı ile "Silahlar ve mühimmat, bunların aksam, parça ve aksesuarı" sektörü ihracatı en fazla daralan sektör olmuştur (Tablo 6).

Ağustos ayında "Şeker ve şeker mamulleri" sektörü ithalatını en fazla artıran sektör oldu

Sektörlere göre ithalat verileri incelendiğinde, 2021 Ağustos ayında 61,3 bin dolar düzeyinde olan "Şeker ve şeker mamulleri" sektörünün ithalatı, 2022 Ağustos ayında 9,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiş ve toplam ithalat içindeki payı yüzde 6,8'e ulaşmıştır. Diğer taraftan, Konya'nın toplam ithalatı içinde yüzde 12,4'lük ağırlığa sahip "Hububat" sektörü bu ay en fazla ithalat yapılan 2. sektör olarak öne çıkmıştır. Söz konusu dönemde ilk 10 sektör arasında yer alan "Plastik ve mamulleri" ile "Alüminyum ve alüminyumdan eşya" ithalatı daralan sektörlerdir (Tablo 7).

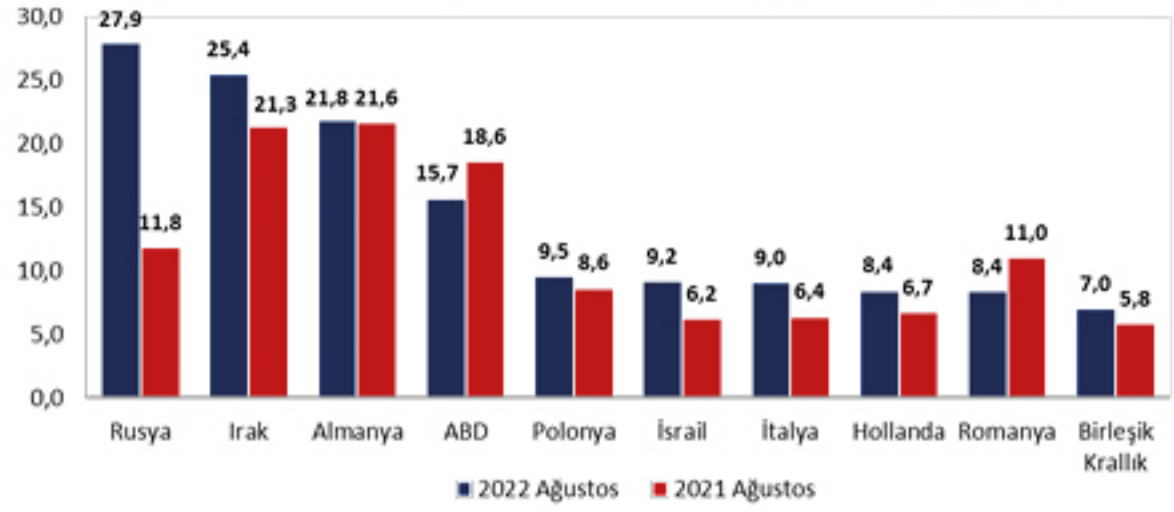
Konya'nın Ağustos ayında Rusya'ya olan ihracatı yüzde 137 arttı

Ülkeler bazında Konya'nın ihracat rakamlarına bakıldığında, Ağustos 2022'de, ilk sırada yüzde 9,6'lık pay ile Rusya yer almaktadır. Konya'nın Rusya'ya olan ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yaklaşık 16,2 milyon dolar artarak 27,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Rusya'nın ardından 25,4 milyon dolarlık ihracat hacmi ile Irak gelmektedir. Irak'a yapılan ihracat, geçen yılın aynı ayına göre 4,1 milyon dolar artmış ve toplam ihracat içindeki ağırlığı yüzde 8,8 olmuştur. Ağustos ayında Konya'nın ihracatını en fazla artırdığı ülkeler Rusya, İsrail ve İtalya'dır. Diğer taraftan, Konya'nın ihracatında yüzde 2,9 oranında payı olan Romanya'ya ihracatın yüzde 23,7 oranında daralması dikkat çekmektedir (Şekil 4 ve Tablo 8).

Konya, Ağustos ayında en fazla ithalatı Çin'den yaptı

Konya'nın Çin'den yaptığı ithalat geçen yılın aynı ayına göre 7,9 milyon dolar artarak 32,5 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiş, toplam ithalatın içindeki payı da yüzde 23,3 olmuştur. Ağustos ayında, Konya'nın Çin'den sonra en fazla ithalat yaptığı ülke yüzde 10,8'lik pay ve 15,1 milyon dolarlık ithalat tutarı ile Ukrayna'dır. Söz konusu dönemde, Konya'nın Endonezya, Ukrayna ve Uruguay'dan yaptığı ithalat miktarlarının yüksek artışları dikkat çekmektedir (Şekil 5 ve Tablo 9).

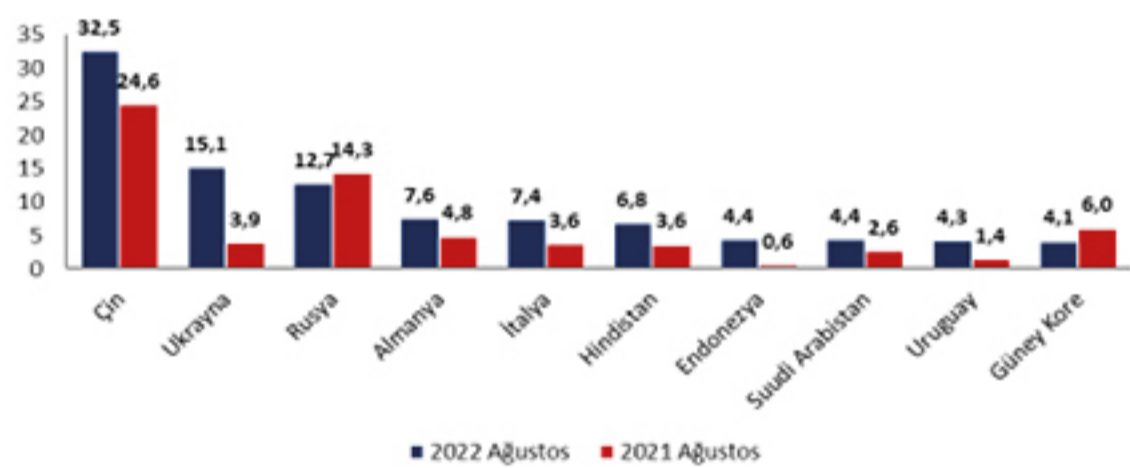
Şekil 4. Ülkelere Göre Konya'nın İhracatı - İlk 10 Ülke (Ağustos 2022, milyon \$)

Tablo 8. İhracat Partnerleri

Sıra	Partner Ülke	İhracat (\$) Ağustos 2022	Değişim (%) Ağustos 2021-Ağustos 2022	Pay
1	Rusya Federasyonu	27.933.743	137,2%	9,6%
2	Irak	25.425.420	19,2%	8,8%
3	Almanya	21.778.230	0,9%	7,5%
4	ABD	15.680.494	-15,7%	5,4%
5	Polonya	9.535.904	10,8%	3,3%
6	İsrail	9.165.872	48,1%	3,2%
7	İtalya	9.026.151	41,9%	3,1%
8	Hollanda	8.416.413	25,6%	2,9%
9	Romanya	8.383.185	-23,7%	2,9%
10	Birleşik Krallık	6.985.254	20,7%	2,4%
	Diğer	148.111.594	6,2%	51,0%
	Toplam	290.442.260	12,8%	100%

Şekil 5. Ülkelere Göre Konya'nın İthalatı - İlk 10 Ülke (Ağustos 2022, milyon \$)

Tablo 9. İthalat Partnerleri

Sıra	Partner Ülke	İthalat (\$) Temmuz 2022	Değişim (%) Ağustos 2021-Ağustos 2022	Pay
1	Çin	32.536.183	32,1%	23,3%
2	Ukrayna	15.144.524	289,5%	10,8%
3	Rusya	12.714.015	-11,3%	9,1%
4	Almanya	7.569.517	56,5%	5,4%
5	İtalya	7.410.397	104,0%	5,3%
6	Hindistan	6.811.491	87,5%	4,9%
7	Endonezya	4.408.334	677,0%	3,2%
8	Suudi Arabistan	4.377.767	66,8%	3,1%
9	Uruguay	4.265.922	203,7%	3,1%
10	Güney Kore	4.142.713	-31,3%	3,0%
	Diğer	40.247.489	14,4%	28,82%
	Toplam	139.628.352	38,6%	100%

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ**

TİCARET ODASI
Üniversitesi

MODERN KAMPÜS
Alanı

EN GÜNCEL
Teknolojiler

ŞEHRİN
MERKEZİNDEKİ
Üniversite

8 FARKLI
YABANCI DİL
İmkânı

YOĞUN
UYGULAMALI
Eğitim

Konya Ticaret Odası Üniversitesidir

karatay.edu.tr

f KaratayUniversitesi **t** ktokaratay **i** ktokaratayuniversitesi **y** KARATAYUNIVERSITESI **wh** 0549 551 1251

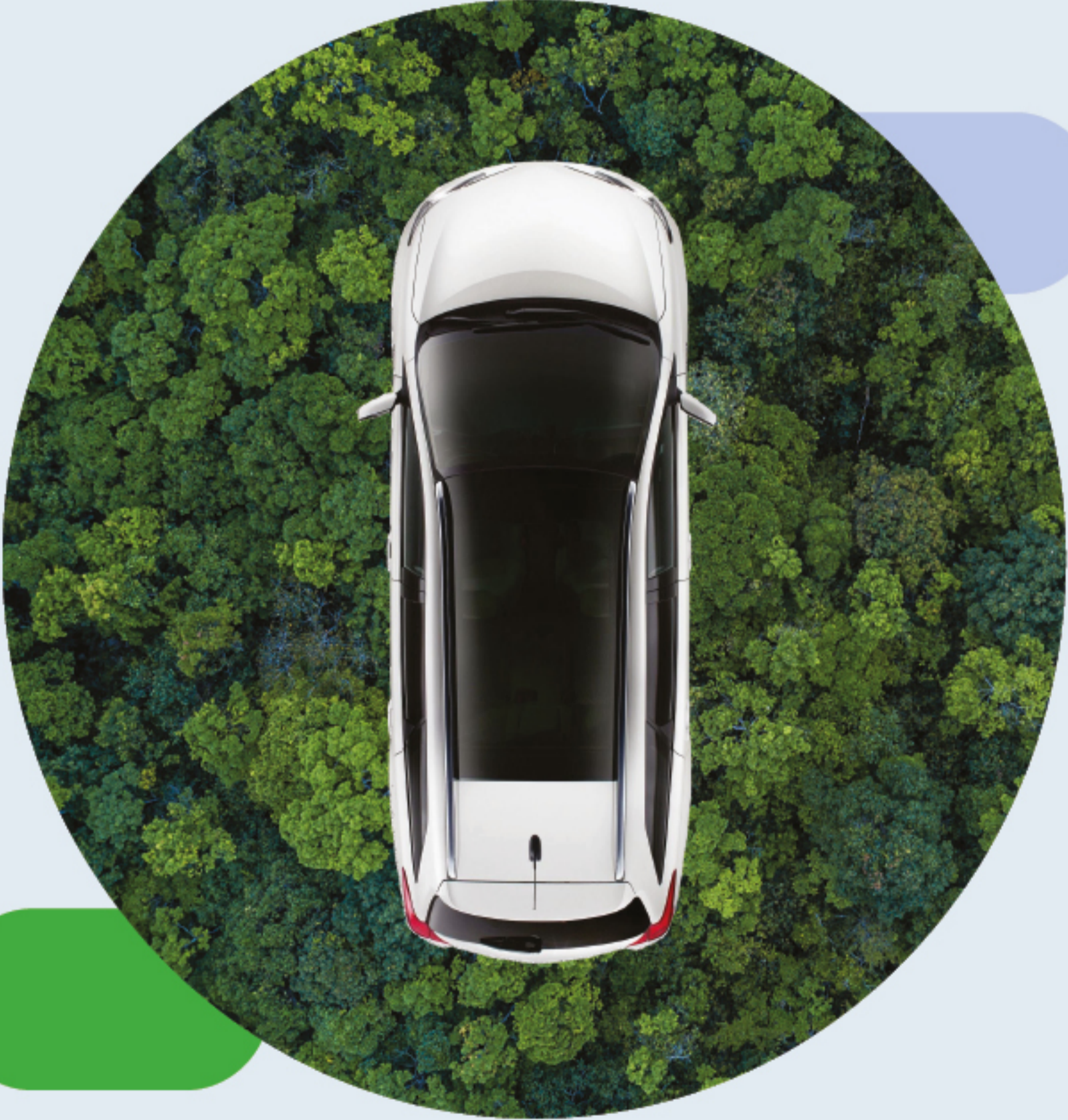
444 1251

Hedefimiz

0 çekmek

Hedef Filo'nun sıfır emisyonlu doğa dostu elektrikli araçlarıyla filonuz güçlensin, gelecek dönüşün.

 HedefFilo